

Ko te Ngāue 'a te Kau 'Apōsetoló Ko te talateú

Ko te *Ngāue 'a te Kau 'Apōsetoló* ko te hoko atu pē ia 'o te *Kōsipelí 'a Luké*. 'Oku pehē 'e te tokolahi ko te tohi ko 'ení ne'e hiki 'e Luke ko te toketā faito'o. Ko te tafito'i kaveinga 'o te *Tohi Ngāue* ke fakahaa'i 'ia te anga tono tataki 'o te fu'aki kau aka 'a Sīsuú 'e te Laumālié Mā'oni'oní 'o notou fakamafola 'ia te ongoongolelei 'o kau kiā Iá "i Selusalema, mo Siutea kātoa, mo Samēlia, 'io, 'o a'u ki te ngata'anga 'o māmaní" (vahe 1:8). Ko te fakamatala ia ki te lotu faka-Kalisitiané 'i tono fu'aki malanga'i ki te kakai Siú pea hoko atu ai foki ki te kakai hītení, 'o hoko ai pē ia ko te lotu ma'a māmani fuli pē. Ne'e loto ai pē 'ia Luke ke fakapapau'i ange ki te kakai ko 'ē ne'e hiki ma'a nātou tana tohí 'oku kailoa ko he kau fakatupu kovi 'ia te kau Kalisitiané ki te pule'anga Lomá. Ko te lotu faka-Kalisitiané ko te fakakakato ia 'o te lotu faka-Siú.

'E lava ke vahevahe 'ia te *Tohi Ngāue* ki te konga 'e tolu, 'o mahino mai mei ai 'ia te fakautuutu te mafola atu ki te funga 'o māmaní 'ia te ongoongolelei 'o Sīsū Kalaisí:

1. Ko tono fokotu'u 'o te lotu faka-Kalisitiané 'i Selusalema, hili ange te toetu'u mo te hā'ele ake 'ia Sīsuú;
2. Ko te mafola 'o te lotu faka-Kalisitiané ki te 'ū feitu'u kehekehe 'i Palesitainé;
3. Ko tana mafola lahi atu ki te 'ū fanua 'oku tu'u takai ki te tai Metiteleniané 'o a'u ai pē ki Loma.

Ko te konga mahu'inga 'o te *Tohi Ngāuē* 'ia te hā mai ai te ngāue 'a te Laumālie Mā'oni'oní, 'a ia ne'e hoko mai mo te ivi mālohi ki te kau ako 'a Sīsuú 'i te 'Aho Penitekosí. Pea 'oku tataki 'e te Laumālie Mā'oni'oní 'ia te siasí mo fakaivia 'ia nātou, kae notou toki lava ke malanga 'aki 'ia te ongoongoleleí.

'I te *Tohi Ngāuē* 'oku tou sio ai ki te 'ū malanga, 'a ia 'oku hiki fakanounou ai 'e te kau ako 'a Sīsuú 'ia te fekau 'o te ongoongoleleí. Pea 'oku hā 'i te 'ū me'a 'oku fakamatala ki ai 'i te *Tohi Ngāuē* 'ia te ivi 'o te 'ū malanga ko iá ki te ma'uli 'a te kakai ne'e tuí pea mo te ma'uli 'a te siasí.

Ko te kakano 'o te tohí

Ko te teu'i 'o te siasí ke fakamo'oni'i 'ia Sīsū ki māmani (1:1-26)

- a. Ko te fekau mo te tala'ofa faka'osi 'a Sīsuú mo Tana hā'ele ake ki hēvaní (1:1-11)
- e. Ko te fetongi 'o Siutasí (1:12-26)

Ko te fakamo'oni 'a te siasí 'i Selusalema (2:1–8:3)

Ko te fakamo'oni 'a te siasí 'i Siutea mo Samēlia (8:4–12:25)

Ko te ngāue 'a Paulá (13:1–28:31)

- a. Ko te 'uluaki fononga fakamisinale 'a Paulá (13:1–14:28)
- e. Ko te fakataha 'a te kau 'apōsetoló 'i Selusalema (15:1-35)
- f. Ko te fononga fakamisinale tono ua 'a Paulá (15:36–18:22)
- h. Ko te fononga fakamisinale tono tolu 'a Paulá (18:23–21:16)
- i. Ko te nofo pōpula 'a Paula 'i Selusalema, Sesalia mo Lomá (21:17–28:31)

¹ 'E Tiofilusi, ko te 'uluaki tohi ne au faí, ko te

fakamatala ki te 'ū me'a kotoa pē ne'e fua fai mo
ako 'aki 'e Sīsuú,*

² 'o a'u ki te 'aho ne'e 'ave ai Ia ki lungá, 'i te
'osi ange Tana tuku 'ia te 'ū fekaú 'i te Laumālie
Mā'oni'oní, ki te kau 'apōsetolo kua fili 'e Iá.

³ Ko nātou ia foki ne'e fakahaa'i 'Ona ki ai hili
Tono feiá, pea lahi mo mahino Tana 'ū fakamo'oni
kua ma'uli Iá; he ne'e hā Ia kiā nātou, 'o 'aho
fāngofulu, mo Tana lea ki te 'ū me'a ne'e kau ki te
Pule'anga 'o te 'Atuá.

⁴ Pea ne'e kai Ia mo nātou,* 'o Ina tu'utu'uni ke
'aua na'a notou hiki mei Selusalema, kae talitali ki
te tala'ofa 'a te Tamaí, 'ā ē (ne'e me'a mai Ia) "ne'e
kotou fanongo ki ai 'iā Aú.*

⁵ He ne'e papitaiso vai pē 'e Sione; kā 'e papitaiso
kōtou 'aki 'ia te Laumālie Mā'oni'oní hili te 'ū 'aho
si'i."*

Ko te hā'ele ake 'ia Sīsū ki langi

⁶ Ko ia, 'i te notou fakataha mo Iá, ne'e notou
fehu'i kiā Ia, 'o pehē, "Aliki, 'e Ke toe 'avange 'i te
kuonga nei te pule'angá ma'a 'Isileli?"

⁷ Pea folafola 'e Ia kiā nātou, "Oku kailoa 'a kōtou
ke 'ilo'i 'ia te 'ū taimi mo te 'ū kuonga, 'ā ē kua ta'ofi
'e te Tamaí ki Tana fa'italiha 'A'aná.

⁸ Kā 'e kotou ma'u pē he mālohi, 'o kā hifo te
Laumālie Mā'oni'oní kiā kōtou; pea 'e kotou hoko
ko Taku kau fakamo'oni 'i Selusalema, mo Siutea

* **1:1** 1:1 Luke 1:1-4   * **1:4** 1:4 ne'e kai Ia mo nātou, ko ia pe ne'e
notou fakataha, ko ia pe 'i te lolotonga Tana nofo mo nātou.   * **1:4**
1:4 Luke 24:49   * **1:5** 1:5 Māt 3:11; Ma'ake 1:8; Luke 3:16; Sione
1:33

kātoa, mo Samēlia, 'io, 'o a'u ki te ngata'anga 'o māmaní."*

⁹ Pea 'i Tana folafola peheé, pea lolotonga pē te notou siofia Iá, ne'e 'ave 'Ona ki lunga; pea ne'e 'avake 'Ona 'e te 'aó, 'o pulia meiā nātou.*

¹⁰ Pea 'i te notou kei sio fakamama'u ki te langí, 'i te lolotonga Tana 'alu aké, fokifā pē kua tutu'u mai kiā nātou he ongo tangata kofu hinahina.

¹¹ Pea nā iange, "Ekau tangata Kāleli, ko te ā 'oku kotou tutu'u ai, 'o sisio pehē ki te langí? Ko te Sīsū ko ia kua 'avake meiā kōtou ki te langí, 'e toe ha'u, pea 'e hangē tofu pē tono angá ko Tana hā'ele ake ki langi 'ā ē kua kotou toki mamata 'eni ki aí."

Ko he fetongi 'o Siutasi

¹² Pea notou foki leva ki Selusalema, mei te ma'unga ko 'Ōlivé, 'a ia ko tono mama'o mei Selusalemá 'oku fe'unga mo te fononga 'aho Sāpate 'e taha.

¹³ Pea kua notou hū ki kolo, 'o notou ō ake ki te loki 'i lunga 'a ia ne'e notou nonofo 'i aí: 'ia Pita mo Sione mo Sēmisi mo 'Anitelū, 'ia Filipe mo Tōmasi, 'ia Pātolomiu mo Mātiu, 'ia Sēmisi ko te foha 'o 'Alefiusí, mo Saimone 'o te kautaha mamahi'i fanuá, pea mo Siutasi ko te foha 'o Sēmisi.*

¹⁴ Ko nātou 'eni kotoa pē ne'e notou faka'utumauku te notou lotú 'o loto taha; pea 'i ai mo he kau fafine, kae'uma'ā 'ia Mele ko te fa'ē 'a Sīsuú, pea mo Tono 'ū tokouá.

¹⁵ Pea 'i te 'ū 'aho ko iá ne'e tu'u ake 'ia Pita 'i te ha'oha'onga 'o te kāingá, (ko te lau fakataha 'o te

* **1:8** 1:8 Māt 28:19; Ma'ake 16:15; Luke 24:47-48   * **1:9** 1:9 Ma'ake

16:19; Luke 24:50-51   * **1:13** 1:13 Māt 10:2-4; Ma'ake 3:16-19; Luke

6:14-16

kakaí ko te toko teau mo te toko uangofulu,) pea iange 'e ia,

¹⁶“E kāinga, ne'e pau ke hoko 'ia te Folafolá, 'a ia ne'e 'uluaki folafola 'aki 'e te Laumālie Mā'oni'oní 'i te fofonga 'o Tēvitá, 'o kau kiā Siutasi, 'a ia ne'e tataki 'ia nātou ne'e puke 'ia Sīsuú.

¹⁷ He ne'e 'osi lau ia mo tātou, pea ne'e 'i ai tono tufakanga 'i te ngāue nei.”

¹⁸ (Pea ko te siana ko iá ne'e ma'u 'e ia he konga kelekele 'aki te totongi 'o tana kākaá; 'o tō tū'ulu ia, pea mafahi tono fatú, pea fu'u mahua ki tu'a tono to'oto'ongá.*

¹⁹ Pea ne'e faifaí pea 'ilo ki ai 'e te kakai kotoa pē ne'e nofo 'i Selusalemá; ko ia ne'e hingoa ai te 'api ko iá 'i te notou leá ko 'Akeletama, 'a ia 'oku tatau mo te 'Api 'o te Toto).

²⁰ “He kua tohi 'i te tohi Saamé, ‘Ke lala tono loto'aá, pea ke 'aua na'a nofo ai he taha,’ pea, ‘Ke ma'u he taha kehe tono lakangá.’*

²¹ Ko ia ai, 'oku totonu ke fokotu'u he taha 'i te kau tangata kua kau mo tātou, 'i te lolotonga te felemonfafo 'a te 'Aliki ko Sīsuú 'iā tātoú,

²² 'o fai mei te Papitaiso 'a Sioné[†] 'o a'u ki te 'aho 'o Tono 'avake meiā tātoú — 'io, ke 'i ai he toko taha 'i te kakai nei ke hoko ko te fakamo'oni 'o Tana toetu'ú, fakataha mo mātou.”*

²³ Pea notou fili ai he toko ua: ko Siosifa ne'e ui ko Pasapa, 'a ia ne'e fakahingoa foki ko Siusitasa, pea mo Mataiasi.

* ^{1:18} 1:18-19 Māt 27:3-8   * ^{1:20} 1:20 Saame 69:25; 109:8   † ^{1:22} 1:22 mei te Papitaiso 'a Sioné, ko ia pe mei tono papitaiso 'e Sioné.

* ^{1:22} 1:22 Māt 3:16; Ma'ake 1:9; 16:19; Luke 3:21; 24:51

24 Pea notou hū 'o pehē, "Alikī, ko Koe ia 'oku tokaima'ananga ki ai 'ia te loto 'o te kakai kotoa pē; ke Ke fakahaa'i pe ko te fea he taha 'i te ongo me'a nei kua Ke filí,

25 ke ma'u te potungāue faka'apōsetolo nei 'a ē ne'e laka mei ai 'ia Siutasi ke 'alu ki tono feitu'u 'o'oná."

26 Pea notou talotalo ma'a nāua, pea tonu kiā Mataiasi. Pea ne'e lau fakataha ia mo te kau hongofulu mā taha 'apōsetolō.

2

Ko te hoko mai 'ia te Laumālie Mā'oni'oní

1 Pea 'i te hoko ki te 'aho Penitekosí, 'oku notou kātoa he feitu'u 'e taha.*

2 Pea fokifā pē kua ongo ifo mei te langí he fu'u 'u'ulu, 'o hangē ko te mumuhu he matangi mālohi 'aupito, 'o fā'ofale 'i te fale kātoa ne'e notou nonofo 'i ai.

3 Pea ne'e hā kiā nātou he 'ū 'alelo hangē ko he afí, 'o māvahevahē, 'o nofo ifo kiā nātou taki taha.

4 Pea fā'ofale 'iā nātou fuli pē 'ia te Laumālie Mā'oni'oní; pea ne'e notou kamata lea 'aki 'ia te 'ū lea kehekehe, 'o fakatatau ki tono fakalea'i nātou 'e te Laumālié.

5 Pea ne'e nofo 'i Selusalema he kakai Siu, ko te mātu'a lotu mo'oni mei te 'ū fanua kotoa pē 'i te lalo langí.

6 Pea 'i te hoko te longoa'a ko iá, ne'e fakata-hataha ki ai he notou fu'u tokolahi; pea ne'e hangē he pēpelí, he ko te notou 'ū leá taki taha 'oku notou ongo'i tono lea 'aki mai 'e nātoú.

---

* **2:1** 2:1 Lev 23:15-21; Teu 16:9-11

⁷ Pea notou fakatumutumu mo ofoofo, 'o notou pehē, "Vakai angé, 'oku kala koā ko te kau Kāleli kotoa pē 'ia nātou 'eni 'oku leá?

⁸ Pea 'oku fefe'aki ai te tou fanongo 'eni ki ta'a tātoú lea totonu ne tou taki taha tutupu ake mo iá?

⁹ Ko tātou mei Pātia mo Mītia mo 'Ilami, mo te nofo ki Mesopotēmiá, ki Siutea foki mo Kapatōsia, ki Ponitō mo Ēsia,

¹⁰ ki Filisia foki mo Pamifilia, ki 'Isipite mo te 'ū feitu'u 'o Līpia 'oku ofi ki Sailiné, mo te nofo hili mai mei Lomá,

¹¹ 'ia te Siu mo'oni mo te ului ki aí, 'ia te Kēliti mo te 'Ālepea, 'oku tou ongo'i 'eni te notou fai mai 'ia te 'ū lea 'a tātoú, te notou lea 'aki 'ia te 'ū me'a lalahi 'o te 'Atuá." ¹² Pea ne'e notou fakatumutumu kotoa pē, mo tāla'a, 'o notou fepehē'aki, "Ko te ā nai te 'uhinga 'o te me'a neí?"

¹³ Ka ne'e kata manuki te 'ihi, 'o notou pehē, "'Ā, 'oku notou konā 'i te uaine fo'ou."

Ko te lea 'ia Pita ki te kakai

¹⁴ Kā ko Pita, ne tutu'u ake ia mo te toko hongo-fulu mā tahá, 'o hiki ake tono le'ó 'o malanga kiā nātou, 'o pehē, "Ia te kau tangata 'o Siutea, mo te nofo Selusalema kotoa pē, ke mahino mu'a 'ia te me'a nei kiā kōtou, pea kotou fānonongo mai ki taku leá.

¹⁵ He 'oku kailoa konā te kakai ko 'ená, 'o hangē ko te kotou mahaló, he ko te hivá pongipongi pē 'eni.

¹⁶ Kā ko 'eni ia ne'e folafola 'aki 'e te palōfita ko Sioelí:

¹⁷ "Oku me'a mai 'e te 'Atuá:
Pea 'e hoko 'i te kuonga fakamulí,

'e Au lilingi ai he me'a mei Toku Laumālié ki te kakai kotoa pē;

pea 'e toki palōfisai te kotou 'ū fohá mo te kotou 'ū 'ofafiné,

pea 'e mata vīsone te kotou kau talavoú,

pea 'e fa'a misi te kotou mātu'á;

¹⁸ 'io, na'a mo Taku kau tamaio'alikí mo Taku kau kaunangá,

'e Au lilingi he me'a mei Toku Laumālié

kiā nātou foki 'i te kuonga ko iá, pea 'e notou palōfisai.

¹⁹ Pea 'e Au 'ai he 'ū me'a fakaofo 'i te langí 'i lunga,

mo he 'ū faka'ilonga ki māmani 'i lalo nei,

ko te toto, mo te afi, mo te 'ū pou kohu;

²⁰ 'e liliu 'ia te la'aá 'o pō'uli, mo te māhiná 'o toto,

'i te he'iki ai hoko te 'aho 'o te 'Alikí,

ko te 'aho lahi mo fakamanahē.

²¹ Pea toki hoko ai 'o pehē,

kā 'i ai he taha 'e tautapa ki te huafa 'o te 'Alikí 'e

fakama'uli 'ona.*

²² 'E kau tangata 'Isileli, kotou fanongo mai ki taku fakamatala ko 'ení: ko Sīsū mei Nāsaletí, ko te Tangata ia ne'e fakamo'oni Ma'ana 'e te 'Atuá kiā kōtou, 'aki he 'ū mana mo te 'ū me'a fakaofo mo te 'ū faka'ilonga, 'a ia ne'e fai 'e te 'Atuá 'iā Ia 'i te kotou lotolotongá, hangē ko ia 'oku kotou lāu'iilo ki aí.

²³ Ko te Toko Taha ko iá ne'e tukuange 'e te 'Atuá, 'i Tana fakakaukau potó mo Tana fu'aki 'afio'í, pea kotou nima'aki he kau hīteni, ke kalusefai Ia mo tāmate'i.*

---

* ^{2:21} 2:17-21 Sioeli 2:28-32   * ^{2:23} 2:23 Māt 27:35; Ma'ake 15:24;
Luke 23:33; Sione 19:18

24 Pea ne'e vete 'e te 'Atuá Tono kafai 'e te maté, 'o toe fokotu'u Ia; he ne'e kailoa 'aupito lava ke mapuke 'Ona 'i ai.*

25 He 'oku pehē 'e Tēvita 'i tana lau kiā Iá, 'Ne au mamata ma'u pē ki te 'Alikí 'i toku 'aó, he 'oku tu'u Ia mei Toku to'omata'ú ke 'aua na'a ue'i 'oku.

26 Ko ia ne'e neka ai toku lotó, pea vīkiviki ai toku 'aleló, pea 'e mālōlō foki toku sinó 'i te 'amanaki lelei.

27 He tala'i'eaí 'e Ke si'aki toku laumālié 'i Hētesi, 'uma'ā Hau tuku Tau Toko Taha Toputapú ke 'ilo'i 'ia te 'au'auhá.

28 Kua Ke faka'ilo kiā au he 'ū ala 'oku notou tau ki 'e Ke 'ai ke au fonu nēkaneka, 'i te feangai mo Tou fofongá.*

29 Kāinga, tuku mu'a ke au lea atu pē 'i te pēteliake ko Tēvitá; kua pekia ia pea telio foki, kae'uma'ā 'oku 'iā tātou tono fanualotó 'o a'u mai ki te 'aho nei.

30 Kā ko te me'a 'i tana palōfitá, mo tana 'ilo'i kua fuakava kiā ia 'e te 'Atuá, 'e 'i ai he toko taha 'i te kakano 'o tono manavá, 'e 'afio 'i tono taloní.*

31 Ko ia ai 'i tana sio fākalaka atú ne'e lea 'e ia ki te toetu'u 'a Kalaisí, he ne'e kailoa si'aki 'Ona ia 'i Hētesi, pē 'e 'ilo 'e Tono kakanó 'ia te 'au'auhá.

32 Ko te Sīsū ko 'ení ne'e toe fokotu'u Ia 'e te 'Atuá, pea ko mātou kotoa pē ko 'ení ko te kau fakamo'oni ki ai.

* **2:24** 2:24 Māt 28:5-6; Ma'ake 16:6; Luke 24:5   * **2:28** 2:25-28
Saame 16:8-11   * **2:30** 2:30 Saame 132:11; 2 Sām 7:12-13

³³ Ko ia ai, 'i Tono hākeaki'i 'e te nima to'omata'u 'o te 'Atuá,* mo Tana ma'u foki mei te Tamaí 'ia te tala'ofa 'o te Laumālie Mā'oni'oní, kua Ina hua'i ifo ai 'eni, 'a ia 'oku kotou sisio mo fānonongo ki aí.

³⁴ He tala'i'eaí ne'e 'alu ake 'ia Tēvita ki te langí, kae'uma'ā foki ne pehē 'e ia,
'Ne'e folafola te 'Alikí ki toku 'Alikí:
Nofo Koe 'i Toku to'omata'ú,

³⁵ kae'aua ke Au ngaahi tou 'ū filí ke hoko ko tou tu'unga va'e.*

³⁶ Ko ia ai ke mātu'aki 'ilo'i 'e te ha'a 'Isileli kotoa pē, kua fakanofo 'e te 'Atuá 'ia te Sīsū ko 'ení ke 'Alikí mo Kalaisi fakatou'osi; 'io, 'ia Ia ko 'ē ne'e kotou kalusefaí."

³⁷ Pea 'i te notou fanongo ki aí, ne'e puputu'u te notou lotó, pea notou pehē ange kiā Pita mo te toenga 'o te kau 'apōsetoló, "Kāinga, ko te ā leva 'a mātou 'e faí?"

³⁸ Pea iange 'e Pita kiā nātou, "Kotou fei mo fakatomala, pea taki taha papitaiso 'i te huafa 'o Sīsū Kalaisí, ki te fakamolemole te kotou 'ū angahalá, pea 'e kotou ma'u 'ia te me'a'ofa ko te Laumālie Mā'oni'oní.

³⁹ He 'oku ma'a kōtou 'ia te tala'ofá, pea mo te kotou fānaú foki, mo nātou mama'ó, 'io, 'ia nātou kotoa pē 'e ui ange 'e te 'Alikí ko te tou 'Atuá."

⁴⁰ Pea ne'e lahi foki mo tana 'ū lea kehekehe ne'e fakamamafa'i 'aki, mo toutou enginaki 'aki 'ia nātou, 'i tana pehē, "Kotou tuku 'ia kōtou ke fakama'uli mei te fa'ahinga anga-kehe ko 'ení."

* ^{2:33} 2:33 'e te nima to'omata'u 'o te 'Atuá, ko ia pe 'i te nima to'omata'u 'o te 'Atuá.   * ^{2:35} 2:34-35 Saame 110:1

⁴¹ Pea ne'e notou tali tana leá, 'o notou papitaiso, pea ne'e fakaului mai 'i te 'aho pē ko iá he 'ū laumālie, fe'unga nai mo te toko tolu afe.

⁴² Pea ne'e notou nofo faka'utumauku ki te fa-iako 'a te kau 'apōsetoló, mo te fakakautaha, mo te pakipaki 'o te mā, mo te 'ū feinga lotu.

Ko te feohi 'a te kakai ne'e tui ki te 'Alikí

⁴³ Pea ne'e hoko he 'ilifia ki te kakai kotoa pē; pea ne'e lahi foki te 'ū me'a fakaofo mo te 'ū faka'ilonga ne'e hoko 'i te kau 'apōsetoló.

⁴⁴ Pea ko nātou fuli pē ne'e tuí ne'e notou fa'a nofo fakataha, mo notou me'a taha.*

⁴⁵ Pea ne'e notou fakatau atu te notou 'ū tofi'á mo te nga'ota'otá; mo notou tufa te pa'anga ne'e ma'u 'i aí ki te kakai kehekehe, 'o fakatatau ki te notou masivá.

⁴⁶ Pea ko te 'aho kotoa pē ne'e notou faka'utumauku 'o loto taha 'i te ō ki te Temipalé, mo notou pakipaki mā 'i 'api; pea ne'e notou kai te notou 'inasí 'i te fiafia mo te loto hangamālie;

⁴⁷ 'o notou fakamālō ki te 'Atuá, pea ne'e tokangae kina foki 'ia nātou 'e te kakai kotoa pē. Pea ne'e fakaului 'e te 'Alikí ki te notou fakatahá 'i te 'aho kotoa pē 'ia nātou ko 'ē kua kamata ma'ulí.

3

Ko te fakama'uli 'e Pita mo Sione he tangata heke

¹ Pea ne'e ō ake 'ia Pita mo Sione ki te Temipalé, ki te feinga lotu hū 'o te tolu afiafí.

² Pea ne'e 'i ai he tangata ne'e heke talu tono fanau'i, pea ne'e fata ange 'i te 'aho kotoa pē, 'o

---

* **2:44** 2:44 Ngā 4:32-35

tuku 'i te matapā 'o te Temipalé, 'a ē 'oku ui ko Masanisaní, kote'uhí ke fai tana kolekole pa'anga ki te kakai 'a ē 'oku notou hū ki te Temipalé.

³ Pea 'i tana vakai kiā Pita mo Sione 'oku 'ai ke nā hū ki te Temipalé, ne'e kole ange ia hana pa'anga.

⁴ Pea sio fakamama'u 'e Pita kiā ia, fakataha mo Sione, 'o pehē ange, "Sio mai angé kiā māuá."

⁵ Pea tokanga atu ia, mo tana 'amanaki 'e ma'u hana me'a meiā nāua.

⁶ Pea iange 'e Pita, "Ko te silivá mo te koulá 'oku kala u ma'u; kā ko te me'a 'okou ma'ú 'e au 'avatu ia: 'i te huafa 'o Sīsū Kalaisi mei Nāsaletí, tu'u pea hā'ele." ⁷ Pea hanga 'e ia 'o puke te tangatá 'i tono nima mata'ú, 'o fusi ake 'ona; pea ma'uli leva tono va'é mo tono tunga'i va'é.

⁸ Pea hopo ake ia 'o tu'u, pea ha'ele, pea hū ia mo nāua ki te Temipalé, kua ha'ele, mo hopohopo, mo fakamālō ki te 'Atuá.

⁹ Pea ne'e mamata kiā ia te fu'u kakaí kotoa pē, 'oku ha'ele mo fakamālō ki te 'Atuá.

¹⁰ Pea notou 'ilo'i foki ko te siana ia ne'e nofo 'o kole pa'anga 'i te Matapā Masanisani 'o te Temipalé. Pea ne'e notou ofo lahi mo fakatumutumu 'i te me'a kua hoko kiā iá.

Ko te lea 'a Pita 'i te Temipalé

¹¹ Pea 'i tana kei puke kiā Pita mo Sioné, ne'e felele'i mai te kakaí kotoa pē kiā nātou, ki te fakafaletole 'oku hingoa kiā Solomoné, 'oku notou ofo lahi 'aupito.

¹² Pea 'i te sio leva ki ai 'ia Pitá, ne'e lea ange 'e ia ki te kakaí, "E kāinga 'Isileli, ko te ā 'oku kotou ofo ai 'i te me'a nei? Pea ko te ā 'oku kotou sio fakamama'u mai ai kiā māua, 'o hangē ko māua

kua mā ngaahi 'ona ke hā'ele 'aki he mafai 'o māua,
pe lotu mo'oni?

¹³ Ko te 'Atua pē 'o 'Ēpalahame mo 'Aisake mo Sēkopé, 'io, ko te 'Atua 'o te tou mātu'á, kua Ina fakalāngilangi'i Tana Sevāniti* ko Sīsuú, 'ia te Toko Taha 'a ia ne'e kotou tukuange, pea fakafisinga'i 'i te 'ao 'o Pailató, lolotonga kua tu'utu'uni 'e ia ke vete'i angé.*

¹⁴ Kae fakafisinga'i 'e kōtou 'ia te Toko Taha Mā'oni'oni mo Anga-tonú, 'o kotou kole ke me'a'ofa 'aki mai kiā kōtou he tangata fakapō;*

¹⁵ kae kotou tāmate'i te 'Alikí 'o te ma'ulí, 'a ē kua fokotu'u 'e te 'Atuá mei te pekiá. Pea ko mātou 'eni ko te kau fakamo'oni ki ai.

¹⁶ Pea ko te me'a 'i te mā tui ki te huafa 'O'oná, ko ia kua fakama'uli ai 'e Tono huafá 'ia te tangata nei, 'a ia 'oku kotou siofia mo lāu'iilo'i ki ai. 'Io, ko te tui kiā Iá kua tuku ai ki te tangata nei 'ia te ma'uli haohaoa ko 'ení 'i te 'ao 'o kōtoú fuli pē.

¹⁷ Pea ko 'eni, kāinga, 'okou 'ilo'i ne'e kotou fai ia 'i te ta'e'ilo, pehē foki mo te kotou kau pulé.

¹⁸ Kā kua fakaai 'e te 'Atuá 'ia te 'ū me'a ne Ina fu'aki fakahā 'i te ngutu 'o Tana kau palōfita kotoa pē, 'o pehē, 'e mamahi 'ia te Kalaisí.

¹⁹ Ko ia ai kotou fakatomala leva, pea tafoki, ke fakamolemole ai te kotou 'ū angahalá, kote'uhí ke hoko mai 'ia te 'ū 'aho 'o te fakama'ulí mei te 'ao 'o te 'Alikí;

²⁰ mo fekau'i mai 'e Ia 'ia Sīsū Kalaisi, 'a ia ne'e fu'aki malanga 'aki kiā kōtoú,

* ^{3:13} 3:13 Tana Sevāniti, ko ia pe Tono 'Alo. * ^{3:13} 3:13 'Eki 3:6,

15 * ^{3:14} 3:14 Māt 27:15-23; Ma'ake 15:6-14; Luke 23:13-23; Sione 19:12-15

21 'a ia kua pau ke ma'u 'e te langí, kae'aua ke hoko mai 'ia te taimi 'o te Fakafo'ou 'o te me'a kotoa pē, 'a ia kua folafola ki ai 'e te 'Atuá 'i te ngutu 'o Tana kau palōfita mā'oni'oni fuli pē, talu mei mu'a.

22 He ne'e lea mo'oni 'e Mōsese, 'o pehē, "E fokotu'u 'e te 'Aliki ko te kotou 'Atuá he palōfita kiā kōtou 'i te kotou kāingá, 'o hangē ko aú;† pea 'e kotou tokanga kiā Ia 'i te me'a fuli pē 'e folafola 'aki 'e Ia kiā kōtou.

23 Pea 'e hoko 'o pehē, kā 'i ai he taha 'e kailoa tokanga ki te palōfita ko iá, 'e faka'auha 'ona mei te kakaí.*

24 Pea ko te kau palōfitá kotoa pē, meiā Sāmiuela mo nātou ne'e hokó, 'ilonga pē nātou ne'e notou leá ne'e notou fakamatala foki ki te 'ū 'aho ko 'ení.

25 Ko te fānau kōtou 'a te kau palōfitá, mo te fuakava ne'e fai 'e te 'Atuá mo te tou mātu'á 'i mu'a, 'i Tana folafola kiā Īpalahame 'o pehē, 'Pea ko tou hakó 'e manū'ia ai 'ia te fa'ahinga kotoa pē 'o māmani.*

26 Pea ko te 'Atuá, 'i Tana fokotu'u Tana Sevāniti‡ ko Sīsuú, ne'e fu'aki fekau'i 'Ona kiā kōtou, ke fakamanū'ia'i 'e Ia 'ia kōtou 'i te fakatafoki mai kōtou taki taha mei tana 'ū faikoví."

4

Ko Pita mo Sione 'i te Sanetalimí

† **3:22** 3:22 'o hangē ko aú, ko ia pe 'o hangē ko Tana fekau mai 'okú.

* **3:23** 3:22-23 Lev 23:29; Teu 18:15, 18-19   * **3:25** 3:25 Sēn 22:18;
26:4   ‡ **3:26** 3:26 Tana Sevāniti, ko ia pe Tono 'Alo.

¹ Pea 'i te lolotonga te nā kei lea ki te kakaí, ne'e tu'u mai kiā nāua 'ia te kau taula'alikí,* mo te 'alikitau 'o te Temipalé, mo te kau Sātusí,

² he ne'e notou mamahi 'i te nā ako'i te kakaí, mo te nā malanga 'aki 'iā Sīsū 'ia te toetu'u mei te pekiá.

³ Pea notou puke 'ia nāua, 'o tuku ki te pilīsoné ki te 'āpongipongí, he kua afiafi.

⁴ Ka ne'e tui he tokolahi 'iā nātou ne'e notou fanongo ki te malangá; pea ne'e fe'unga mo te toko nima afe nai.

⁵ Pea 'i te pongipongi aké ne'e fakataha 'i Selusalema te notou kau pulé, mo te kau mātu'á, mo te kau sikalaipé,

⁶ mo 'Ānasi ko te Taula'aliki Lahí, mo Kaiafasi, mo Sione, mo 'Alekisānita, mo nātou ne'e kau ki te ha'a Taula'aliki Lahí.

⁷ Pea notou fokotu'u nāua 'i te notou ha'oha'ongá, 'o notou fehu'i ange, "Ko te fa'ahinga ivi fea, mo te hingoa 'o ai, kua kulā fai 'aki te me'a nei?"

⁸ Ne'e toki fakafonu 'ia Pita 'e te Laumālie Mā'oni'oní, 'o pehē ange 'e ia kiā nātou, "E hau'aliki 'Isileli, mo te kau mātu'a,

⁹ kāpau kua 'eke'i māua 'i te 'aho nei 'i te ngāue lelei kua fai ki te tangata mahaki'iná, pe kua fakama'uli te siana nei 'i te ā,

¹⁰ ke mahino mu'a kiā kōtou kotoa pē, mo te kakai 'Isileli fuli pē: ko te huafa pē 'o Sīsū Kalaisi mei Nāsaletí, 'ā ē ne'e kotou kalusefaí, pea ne'e toe fokotu'u 'e te 'Atuá mei te pekiá, ko te Toko Taha ko ía kua tu'u mei ai 'ia te siana nei 'i te kotou 'aó kua ma'uli.

---

* ^{4:1} 4:1 taula'alikí: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, hau'aliki taula'aliki.

11 Ko te Maka 'eni ne'e ta'etoka'i 'e kōtou ko te kau tufungá, 'a ē kua hoko ko te fungani maka 'o te tulikí.*

12 'Io, pea 'oku kailoa tu'u te fakama'ulí ia he taha kehe; he tala'i'eaí 'oku 'i ai mo he hingoa kehe 'i te lalo langí kua tuku 'i te lotolotonga 'o te kakaí, 'a ia kua tu'utu'uni ke tou mā'u'uli ai."

13 Pea 'i te notou tokanga'i te ta'emālu'ina 'ia Pita mo Sioné, kae'uma'ā ne'e notou 'ilo'i ko te ongo me'a ta'ekolisi 'ia nāua, mo ta'ema'u tu'ungá, ne'e notou ofo; pea notou vakai, tā ko te ongo me'a ne nā fa'a 'iā Sīsū.

14 Kā 'i te notou vakai ki te tangata ne'e fakama'ulí 'oku tu'u fakataha mai mo nāuá, pea kailoa leva he notou mama'i me'a ke tali 'aki.

15 Pea notou fekau ke nā hū ki tu'a mei te Sane-talimí, 'o notou felāu'aki

16 'o pehē, "Ko te ā leva he tou me'a 'e fai ki te ongo me'a nei? He ko te hoko 'iā nāua he faka'ilonga mana mo'oní, ko te me'a ia 'oku e'a ki te kakai kotoa pē 'oku nofo 'i Selusalema, pea tala'i'eaí 'e tou lava ke fakahalaki.

17 Kā kote'uhí ke 'aua na'a kei mafola ia ki te kakai, tou fakamana'i 'ia nāua, ke 'aua 'aupito nā toe talanoa holo kau ki te huafa ko 'ení."

18 Pea notou ui ange 'iā nāua, 'o notou fekau mālohi ange ke 'aua na'a nā toe mama'i pu'aki te huafa 'o Sīsuú, pe toe ako 'aki.

19 Ka ne'e tali ange 'e Pita mo Sione kiā nātou, "Kotou me'a lelei pē ki ai, pe ko fea te me'a 'oku totonu ki te finangalo 'o te 'Atuá, 'ia te mā talangafua kiā kōtoú, pē ki te 'Atuá.

---

* **4:11** 4:11 Saame 118:22

20 He 'e kailoa 'aupito tuku te mā lea ki te 'ū me'a ne'e mā sio tonu mo fānonongo ki aí."

21 Pea tē 'āsili te notou fakamana'i nāuá, 'o notou toki tukuange, ko te kailoa notou 'ilo'i pē 'e notou tautea'i fefe'aki 'ia nāuá, talia te kakaí; he ne'e fakahīkīhīki'i kotoa pē 'e nātou 'ia te 'Atuá 'i te me'a kua hokó.

22 He kua ta'u fāngofulu tupu te tangatá, 'a ē kua fai ki ai te faka'ilonga mana fakama'ulí.

Ko te lotu 'ia te kāinga lotú ke fakalotolahi'i 'ia nātou

23 Pea 'i tono tukuange 'o nāuá, ne nā ō ki te notou kakaí, 'o nā talanoa'i te 'ū lea kehekehe kua fai ange 'e te kau taula'aliki lahí mo te kau mātu'á kiā nāuá.

24 Pea 'i te notou fānonongo ki aí, pea notou ofa'aki loto taha te notou leá ki te 'Atuá, 'o notou pehē, "E 'Alikí, ko Koe ia ne Ke ngaahi 'ia te langí, mo te fanuá, mo te taí, mo te 'ū me'a kotoa pē 'oku 'i aí.*

25 Ko Koe ia ne Ke folafola mai 'i te Laumālie Mā'oni'oní, mo te ngutu 'o te tou kui ko Tēvitá, ko Tau sevāniti, 'o pehē,

'Ko te ā 'oku futefute ai 'ia te Senitailé, mo fakakaukau mūnoa ai 'ia te 'ū matakalí?

26 'Ia te tu'u mai te 'ū tu'i 'o māmaní, pea fakatahataha te hau'alikí
ke puleaki'i te 'Alikí,
pea mo Tana Paní.*

27 He 'oku mo'oni ne'e fakataha 'i te kolo nei 'ia Hēlota mo Ponitō Pailato fakatou'osi, mo te Senitailé mo te kakai 'Isilelí, ke notou fai he me'a ke

---

* **4:24** 4:24 'Eki 20:11; Neh 9:6; Saame 146:6   * **4:26** 4:25-26
Saame 2:1-2

lavaki'i 'aki Tau Sevāniti[†] Tapu ko Sīsuú, 'a ē ne Ke paní.*

²⁸ 'a ia ko te 'ū me'a ia ne'e fu'aki tālanga'i 'e Tou Māfimafí mo Tou Potó.

²⁹ Pea 'i te me'a ko 'ení, 'Aliki, ke Ke me'a ki te notou 'ū fakamaná, pea tuku foki ki Tau kau tamaio'alikí, ke notou lea mālohi 'aki Tau Folafolá,

³⁰ 'i Tau mafao mai Tou nimá ke faito'o, pea ke fai te 'ū faka'ilonga mana mo fakaofo 'i te huafa 'o Tou Sevāniti Mā'oni'oni ko Sīsuú."

³¹ Pea lolotonga te notou huú, ne'e ngalulululu 'ia te feitu'u 'oku notou fakataha 'i aí; pea ne'e faka-fonu 'ia nātou kotoa pē 'aki te Laumālie Mā'oni'oni, 'o notou malanga mālohi 'aki te Folafola 'a te 'Atuá.

Ko te me'a taha 'ia te kāingá

³² Pea ko nātou kotoa pē kua tuí, ne'e notou fāitaha, mo loto taha; 'io, ne'e kailoa he taha 'e lau tana me'a 'a'aná ko tana me'a; ka ne'e notou mātu'aki me'a taha pē.*

³³ Pea ne'e fakamo'oni 'e te kau 'apōsetoló 'aki te mālohi lahi ki te toetu'u 'a te 'Aliki ko Sīsuú; 'io, pea ne'e nofo'i 'ia nātou kotoa pē 'e te kelesi lahi.

³⁴ He tala'i'eaí ne'e 'i ai he notou toko taha 'e masiva, he 'ilonga pē 'ia nātou ne'e ma'u 'api mo te fale ne'e notou fakatau atu ia, pea ne'e toutou 'aumai 'ia te pa'anga mei te 'ū me'a kua fakataú,

³⁵ 'o tuku atu ki te va'e 'o te kau 'apōsetoló, pea ne'e tufaki ki te tangata taki taha 'o fakatatau ki tana masivá.

[†] **4:27** 4:27 Tau Sevāniti, ko ia pe Tou 'Alo. * **4:27** 4:27 Māt 27:1-2;

Ma'ake 15:1; Luke 23:1, 7-11; Sione 18:28-29 * **4:32** 4:32 Ngā 2:44-45

³⁶ Pea ne'e 'i ai he matu'a Līvaite ne'e tupu ake 'i Saipalo, ko Siosifa, ka ne'e fakahingoa 'ona ko Pāneponsa 'e te kau 'apōsetoló, ('a ia ko tono hikí, ko te foha 'o te fakafiamālie).

³⁷ Ne'e fakatau atu 'e ia tono konga kelekelé, 'o 'aumai tono pa'angá, 'o tuku atu ki te va'e 'o te kau 'apōsetoló.

5

Ko te fakamāu'i 'e Pita 'ia 'Ānanaia mo Sāfailá

¹ Ka ne'e 'i ai he tangata, ne'e hingoa ko 'Ānanaia, ne'e fakatau atu 'e ia he 'api, pea kau ai 'ia Sāfaila ko tono 'unoho.

² Pea ne'e tuku 'e ia ma'ana he konga mei te totongí, 'o 'ilo'i foki ki ai tono 'unohó, pea 'aumai 'e ia he konga pē, 'o tuku atu ki te va'e 'o te kau 'apōsetoló.

³ Pea iange 'e Pita, “E 'Ānanaia, ko te ā kua fā'ofale ai 'ia Sētane 'i tou lotó, ke lohiaki'i 'ia te Laumālie Mā'oni'oní, ke ke tuku ai he konga mei te totongi 'o te konga kelekelé?

⁴ 'I te he'iki ai ke fakataú, ne'e kailoa koā 'o'ou pē? Pea hili ange tono fakataú, ne'e kailoa koā 'a'au pē ke fa'italiha ki tono pa'angá? Ko te ā ne ke 'ai ai 'i tou lotó 'ia te me'a nei? Tala'i eaí ko tau lohiaki'i he tangata, kā ko te 'Atuá.”

⁵ Pea 'i te fanongo 'e 'Ānanaia ki te lea ko íá, ne'e tō ai pē ia ki lalo 'o pekia. Pea tō ai he fu'u 'ilifia ki te kakai kotoa pē ne'e fanongo ki aí.

⁶ Pea tutu'u atu 'ia te kau talavoú 'o teuteu'i ia, pea notou fata atu 'ona ki tua'ā, 'o tanu.

⁷ Pea kua 'osi nai he houa 'e tolu, pea hū mai tono 'unohó, 'oku kala ina 'ilo'i te me'a kua hokó.

8 Pea iange 'e Pita kiā ia, “Fakahaa'i mai angé pe ne'e kulā fakatau te 'apí 'aki te totongi ko 'ē pē?”

Pea iange 'e ia, “'Io, ko ia pē.”

9 Pea me'a ange 'e Pita kiā ia, “Ko te ā kua kulā alea ai ke 'ahi'ahi'i te Laumālie 'o te 'Alikí? Ko 'ena 'oku 'i te matapaá te va'e 'o te kakai ne'e notou tanu tou husepānítí, pea 'e notou fata atu foki mo koe.”

10 Pea hinga atu leva ia ki te va'e 'o Pitá, 'o pekia. Pea 'i te hū mai te kau tamá, tā kua pekia 'ia te fafiné; ne'e notou fata atu ia ki tua'ā, 'o tanu fakataha mo tono hoá.

11 Pea tō he fu'u 'ilifia ki te siasí kotoa pē, mo te kakai fuli pē ne'e notou fanongo ki te me'a ko iá.

Ko te mafai makehe 'o te kau 'apōsetoló

12 Pea ne'e fai 'e te nima 'o te kau 'apōsetoló 'ia te 'ū faka'ilonga mana mo te 'ū me'a fakaofo lahi 'i te 'ao 'o te kakaí. Pea ne'e fa'a fakataha 'ia nātou kotoa pē 'i te fakafaletolo 'o Solomoné.

13 Kā ko tono toé ne'e kailoa kau mo nātou he toko taha, ko te notou manaheé; ka ne'e faka'apa'apa 'ia te kakaí kiā nātou.

14 Pea ne'e ului mai ki te 'Alikí he kakai tokolahī ne'e notou tui, ko te tangata mo te fafine.

15 Pea faifaí pea notou 'aumai ki tu'a 'ia te kau mahaki'iná, 'o tuku fakaholoholo 'i te alá 'i te notou fanga ki'i moe'anga mo te fala, hei'ilo na'a lave'i he notou toko taha 'e te 'ata 'o Pitá 'i hana me'a ange.

16 Ne'e ha'u foki 'ia te kakaí mei te 'ū kolo vāofi mo Selusalemá, ko te 'aumai te notou kau mahaki'iná, mo nātou ne'e 'āvea 'e te 'ū fa'ahikehé, pea ne'e fakama'uli 'ia te fa'ahinga ko iá kotoa pē.

Ko te fakatanga'i 'o te kau 'apōsetoló

17 Pea tutu'u ake ai 'ia te Taula'aliki Lahí, mo nātou kotoa pē ne'e kau mo iá, ('a ia ko te fa'ahi Sātusí,) kua vevele te notou meheká.

18 Pea notou puke 'ia te kau 'apōsetoló, 'o sī 'ia nātou ki te pilīsone fakakoló.

19 Ka ne'e fakaava pō'uli 'ia te 'ū matapā 'o te pilīsoné 'e te 'āngelo 'a te 'Alikí; 'o taki atu foki Ia 'ia nātou ki tu'a, 'o pehē ange,

20 "Kotou ō 'o tu'u 'i te Temipalé, 'o malanga 'aki ki te kakai 'ia te 'ū Folafola kotoa pē 'oku kau ki te ma'uli ko iá."

21 Pea 'i te notou fanongo ki aí, ne'e notou uhu atu leva ki te Temipalé, 'o faiako.

Faifaí kua a'u ange 'ia te Taula'aliki Lahí mo tono fa'ahí, 'o notou ui ange te Sanetalimí, pea ke kātoa mai 'ia te fakataha fakamātu'a 'o ha'a 'Isilelí; pea notou fekau atu ki te pilīsoné ke taki mai 'ia nātou.

22 Kā ko te kau le'o Temipale ne ō angé ne'e kala notou 'ilo'i 'ia nātou 'i te fale fakapōpulá. Pea notou foki mai 'o fakahā ange,

23 'o pehē, "Ko te me'a ki te pilīsoné, ne'e motou 'ilo'i ia kua tāpuni'i, 'o malu 'aupito, pea ko te kau le'o 'oku notou tutu'u pē ki te 'ū matapaá; kā 'i te motou to'o aké, ne'e kala motou 'ilo'i he mama'i toko taha 'i te loto falé."

24 Pea 'i te notou fanongo ki te fakamatala ko iá, 'ia te 'alikitau 'o te Temipalé mo te kau taula'aliki lahí, ne'e notou fifili 'i te kau 'apōsetoló pe 'e iku ki te ā 'ia te me'a nei.

25 Pea toki 'alu ange he toko taha, 'o fakahaa'i kiā nātou, "Vakai, ko te kau tangata 'ē ne'e kotou fakahū pilīsoné, 'oku notou tutu'u 'i te Temipalé, 'o faiako ki te kakai."

26 Pea ō atu leva te 'alikitaú mo te kau le'o Temipalé, 'o taki mai 'ia nātou, ka ne'e kailoa notou 'aumai fakamālohi'i, he ne'e notou manahē ki te kakaí, na'a tolomaka'i 'ia nātou.

27 Pea notou taki mai nātou, 'o fokotu'u 'i te lotolotonga 'o te Sanetalimí. Pea fakafehu'i kiā nātou 'e te Taula'aliki Lahí,

28 'o pehē, "Ne'e motou mātu'aki fekau kiā kōtou ke 'aua 'e kotou ako 'aki te hingoa nei, pea ko 'eni kua kotou fakafonu 'ia Selusalema 'aki te kotou akonakí, pea 'oku kotou fai 'ení ke fakahinga mai kiā mātou te toto 'o te Tangata ko iá."*

29 Pea tali ange 'e Pita mo te kau 'apōsetoló, 'o notou pehē, "Oku totonu pē ke motou talangafua ki te pule 'a te 'Atuá 'i te pule 'a te tangatá.

30 Ko te 'Atua 'o te tou mātu'a 'i mu'á, ne'e fokotu'u 'e Ia 'ia Sīsū, 'a ē ne'e kotou tāmate'i 'i Tono tautau 'i te kolosí.

31 Pea kua hākeaki'i Ia 'e te 'Atuá 'aki Tono nima* to'omata'ú ko te 'Aliki mo Fakama'uli, ke foaki mo'o 'Isileli 'ia te fakatomalá mo te fakamolemole angahalá.

32 Pea ko mātoú ko te kau fakamo'oni 'o te 'ū me'a ko iá; pehē foki ki te Laumālie Mā'oni'oní, 'a ē kua foaki 'e te 'Atuá kiā nātou 'oku talangafua kiā Iá."

33 Pea 'i te notou fanongo ki aí, ne'e notou tekelili 'i te 'itá, pea notou ale'a'i leva te notou tāmate'i.

34 Pea tu'u ake 'i te loto Sanetalimí he matāpule Fālesi ne'e hingoa ko Kāmelieli, ko te faiako ia 'i te Laó, pea ne'e tokangaekina 'e te kakai kotoa pē; pea fekau atu 'e ia ke tuku si'i atu ki tu'a te kau tangatá.

---

* **5:28** 5:28 Māt 27:25   * **5:31** 5:31 'aki Tono nima, ko ia pe ki Tono nima.

35 Pea toki lea ange ia kiā nātou, “'E matāpule 'Isileli, vakavakai lelei angé ki te me'a 'oku kotou pehē ke fai ki te kau tangata nei.

36 He ne'e 'i ai he toko taha ne'e tu'u 'i mu'a, ko Teutasi, 'o pōlepole ia takua 'oku taha 'ana; pea ne'e hinga ki ai he kau tangata 'e toko fāngeau nai. Pea ne'e mate tāmate'i ia, pea 'ilonga nātou ne'e tuitala kiā iá, ne'e notou mavete 'o 'osi'osingamālie.

37 Hili ange te siana ko iá, ne'e tu'u ake 'ia Siutasi mei Kālelī 'i te taimi 'o te tohi kakaí, pea tohoaki'i 'e ia he kakai ke angatu'u. Pea ne'e mole mo te tangata ko iá, pea ne'e fakamavete'i 'ia nātou kotoa pē ne'e tuitala kiā iá.

38 Pea 'i te me'a ko 'ení 'okou fakalea atu: tu'u 'atā mo te kau tangata ko 'ení, pea tuku ai pē 'ia nātou. He kāpau 'oku mei te tangatá 'ia te fakakaukau mo te ngāue ko 'ení, 'e ngata pē ia;

39 kae kāpau 'oku mei te 'Atuá ia, 'e kailoa kotou lava ke fakangata 'ia nātou: kae'uma'ā foki na'a 'iloangé kua kotou tau'i 'ia te 'Atuá.”

Pea ne'e notou tui kiā ia,

40 'o notou ui ange te kau 'apōsetoló 'o haha, mo notou fekau ke 'aua na'a notou toe malanga 'aki te huafa 'o Sīsuú, 'o notou toki tukuange 'ia nātou.

41 Pea ō ai 'ia nātou mei te ha'oha'ongá 'o te Sanetalimí, kua notou fiafifia kote'uhí kua lau 'ia nātou 'oku notou taau ke ngaahikovi'i kote'uhí ko te Huafá.

42 Pea ko te 'aho kotoa pē, 'i te Temipalé pea 'i 'api, ne'e kailoa tuku te notou ako mo malanga 'aki 'ia Sīsū Kalaisí.

Ko te kau ngāue 'e toko fitu ma'a te siasi

¹ Kā 'i te 'ū 'aho ko iá, 'a ē ne'e tupu tokolahi ai 'ia te kau akó, ne'e hoko he lāunga mei te fa'ahinga ne'e lea faka-Kalisí ki te fa'ahinga ne'e lea faka-Hepeluú, kote'uhí ne'e kailoa tokanga'i te notou kau uitoú 'i te tufa tokoni ne'e fai 'i te 'aho kotoa pē.

² Pea fakataha'i leva 'e te kau hongofulu mā uá 'ia te kau akó kotoa pē, 'o notou pehē, "Oku kala motou loto ke tuku si'aki te Folafola 'a te 'Atuá kae motou nofo ki te fai 'o te tufa 'i te 'ū tēpilé.

³ Ko ia ai, kāinga, kotou fili'i mai he toko fitu meiā kōtou, he kau tangata kua fakaongolelei maí, 'o mātu'aki fakalaumālie mo poto, pea 'e motou fakanofo leva 'ia nātou ki te ngāue ko iá.

⁴ Kā ko mātoú, 'e motou faka'utumauku ki tono fai 'o te hūfiá, mo tono tufa 'o te Folafolá."

⁵ Pea ne'e hā lelei 'ia te lea ko iá ki te kau fakatahá kotoa pē, pea notou fili leva 'ia Sitīveni, ko te tangata ne'e fonu 'i te tuí mo te Laumālie Mā'oni'oní, pea mo Filipe, mo Pōkolo, mo Naikano, mo Taimoni, mo Pāmina, pea mo Nīkola ko te matu'a mei 'Aniteoke ne'e tafoki ki te lotu faka-Siú.

⁶ Pea notou fokotu'u nātou 'i te 'ao 'o te kau 'apōsetoló; pea hili te notou lotú ne'e notou hilifaki nima kiā nātou.

⁷ Pea ne'e tupu ma'u pē 'ia te Folafola 'a te 'Atuá; pea fakatokolahi 'aupito te lau 'o te kau akó 'i Selusalema; kae'uma'ā ko te fu'u tokolahi 'o te kau taula'alikí ne'e notou fakavaivai'i nātou 'o tui.

Ko tono puke fakamālohi 'o Sitīvení

8 Pea ko Sitīveni, ne'e fai 'e ia 'i te lotolotonga 'o te kakaí 'ia te 'ū ngāue fakaofo, mo te 'ū faka'ilonga ne'e mamafa, 'i tana fonu kelesi mo te mafai lahi.

9 Ka ne'e tu'u ake he 'ihi ne'e kau ki te falelotu ne'e ui ko te falelotu 'o te kau Lipatainé,* mo te kau Sailiné, mo te kau 'Alekisānitiá, mo te 'ihi 'i te kakai mei Silisia mo 'Ēsiá, 'o notou fakakikihi mo Sitīveni.

10 Ka ne'e kala notou lava ke tali 'ia te poto pe ko te Laumālie ne'e fai ai tana leá.

11 Pea notou toki fale'i leva he kau tangata ke notou lau'i 'ona, 'o pehē, "Ne'e motou fanongo ki tana lau kovi kiā Mōsese pea mo te 'Atuá."

12 Pea notou o'i foki 'ia te kakaí, mo te kau mātu'á, mo te kau sikalaipé; pea notou toki 'ohofi ia, 'o puke, 'o taki ki te Sanetalimí.

13 Ne'e notou 'aumai foki he kau fakamo'oni lohi, 'a ia ne'e notou pehē, "Ko te tangata nei 'oku kala tuku tana lea tuki ki te Fale Tapú mo te Laó.

14 He kua motou fanongo ki tana pehē, takua ko Sīsuú, ko te siana mei Nāsaleti, 'e faka'auha 'e Ia 'ia te Fale Tapú, mo fakakehe 'ia te 'ū 'ulungāanga ne'e tuku 'e Mōsese kiā tātoú."

15 Pea sio fakamama'u kiā ia 'e te kakai kotoa pē ne'e notou nofo 'i te Sanetalimí, pea tā ko tono fofongá ne'e hangē ko te fofonga 'o he 'āngelo.

7

Ko te malanga 'a Sitīvení

1 Pea me'a mai 'ia te Taula'aliki Lahí, "Oku mo'oni koā 'ia te 'ū me'a nei?"

---

* **6:9** 6:9 Lipatainé: ko te kau Siú 'eni ne hoko ko te kau pōpula, ne'e foaki ange te notou fakatau'atāina'i.

² Pea pehē ange 'e ia, "Kāinga mo te mātu'a, kotou me'a mai. Ko te 'Atua 'oku 'A'ana 'ia te lāngilangí, ne'e fakahaa'i 'Ona ki te tou kui ko 'Ēpalahamé, lolotonga tana nofo 'i Mesopotēmia, kae he'iki ai nofo 'i Kālaná.*

³ Pea ne Ina folafola kiā ia, 'Hiki mei tou fanuá, pea mei tou kāingá, pea ha'u ki te fanua 'e Au toki fakahaa'i atú.'

⁴ Pea 'alu leva ia mei te fanua 'o te kakai Kalitiá, 'o nofo 'i Kālana. Pea hili te pekia tana tamaí, ne'e hiki 'ona 'e te 'Atuá mei ai ki te fanua ko 'ení, 'a ia 'oku kotou nofo aí.*

⁵ Ka ne'e kailoa foaki kiā ia he konga kelekele 'i ai ke fe'unga mo tono topuva'é, pē ko hana 'api; ka ne'e tala'ofa 'e Ia 'e mātu'aki tuku ia mo'ona, pea mo tono hakó 'āmuli, 'osi angé 'oku kailoa he nā fānau.*

⁶ Pea ne'e folafola ange 'e te 'Atuá, takua 'e nofo muli tono hakó 'i te fanua he kakai kehe, 'a ia 'e notou fakapōpula'i 'ia nātou, mo ngaahikovi'i, 'o fāngeau ta'u.

⁷ Pea me'a mai 'e te 'Atuá, "E Au fakamāu'i te kakai ko 'ē 'e notou nofo pōpula ki aí; pea hili iá 'e notou hiki atu leva mei ai, pea 'e notou fai te notou lotu kiā Aú 'i te feitu'u ko 'ení."**

⁸ Pea ne'e tuku kiā ia 'ia te fuakavakamú. Pea 'i tana peheeé, ne ina ma'u he foha ko 'Aisake, pea ne'e kamu 'ona 'i tono 'aho valú; pea ma'u leva 'e 'Aisake 'ia Sēkope; pea ma'u 'e Sēkope 'ia te kau hongofulu mā ua pēteliaké.*

---

* **7:2** 7:2-3 Sēn 12:1   * **7:4** 7:4 Sēn 11:31; 12:4   * **7:5** 7:5 Sēn 12:7;
13:15; 15:18; 17:8; 48:4   * **7:7** 7:6-7 Sēn 15:13-14   * **7:7** 7:7 'Eki
3:12   * **7:8** 7:8 Sēn 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31; 35:18

9 Pea meheka 'ia te kau pēteliaké kiā Siosifa, 'o notou fakatau 'ona ki 'Isipite; ka ne'e 'iā ia 'ia te 'Atuá,*

10 mo fakahaofi 'ona mei tana faingata'a'ina kotoa pē, mo tuku ke 'ofaina ia mo ngali poto 'i te 'ao 'o Felo ko te Tu'i Isipité, 'a ē ne'e fakanofo 'ona ko te pule 'o 'Isipite mo tono falé kotoa pē.*

11 Pea ne'e tō he honge ki 'Isipite fuli pē mo Kēnani, pea lahi mo te faingata'á; pea ko te tou mātu'á ne'e kala notou ma'u he me'akai.*

12 Kā 'i te fanongo 'e Sēkope ki te uite'ina 'o 'Isipité, ne ina fekau atu ki ai te tou kau mātu'á, ko te fu'aki oó ia.

13 Pea 'i tono tu'a uá ne'e fakahaa'i 'e Siosifa 'ona ki tono 'ū tokouá; pea toki e'a leva kiā Felo 'ia te tupu'anga 'o Siosifá.*

14 Pea ne'e fekau ange 'e Siosifa ke 'aumai 'ia Sēkope ko tana tamaí, mo tono kāingá kotoa pē, ko te toko fitungofulu mo te toko nima.*

15 Pea ne'e 'alu ifo 'ia Sēkope ki 'Isipite, pea pekia ia 'i ai mo te tou kau mātu'á,*

16 pea ne'e hiki 'ia nātou ki Sikemi, 'o telio 'i te fanualoto ne'e fakatau pa'anga 'e 'Ēpalahame mei te fānau 'a Hēmoá 'i Sikemi.*

17 Pea 'i te faka'a'au ke ofi mai te taimi 'o te tala'ofá, 'a ē ne'e fai 'e te 'Atuá kiā 'Ēpalahamé, pea tupu 'ia te kakaí 'i 'Isipite, 'o fu'u tokolahī 'aupito.*

* **7:9** 7:9 Sēn 37:11; 37:28; 39:2; 39:21 * **7:10** 7:10 Sēn 41:39-41

* **7:11** 7:11 Sēn 42:1-2 * **7:13** 7:13 Sēn 45:1, 16 * **7:14** 7:14 Sēn

45:9-10, 17-18; 46:27 * **7:15** 7:15 Sēn 46:1-7; 49:33 * **7:16** 7:16

Sēn 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Sios 24:32 * **7:17** 7:17-18 'Eki 1:7-8

18 Ka ne'e faifaí pea hau 'i 'Isipite he tu'i 'e taha, 'a ia ne'e kailoa ha'aná 'ilo kiā Siosifa.

19 Pea ne'e fai kākā ia ki te tou kāingá, mo ngaahikovi'i te tou kau mātu'á; ko ia ai ne'e notou laku ki tu'a tē notou kau valevalé ke 'aua na'a notou ma'uli.*

20 Ko te kuonga pē ia ne'e fanau'i ai 'ia Mōsesé; pea ne'e faka'ofa'ofa lahi ia. Pea ne'e tauhi ia 'o māhina tolu 'i te fale 'o tana tamaí;*

21 pea 'i tono tuku 'ona ki tua'aá, ne'e fakaake'i 'ona 'e te 'ofafine 'o Feló, 'o tauhi 'ona ma'aná tama.*

22 Pea ne'e ako'i 'ia Mōsese 'i te fa'ahinga poto kotoa pē 'o te kakai 'Isipité, pea kaukaua foki tana 'ū leá mo tana 'ū ngāué.

23 Pea 'i tana a'u ki tono fāngofulu ta'ú, pea ake 'i tono lotó ke 'a'ahi ki tono kāinga ko ha'a 'Isilelí.*

24 Pea 'i tana sio leva he toko taha 'oku ngaahikovi'i, ne'e langomaki'i leva 'e ia 'ona, 'o fai sāuni ma'a te fakamālohiná, 'o taa'i 'e ia 'ia te tangata 'Isipité.

25 Pea ne'e mahalo ia 'e 'ilo'i leva tono kāingá 'oku nima'aki 'ona 'e te 'Atuá ke 'aumai he notou fakama'uli; kā ne kailoa notou 'ilo'i ia 'e nātou.

26 Ko te 'aho leva tono hokó, ne'e fakahaa'i ia ki te notou toko ua ne'e nā keé, pea feinga ia ke fakalelei'i nāua, 'i tana iange, "Oku kulā kāinga pē; ka ko te ā 'oku kulā fekainaki aí?"

27 Kā ko te tangata ne tupu ai te koví ne'e teke'i 'e ia 'ia Mōsese, 'o iange, 'Ko ai ne'e fakanofo 'ou ko te motou pule mo te fakamaaú?

---

* **7:19** 7:19 'Eki 1:10-11, 22   * **7:20** 7:20 'Eki 2:2   * **7:21** 7:21 'Eki 2:3-10   * **7:23** 7:23-29 'Eki 2:11-15

28 Na'a ko tou lotó ke fakapoongi 'oku, hangē ko tau fakapoongi te 'Isipite 'aneafí?*

29 Pea hola ai 'ia Mōsese 'i te lea ko iá, pea 'āunofo ia 'i te fanua ko Mitianí, 'o ma'u ai he ongo foha 'e toko ua.*

30 Pea 'osi he ta'u 'e fāngofulu, pea toki hā kiā ia he 'āngelo 'i te toafa 'o te ma'unga ko Sainaí, mei te loto afi ne'e ulo 'i te 'ulu 'akau.*

31 Pea 'i te sio ki ai 'e Mōsesé, ne'e ofo ia 'i te me'a ne'e hā maí; pea 'i tana 'unu'unu atu ke fakasio ki aí, 'iloangé ko te le'o 'o te 'Alikí 'oku pehē mai,

32 'Ko Au ko te 'Atua 'o tou kau mātu'á, ko te 'Atua 'o 'Épalahame mo 'Aisake mo Sēkope.' Pea toki tetetete 'ia Mōsese, 'o manahē 'aupito ia ke toe fakasio atu.

33 Pea folafola ange 'e te 'Alikí kiā ia, 'To'o tou senitoló mei tou va'é, he ko te feitu'u 'oku ke tu'u aí ko te kelekele tapu.

34 Kua U mātu'aki mamata ki te ngaahikovi'i Toku kakai, 'a ē 'oku 'i 'Isipité, pea kua ongo mai te notou to'é, pea ko Taku 'alu ifo 'eni ke fakahaofi 'ia nātou. Pea ko 'eni, ha'u ā ke Au fekau atu 'ou ki 'Isipite.'

35 Ko Mōsese ko iá ne'e notou fakafisinga'i, 'i te notou pehē, 'Ko ai ne'e fakanofo 'ou ko te motou pule mo te fakamaaú?' — ko 'eni ia 'ia te tangata ne'e fekau atu 'e te 'Atuá ko te notou pule mo te huhu'i, 'o fakafou Tana fekaú 'i te 'āngelo ne'e hā kiā ia 'i te 'ulu 'akaú.*

36 Ko 'eni ia ne'e taki atu ki tua'ā 'ia nātoú, hili tana fai 'ia te 'ū me'a fakaofo, mo te 'ū faka'ilonga

* **7:29** 7:29 'Eki 18:3-4   * **7:30** 7:30-34 'Eki 3:1-10   * **7:35** 7:35

'Eki 2:14

mana, 'i te fanua ko 'Isipitē, mo te Tai Kulakulá, pea mo te toafá, 'o fāngofulu ta'u.*

³⁷ Ko 'eni ia 'ia te Mōsese ne'e me'a ki te ha'a 'Isilelī, 'o pehē, "E fokotu'u 'e te 'Atuá ma'a kōtou mei te kotou kāingá he palōfita 'oku hangē ko aú."**

³⁸ Ko 'eni ia ne'e 'i te fakataha 'i te Toafá, 'o feangai mo te 'āngeló, 'i Tana folafola mai kiā ia 'i te ma'unga ko Sainaí; 'o feangai foki Ia mo te tou mātu'á. Ko ia ia 'ia te taha ne'e ma'u 'ia te 'ū Folafola ma'ulí ke 'aumai mo'o tātou.*

³⁹ Ka ne'e kailoa fia talangafua ki ai te tou kau mātu'á, ka ne'e notou teke'i 'ona, 'o notou foki 'i te notou lotó ki 'Isipite,

⁴⁰ 'o notou iange kiā 'Ēlone, 'Ngaahi mai he tou fanga 'atua ke takiala kiā tātou; hē ko te me'a ki te siana nei ko Mōsesé, 'a ē ne'e 'aumai 'ia tātou mei 'Isipitē, 'oku kala motou 'ilo'i pe ko te ā kua hoko kiā iá.*

⁴¹ Pea notou ngaahi he ki'i pulu 'i te taimi ko iá, pea notou 'avake feilaulau ki te 'aitolí, 'o notou hākahaka 'i te me'a ne'e ngaahi 'e te nima 'o nātoú.*

⁴² Pea tafoki ai te 'Atuá, 'o tukuange 'ia nātou ke notou lotu ki te hōsitē 'o langí, 'o hangē ā ko ia 'oku tohi 'i te Tohi Palōfitá, 'o pehē,

"E ha'a 'Isileli, he ne'e kotou tauhi mai koā he 'ū feilaulau,
mo he 'ū me'a'ofa 'i te ta'u 'e fāngofulu ko ia 'i te toafá?

---

* **7:36** 7:36 'Eki 7:5; 14:21; Nōm 14:33   * **7:37** 7:37 'oku hangē ko aú, ko ia pe 'o hangē ko Tana fekau mai 'okú.   * **7:37** 7:37 Teu 18:15, 18   * **7:38** 7:38 'Eki 19:1–20:17; Teu 5:1-33   * **7:40** 7:40 'Eki 32:1, 23   * **7:41** 7:41 'Eki 32:2-6

43 Kae'uma'ā ne'e kotou to'o ake 'ia te tāpanekale 'o Moloké,
mo te fetu'u 'o te kotou 'atua ko Lēfaná,
ko te ongo fakatātā ne'e kotou ngaahi ke kotou lotu
ki aí.

'Io, 'e Au hiki kōtou ki tu'a Pāpilone.*

44 Ne'e ma'u te tou kau mātu'ā 'ia te tāpanekale 'o te fakamo'oní 'i te toafá, 'o hangē ko te tu'utu'uni 'e Ia ne'e folafola kiā Mōsesé, 'o fekau ke ngaahi ia ke hangē ko te fakatātā kua ina mamata ki aí.*

45 Pea ne'e 'aumai 'e te tou kau mātu'ā mo Siosiuā ki te fanua 'o te kakai Senitailé, 'ia nātou ne'e kapusi 'e te 'Atuá mei te 'ao 'o te tou kau mātu'ā, 'o a'u mai ki te 'ū 'aho 'o Tēvitá.*

46 Ne'e 'ofaina 'ona 'i te 'ao 'o te 'Atuá, pea kole ia ki te 'Atuá ke tukuange ke ina langa he fale mo'o te 'Atua 'o Sēkopé.†*

47 Ne'e toki langa 'e Solomone Mo'ona he fale.*

48 Kā neongo iá, kae tala'i'eaí'oku 'afio 'ia te 'Alikí Taupotú he me'a 'oku ngaahi 'e te nimá; 'o hangē ko te lea 'a te palōfitá:

49 "Oku folafola mai 'e te 'Alikí,
ko te langí ko Toku taloni pē,
pea mo māmani ko Toku tu'unga va'e pē.
Pea ko te ā ai te anga 'o te fale 'e kotou langa maí?
Pea ko fea 'ia te feitu'u ke Au mālōlō aí?

50 Ne'e kailoa koā ngaahi 'e Toku nimá
'ia te 'ū me'a ko 'ení kotoa pē?*

* **7:43** 7:42-43 'Ēmosi 5:25-27   * **7:44** 7:44 'Eki 25:9, 40   * **7:45**
7:45 Sios 3:14-17   † **7:46** 7:46 'Atua 'o Sēkopé: 'oku pehē 'i tono 'ū
hiki fualoa 'ihī, hako 'o Sēkopé.   * **7:46** 7:46 2 Sām 7:1-16; 1 Kal
17:1-14   * **7:47** 7:47 1 Tu'i 6:1-38; 2 Kal 3:1-17   * **7:50** 7:49-50
'Ais 66:1-2

51 'Ia te fa'ahinga kia kekeva, mo ta'ekamu te kotou lotó mo te talingá, 'oku kotou teke'i ma'u ai pē 'ia te Laumālie Mā'oni'oní, 'o hangē ko te kotou mātu'á 'i mu'a.*

52 Ko fea he taha 'o te kau palōfitá ne'e kailoa fakatanga'i 'e te kotou mātu'á 'i mu'a? Pea kua notou tāmate'i 'ia nātou ne'e notou fu'aki tala 'ia te hā'ele mai 'a te Toko Taha Anga-tonú; 'a ia kua kotou toki lavaki'i mo fakapoongí,

53 ko kōtou ne'e kotou ma'u te Laó 'i te 'ao 'o te kau 'āngelo, ka ne'e kala kotou tauhi ki ai."

Ko te tolomaka'i o Sitīvení

54 Pea 'i te notou fanongo ki te me'a ko iá, ne'e hangē kua kilisiuá te notou lotó, 'o notou 'ūtaki kaunifo kiā ia.

55 Kā kua fonu 'ia Sitīveni 'i te Laumālie Mā'oni'oní; pea 'i tana sio fakamama'u ki te langí ne'e sio ia ki te Sikaina 'o te 'Atuá, mo Sīsū 'oku tu'u mei te to'omata'u 'o te 'Atuá.

56 Pea pehē 'e ia, "Vakai, 'okou sio 'eni ki te 'ū langí kua matangaki, pea ko te Fanautama te Tangatá 'oku tu'u mei te 'āfaki to'omata'u 'o te 'Atuá."

57 Pea ne'e kaikaila te hau'aliki fakatahá, 'o notou tāpuni'i te notou talingá, pea notou 'oho taha kiā ia,

58 'o notou toho'i 'ona ki te tu'a koló, 'o tolomaka'i. Pea ko te kau tukuaki'í ne'e notou tuku atu te notou 'ū koté ki te va'e 'o he talavou ne'e hingoa ko Saula.

59 Pea 'i te notou fai tono tolomaka'i o Sitīvení ne'e lotu pē ia 'o pehē, "Alikí Sīsū, ke Ke ma'u atu Toku laumālié." **60** Pea tū'ulutui leva ia, 'o kalanga

* **7:51** 7:51 'Ais 63:10

le'o lahi, "Alikī, 'aua na'a lau te angahala nei kiā nātou!" Pea hili tana lea peheé ne'e moe leva ia.

8

¹ Pea ko Saula ne'e loto pē ia ki tono fakapoongí.

Ko tono fakatanga'i 'e Saula 'ia te siasi

Pea 'i te 'aho ko iá ne'e hoko ai he fu'u fakatanga ki te siasi 'i Selusalema. Pea ne'e mavetevete 'ia nātou kotoa pē ki te 'ū feitu'u 'o Siutea mo Samēlia; ko te kau 'apōsetoló pē ne'e kailoa.

² Pea ne'e fai 'ia te putu 'o Sitīvení 'e te mātu'a lotu mo'oni, 'o notou tangilāulau 'iā ia.

³ Pea ko Saulá leva, ne ina have'i 'ia te siasi, 'aki tana hū ki te fale kotoa pē, mo toho 'ia te kakai tangatá mo fafine fakatou'osi, 'o fakahū pilīsone.*

Ko te malanga'i 'o te ongoongolelei 'i Samēlia

⁴ Pea ko nātou ne'e vetekiná ne'e notou ō atu pē mo malanga 'aki 'ia te Folafolá.

⁵ Pea 'alu ifo 'ia Filipe ki te kolo 'i Samēlia 'o malanga 'aki 'ia Kalaisi kiā nātou.

⁶ Pea ne'e tokanga taha 'ia te kakaí ki te 'ū fakamatala 'a Filipé, he ne'e notou fanongo mo mamata ki te 'ū faka'ilonga mana ne'e fai 'e iá.

⁷ He ko te tokolahī 'iā nātou ne'e notou ma'ua 'i te fa'ahikehé ne'e notou hū mai ki tu'a mo te fu'u kaila; pea ne'e fakama'uli mo te tokolahī ne'e notou mamatea mo heké.

⁸ Pea ne'e lahi te fiafiá 'i te kolo ko iá.

⁹ Pea ne'e 'i ai he tangata ne'e hingoa ko Saimone, ne'e nofo mu'amu'a ia 'i te koló, 'o fai tana ngāue maki; pea ne'e to'oa te loto 'o te kakai

* **8:3** 8:3 Ngā 22:4-5; 26:9-11

Samēliá 'iā ia, 'i tana pehē, takua, ko te toko taha ia 'oku kehe.

¹⁰ Pea ne'e tokanga kotoa pē kiā ia 'e te liliki mo te lalahi, 'o notou pehē, "Ko te toko taha nei ko te fe'i ivi mālohi ia 'o te 'Atuá."

¹¹ Pea ne'e notou tokanga kiā ia, he kua fualoa te notou to'oa 'i tana 'ū ngāue makí.

¹² Kā 'i te notou tui kiā Filipé, mo tana malanga 'aki 'ia te Pule'anga 'o te 'Atuá, mo te Huafa 'o Sīsū Kalaisí, ne'e notou papitaiso, 'ia te kau tangatá mo te kau fafiné foki.

¹³ Pea ne'e tui foki mo Saimone; pea 'i te 'osi tono papitaisó ne'e ma'unganofo ia kiā Filipe, pea 'i tana mamata ki te 'ū faka'ilonga maná, mo te fu'u ngāue fakafo ne'e faí, ne'e to'oa ai tono lotó.

¹⁴ Pea 'i te fanongo te kau 'apōsetoló mei Selusalema, takua kua tali 'e Samēlia 'ia te Folafola 'a te 'Atuá, ne'e notou fekau atu kiā nātou 'ia Pita mo Sione.

¹⁵ Pea 'i te nā a'u ifó, ne'e nā hūfia 'ia nātou ke notou ma'u 'ia te Laumālie Mā'oni'oní;

¹⁶ he kua he'iki ai hifo Ia ki te notou toko taha, ka ne'e notou ngata pē 'i te papitaiso ki te Huafa 'o te 'Aliki ko Sīsuú.

¹⁷ Pea nā toki hilifaki te nā nimá kiā nātou, pea notou ma'u leva 'ia te Laumālie Mā'oni'oní.

¹⁸ Pea 'i te vakai 'e Saimone 'oku 'alu ifo 'ia te Laumālie Mā'oni'oní 'i te hilifaki te nima 'o te ongo 'apōsetoló, ne'e mono atu 'e ia he pa'anga kiā nāua,

¹⁹ 'o pehē ange, "Tuku mai foki kiā au 'ia te mafai ko iá, kote'uhí ke 'ilonga he taha 'e au hilifaki nima ki ai, pea ma'u 'e ia 'ia te Laumālie Mā'oni'oní."

²⁰ Pea pehē ange 'e Pita kiā ia, "Ke 'alu 'ia koe mo tau pa'angá ki mala, kote'uhí ko tau fakakaukau ke

fakatau 'ia te me'a'ofa 'o te 'Atuá 'aki he pa'anga.

²¹ 'Oku kailoa 'aupito hau 'inasi, 'uma'ā hau kaunga 'i te me'a ko 'ení, he 'oku kailoa totonu tou lotó 'i tau fakafeangai ki te 'Atuá.

²² Ko ia ai fei mo liliu leva 'ia koe mei te anga-kovi ko 'ení, pea hū ki te 'Alikí; hei'ilo na'a fakamolemole'i ai te fakakaukau 'o tou lotó.

²³ He kua u vakai atú 'oku kei ma'ua 'ia koe 'i te kona 'o te 'ahú, mo te ha'i 'o te angahalá."

²⁴ Pea tali 'e Saimone 'o pehē ange, "Kulā hūfia mu'a 'oku ki te 'Alikí, ke 'aua na'a hoko kiā au he taha 'o te 'ū me'a kua kulā lea ki aí."

²⁵ Pea ko nāua, hili te nā fakapapau'i mo te nā malanga 'aki te Folafola 'a te 'Alikí, ne'e nā foki leva ki Selusalema, 'o malanga 'aki 'ia te ongoongolelei'i te 'ū kolo lahi 'o te kau Samēliá.

Ko Filipe mo he matāpule 'Itiopea

²⁶ Pea me'a kiā Filipe he 'āngelo 'a te 'Alikí, 'o pehē ange, "Tu'u 'o 'alu ki te feitu'u tongá, ki te ala 'oku 'alu ifo mei Selusalema ki Kesá; ko te ala ia 'oku 'alu 'i te lalá."

²⁷ Pea tu'u ia 'o 'alu atu. Pea tā ne'e 'i ai he matāpule 'Itiopea, pea ko te 'iunoke, ko te minisitā 'o Kanetake ko te kuini 'o te kakai 'Itiopeá, pea ko ia ia ne'e tauhi tana koloá kotoa pē. Pea kua 'alu ake ia ki Selusalema ke fai tana lotu,

²⁸ pea ko tana fokí 'eni, pea 'oku nofo ia 'i tana sālioté 'o lau 'ia te tohi 'a te palōfita ko 'Aiseá.

²⁹ Pea folafola 'e te Laumālié kiā Filipe, "'Unu'unu atu 'o kulā ō mo te sāliote ko 'ená."

³⁰ Pea 'i te lele atu 'ia Filipé, ne'e fanongo atu ia ki tana lau te tohi 'a te palōfita ko 'Aiseá, pea pehē atu 'e ia, "Oku mahino kiā koe tau me'a 'oku laú?"

³¹ Pea me'a mai leva ia, “Ke au mahino'i fefe'aki, hē 'oku kailoa he taha ke fakahinohino'i 'oku?” Pea kole ange ia kiā Filipe ke heka mai ke nā nonofo.

³² Pea ko 'eni 'ia te potu tohi ne'e laú, “Ne'e taki atu Ia 'o hangē ko he sipi ke tāmate'í; pea hangē ko te longo he lami 'i tono ngaahi 'e te tangata 'oku kosi iá, ne'e pehē tofu pē te ta'emafa'a Tono fofongá.

³³ 'I Tana mā'ulaloá ne'e fakamālohiná Tono faka-maaú; pea ko ai 'e lea ki Hana hako?

He kua 'ave Ta'aná ma'uli mei māmani.”*

³⁴ Pea lea ange 'e te 'iunoké kiā Filipe, 'o pehē, “Fakamolemole, ka ke tala'i mai mu'a, pe ko te lea 'eni 'a te palōfitá kiā ai? Kiā ia pē, pe ki te taha kehe?”

³⁵ Pea hanga leva 'e Filipe 'o lea, 'o kamata mei te potu tohi ko iá tana malanga 'aki 'ia Sīsū kiā ia.

³⁶ Pea 'i te nā fononga 'i te alá, ne'e nā a'u ki te vai; pea iange 'e te 'iunoké, “Ē, ko te vai 'eni; 'oku 'i ai he 'uhinga ke ta'ofi 'aki toku papitaisó?”

³⁷ [Pea tali 'e Filipe, “Kāpau 'e ke tui 'aki te kātoa tou lotó, 'e ke lava.”] Pea tali ange 'e ia 'o pehē, “Okou tui ko Sīsū Kalaisí ko te 'Alo Ia 'o te 'Atuá.”]*

³⁸ Pea fekau 'e ia ke tu'u te sālioté; pea nā ō ifo leva ki te vaí, 'ia Filipe mo te 'iunoké fakatou'osi, pea ne'e papitaiso 'ona 'e Filipe. ³⁹ Pea 'i te nā ō ake mei te vaí, ne'e punakaki 'ia Filipe 'e te Laumālie 'o te 'Alikí, pea ne'e kailoa toe sio kiā ia 'e te 'iunoké;

---

* **8:33** 8:32-33 'Ais 53:7-8   * **8:37** 8:37 'Oku kailoa 'asi 'ia te veesi nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihí.

pea ne'e fai atu ta'aná fononga kua fonu fiafia tono lotó.

⁴⁰ Ka ne'e hā 'ia Filipe ia 'i 'Asota, pea ne'e malanga 'aki ia 'ia te ongoongoleleí 'i te 'ū kolo ko ía fuli pē, 'o a'u atu ki Sesalia.

9

Ko te ului 'a Saulá (Ngāue 22:6-16; 26:12-18)

¹ Kā ko Saula ne'e kei mānava 'aki ia 'ia te fakamanamana mo te lau fakapō ki te kau ako 'a te 'Alikí, pea 'alu ai ia ki te Taula'alihi Lahí,

² 'o kole kiā ia ke fai he 'ū tohi ki Tāmasikusi ki te 'ū falelotú, ke fakangafua tana ha'i mo taki mai ki Selusalema 'ia nātou 'e 'ilo'i 'i ai kua notou tali 'ia te 'alunga 'o te 'Alikí, 'ia te tangata mo fafine.

³ Pea 'i te fai tana fonongá, 'o fakaofiofi atu ki Tāmasikusí, fokifā pē kua malama mai takatakai kiā ia he maama mei te langí.

⁴ Pea tō ia ki te kelekelé, 'o fanongo ki te le'o 'oku pehē mai, "E Saula, 'e Saula, ko te ā kua ke fakatanga'i ai 'Okú?"

⁵ Pea pehē ange ia, "E 'Alikí, ko ai 'ia Koe?"

Pea me'a mai 'e Ia, "Ko Au Sīsū, 'a ia 'oku ke fakatanga'í.*

⁶ Kā ke tu'u ake, 'o hū ki kolo; pea 'e fakahaa'i ai kiā koe 'ia te me'a kua pau ke ke faí."

⁷ Pea ne'e tutu'u pē te kau tangata ne'e fononga mo íá 'oku notou mā'ulongoa, he ne'e notou

---

* ^{9:5} 9:5 'Oku tānaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: ko te me'a faingata'a ia kiā koe ke ke 'aka ki te me'a māsilá." Pea 'i tana tetetete mo manahē lahí, ne'e lea ange ia 'o pehē, "Alikí, ko te ā te me'a 'oku Ke finangalo ke au faí?" Pea folafola ange 'e te 'Alikí kiā ia,

fānonongo pē ki te le'ō, ka ne'e kailoa notou sio nātou ia he taha.

⁸ Pea kua tu'u ake 'ia Saula, 'o fakaava tono matá, pea tā kua kailoa toe 'ilo'i ia he me'a. Pea notou takinima'i 'ona 'o 'aumai ki Tāmasikusi.

⁹ Pea ne'e nofo ia 'i ai 'i te 'aho 'e tolu, kae kui pē; pea ne'e kailoa kai ia pe inu.

¹⁰ Pea ne'e nofo 'i Tāmasikusi he ako ne'e hingoa ko 'Ānanaia; pea ne'e folafola 'e te 'Alikí kiā ia 'i te vīsone, 'o pehē ange, "E 'Ānanaia."

Pea pehē ange ia, "Alikī, ko au 'eni."

¹¹ Pea folafola 'e te 'Alikí kiā ia, "Tu'u, pea ke 'alu ki te ala 'oku hingoa ko Totonú, 'o 'eke 'i te fale 'o Siutasí ki he matu'a Tāsusí ko tono hingoá ko Saula. He ko 'eni, 'oku fai ia tana lotu;

¹² pea kua ina mamata 'i te vīsone ki te tangata 'oku hingoa ko 'Ānanaia, 'oku hū mai 'o hilifaki tono nimá kiā ia, kote'uhí ke toe 'a'ala tono matá."

¹³ Pea tali ange 'e 'Ānanaia, "Alikī, kua u fanongo mei te tokolahi ki te tangata nei, mo tana ngaahikovi'i lahi Tou kakai tapú 'i Selusalema.

¹⁴ Pea 'i hení kua ne ma'u tu'utu'uni mei te kau taula'aliki lahí, ke ha'i 'ia te kakai kotoa pē 'oku notou tāpafua'i Tou huafá."

¹⁵ Pea folafola ange 'e te 'Alikí kiā ia, "Alu koe ia; he ko te ipu mātu'aki fili 'eni ia 'A'aku, ke hapai Toku hingoá 'i te 'ao 'o te Senitailé, mo te ha'a tu'í, mo te ha'a 'Isilelí foki.

¹⁶ He ko Aú 'e Au fakaha'a'i kiā ia 'ia te 'ū fu'u mamahi 'e tō kiā ia kote'uhí ko Toku hingoá."

¹⁷ Pea toki 'alu 'ia 'Ānanaia, 'o hū ki te falé; 'o hilifaki tono nimá kiā ia, 'o pehē ange, "E Saula, ko te 'Alikī ko Sīsuú, 'ā ē ne'e hā atu kiā koe 'i te alá

'i tau fononga maí, kua Ina fekau mai 'oku kote'uhí ke toe 'ala tou matá, mo ke fonu 'i te Laumālie Mā'oni'oni."

¹⁸ Pea ne'e ngangana leva mei tono ongo fe'i matá he me'a hangē he 'uno'i iká; pea ne'e 'ala ia, 'o tu'u ake 'o papitaiso.

¹⁹ Pea 'i te 'osi ange tana kaí, ne'e mālohi ia. Pea ne'e nofo ia mo te kau akó 'i Tāmasikusi 'i te 'ū 'aho 'ihí.

Ko te malanga 'a Paula 'i Tāmasikusí

²⁰ Pea ne'e kamata leva 'e ia ke malanga 'aki 'ia Sīsū 'i te 'ū falelotú, 'o pehē, "Ko te 'Alo Ia 'o te 'Atuá."

²¹ Pea fakatumutumu 'ia nātou kotoa pē ne'e fānonongo ki aí, 'o notou pehē, "Oku kailoa koā ko te siana 'eni ne'e laiki 'ia te kakai 'o Selusalema 'ā ē ne'e notou tāpafua'i 'ia te hingoa ko 'ení? Pea 'oku kailoa koā ko ta'aná ha'u 'ení ke fai te me'a tatau, 'o taki pōpula 'ia te kakaí ki te kau taula'aliki lahí?"

²² Ka ne'e toe fakautuutu ai te mālohi 'o Saulá mo tana fakapuputu'u'i te kakai Siu ne'e nofo 'i Tāmasikusí, ko te mālohi tana fakamo'oni ko Sīsū 'ia te Kalaisí.

²³ Pea kua 'osi 'eni te 'ū 'aho lahi, pea kua fakakaukau'i 'e te kakai Siú ke notou tāmate'i 'ona;*

²⁴ ka ne'e 'ilo'i pē 'e Saula te notou fakakaukaú. Pea ne'e notou le'ohi 'ia te 'ū matapaá 'i te 'aho mo te pō ke notou tāmate'i ia.

²⁵ Ka ne'e 'ave pō'uli 'ona ia 'e tana kau akó, 'o notou tuku'i ifo 'ona 'i te 'aá, 'o tukutuku ifo ki lalo 'i te kato.

Ko Saula 'i Selusalema

---

* ^{9:23} 9:23-25 2 Kol 11:32-33

²⁶ Pea 'i te ha'u 'ia Paula ki Selusalemá, ne ina feinga ke fakahoko 'ona ki te kau akó; ka ne'e notou teteki kotoa pē kiā ia, he ne'e kala notou falala 'e nātou ko he ākonga ia.

²⁷ Ka ne'e 'ave ia 'e Pānepasa, 'o taki 'ona ki te kau 'apōsetoló, pea fakamatala'i 'e ia kiā nātou tana mamata ki te 'Alikí 'i te alá, mo te folafola 'a te 'Alikí kiā iá, mo tana malanga mālohi 'aki te huafa 'o Sīsuú 'i Tāmasikusí.

²⁸ Pea nofo ia 'i ai 'o felemofafo mo nātou 'i Selusalema, mo malanga mālohi 'aki 'ia te huafa 'o te 'Alikí;

²⁹ pea ne'e lea mālohi 'e ia ki te fa'ahinga ne'e lea faka-Kalisi, 'o fakakikihi mo nātou; ka ne'e feinga leva 'e nātou ia ke tāmate'i 'ona.

³⁰ Pea 'i te 'ilo ki ai 'e te kāingá, ne'e notou holataki'i 'ona ki Sesalia, 'o fekau ke 'alu mei ai ki Tāsusí.

³¹ Pea ne'e toki ma'u fiamālie 'e te siasí 'i Siutea kātoa, mo Kāleli, mo Samēlia, pea ne'e langa'i ake ai pē 'ia nātou; mo notou 'a'eva 'i te 'apasia ki te 'Alikí. Pea 'i te tokoni mo te fakalotolahi ne'e fai 'e te Laumālie Mā'oni'oní ne'e notou tutupu 'o tokolahí.

Ko te fakama'uli 'e Pita 'ia 'Eneasi mo Toakasé

³² Pea ko 'eni, lolotonga tono fai 'e Pita tana 'a'ahi ki te kakai lotú kotoa pē, ne'e a'u ifo ia kiā nātou ne'e nofo 'i Litá.

³³ Pea ne ina 'ilo'i ai he tangata ne'e hingoa ko 'Eneasi, 'a ia kua ta'u valu tana takotó he ko te mamatea.

³⁴ Pea lea 'e Pita kiā ia, “E 'Eneasi, 'oku faito'o 'ou 'e Sīsū Kalaisi; tu'u 'o takai tou moe'angá 'e koe.” Pea tu'u leva ia.

³⁵ Pea ne'e mamata kiā ia 'e te fu'u kakai kotoa pē ne'e notou nofo 'i Litá, mo te feitu'u ko Salóní, pea ne'e notou tafoki ai ki te 'Alikí.

³⁶ Pea ne'e nofo 'i Siopa hefafine ako ne'e hingoa ko Tāpaita, pea 'oku ui 'i te lea 'e tahá ko Toakase, ne'e fa'a fai 'e ia te 'ū ngāue lelei mo te ngāue 'ofa ki te tu'utāmakí.

³⁷ Pea 'i te taimi ko iá ne'e tu'ina ia he mahaki, 'o pekia. Pea hili ange te notou tatafi iá, ne'e notou tuku tono sinó he loki 'i lunga.

³⁸ Pea ko te me'a 'i te vāofí 'ia Lita mo Siopá, mo te fanongo 'e te kau akó 'oku 'i ai 'ia Pitá, ko ia ne'e notou fekau atu kiā ia he ongo tangata, ke nā kole ange 'o pehē, "Aua ke fai tuai kā ke a'u vave mai kiā mātoú."

³⁹ Pea tu'u leva 'ia Pita, 'o ō mo nātou. Pea 'i tana lava maí ne'e notou 'avake 'ona ki te loki 'i lungá. Pea ne'e tutu'u mai 'ia te kau uitoú kotoa pē 'oku notou tangi, mo faka'ali'ali ange te notou 'ū kofu loto mo te 'ū kofu tu'a, 'ā ē ne'e ngaahi 'e si'i Toakasé lolotonga tana kei ma'uli.

⁴⁰ Pea ne'e kapusi 'ia nātou kotoa pē 'e Pita, pea tū'ulutui ia 'o lotu, 'o toki tafoki ange 'e ia 'o lea ki te 'anga'angá 'o pehē, "Tāpaita, tu'u ake!" Pea 'ala leva tono matá, pea 'i tana vakai kiā Pitá, ne'e tangutu ake ia.

⁴¹ Pea mafao atu 'e Pita tono nimá ki te fafiné, 'o fokotu'u ia; pea ui mai 'e ia 'ia te kakai lotú mo te kau uitoú, 'o 'avatu 'ona kiā nātou kua ma'uli.

⁴² Pea ne'e ongoongoa 'eni 'i Siopa fuli pē, pea tui ai he tokolahí ki te 'Alikí.

⁴³ Pea ne'e nofo fualoa 'ia Pita 'i Siopa 'i te fale 'o he matu'a ko Saimone ko te tufunga kili'i manu.

10

Ko Pita mo Koliniusi

¹ Pea ne'e 'i ai he tangata 'i Sesalia ne'e hingoa ko Koliniusi, ko te senitulio ia 'i te vāhenga tau ne'e ui ko te "Vāhenga tau 'Ītali";

² ko te toko taha lotu mo'oni pea 'apasia ki te 'Atuá, 'e ia mo tono falé kotoa, pea ne'e lahi tana fai 'ofa ki te kakai Siu ne'e tu'utāmakí; pea ne'e lotu ia ki te 'Atuá ma'u ai pē.

³ Pea fe'unga nai mo te tolu afiafí 'i te 'aho 'e taha, ne'e mamata ia he vīsone ki te 'āngelo 'a te 'Alikí, 'oku hū ange 'o me'a mai, "E Koliniusi."

⁴ Kae sio fakamama'u pē ia, mo manahē, 'o pehē atu, "E 'Alikí, ko te ā?"

Pea me'a mai 'e ia, "Kua tau ake tau 'ū lotú, mo tau 'ū foaki 'ofá, ko te me'a ke manatu ki ai 'e te 'Atuá.

⁵ Pea ko 'eni, fekau leva he kau tangata ki Siopa ke 'aumai te matu'a ko Saimone, 'a ia 'oku hingoa foki ko Pitá.

⁶ Pea 'oku nofo ia mo Saimone ko te tufunga kili'i manu, pea 'oku tu'u tono falé 'i matātaí."

⁷ Pea kua sītu'a te 'āngelo ne'e lea kiā iá, pea ui ange 'e ia he toko ua 'o tana kau tamaio'alikí, mo he toko taha 'i te kau taú 'a ē ne'e ma'unganofo kiā iá, ko te sōtia lotu mo'oni;

⁸ pea 'i te 'osi tana fakamatala'i kotoa pē te 'ū me'a kiā nātoú, ne ina fekau atu 'ia nātou ki Siopa.

⁹ Pea 'i te 'aho tono hokó, lolotonga te fononga mai 'ia te kau tangatá, 'o fakaofiofi atu ki te koló, kua 'alu ake 'ia Pita ki te tu'a falé ke fai tana lotu, fe'unga nai mo te ho'atā mālié.

¹⁰ Pea kua hālofia ia, pea loto leva 'e ia ke ma'u he me'atokoni; pea lolotonga te notou teuteú ne'e 'āvea tono lotó.

¹¹ Pea vakai atu ia 'oku matangaki 'ia te langí, pea 'oku 'alu ifo he 'angame'a hangē he fu'u laá, pea 'oku tukutuku ifo ia ki māmani 'oku puke 'aki tono 'ū tuliki 'e faá.

¹² Pea ne'e 'i ai te fa'ahinga monumanu ke-hekehe 'o te kelekelé, 'ia te va'e fā mo te totolo, pea mo te manupuna 'o te 'ataá.

¹³ Pea ne'e ongo mai he le'o kiā ia 'o pehē, "Tu'u, Pita, 'o tāmate'i 'o kai."

¹⁴ Ka ne'e pehē 'e Pita, "E 'Aiki, 'e kala he me'a pehē; hē 'oku he'iki ai 'aupito ke au kai he 'ū me'a 'oku ta'etaau mo ta'ema'a."

¹⁵ Pea tē hoko mai te le'o ko tono tu'a uá, 'o pehē ange, "Ko te 'ū me'a kua fakama'a 'e te 'Atuá, 'aua ke pehē 'e koe 'oku ta'etaau."

¹⁶ Ne'e fai pehē 'eni 'o tu'a tolu, pea toki 'avake 'ia te 'angame'a ki te langí.

¹⁷ Pea lolotonga te fifili 'e Pita 'i tono lotó, pe ko te ā koā 'ia te vīsone ne'e mamata ki aí, mo tana a'u mai 'ia te kau talafekau 'a Koliniusí, 'a ia kua notou fehu'i holo ki te 'api 'o Saimoné, pea 'oku notou tutu'u ki te matapā hū'angá.

¹⁸ Pea ne'e notou ui, 'o fehu'i ange, pe 'oku 'apitanga ai 'ia Saimone, 'ā ē 'oku ui ko Pitá.

¹⁹ Pea lolotonga te kei fakakaukau'i 'e Pita ki te 'uhinga 'o te vīsoné, mo te folafola 'e te Laumālié kiā ia, "Ko 'eni 'oku kumi 'ou 'e te kau tangata 'e toko tolu.

²⁰ Ko ia ke ke tu'u 'o 'alu ifo, 'o ō mo nātou, pea 'aua 'e ke mama'i tāla'a, he ko Ta'akú fekau 'ia nātou 'e Au."

21 Pea 'alu ifo 'ia Pita ki te kau tangatá, 'o pehē ange, "Ko au 'eni 'oku kotou kumi ki aí; ko te ā te me'a 'oku kotou ōmai aí?"

22 Pea notou tali ange, "Ko te senituliō ko Koliniusi, ko te matāpule faitotonu mo 'apasia ki te 'Atuá, pea fakaongolelei 'ona 'e te kakai Siú kotoa pē, pea ne'e fale'i 'ona he 'āngelo tapu ke 'aumai 'ou ki tono falé, ke ma'u fakamatala 'e ia meiā koe."

23 Pea ui ange 'e ia kiā nātou ke notou hū ange 'o 'apitanga 'i ai.

Pea 'i te pongipongi aké ne'e tu'u ia 'o ō atu mo nātou, pea ne'e ō mo ia he 'ihī 'o te kāinga mei Siopá.

24 Pea ne'e notou a'u ki Sesalia 'i te 'aho 'e tahá. Pea ne'e nofo talitali 'ia Koliniusi kiā nātou, kua fakataha mo tono kāingá pea mo tono 'ū kaume'á.

25 Pea 'i te hū atu 'ia Pitá, ne'e fakafetaulaki kiā ia 'e Koliniusi, 'o hinga atu ki tono va'é, 'o hū.

26 Ka ne'e langa'i 'ona ia 'e Pita, 'o pehē ange, "Tu'u pē, he ko te tangata foki mo au."

27 Pea nā hū atu pē mo talanoa mo ia; pea tā kua 'i ai he tokolahí kua fakataha.

28 Pea lea ia kiā nātou, "Oku kotou 'ilo'i, ko te me'a ia 'oku tāpuhā ki te tangata Siú ke feohi mo he toko taha 'i te fa'ahinga kehe, pe 'alu ki ai. Kā kua fakahā 'e te 'Atuá kiā au, ke 'aua na'a u toe ui he tangata kehe 'e toko taha 'oku ta'etaau pe ta'ema'a.

29 Ko tono 'uhinga foki ia ne au ha'u ai 'i te kotou fekaú, 'o kailoa ke au toe tatalí. Ko ia ko taku fehu'í pe ko te ā ne'e kotou fia ma'u ai 'okú?"

30 Pea me'a ange 'e Koliniusi, "Ko te 'aho 'e fā kua 'osi angé, ne fai taku lotu 'i toku falé 'i te tolu afiafí, pea u fai atu ke a'u ki te feitu'ula'ā 'oku tou 'i ai ko

'ení; mo te 'ohovale pē kua tu'u mai he matāpule 'i toku 'aó kua kofu ngingila.

³¹ Pea pehē mai 'e ia, "E Koliniusi, kua ongo ake tau huú, pea ko tau 'ū fai 'ofá kua manatu ki ai 'e te 'Atuá.

³² Ko ia ke ke fekau leva ki Siopa, 'o iange ke ha'u 'ia Saimone, 'a ia 'oku hingoa foki ko Pitá; pea 'oku 'āunofo ia 'i te fale 'o Saimone ko te tufunga kili'i manu 'i te matātai."

³³ Ko ia ne'e 'alu atu leva taku fekaú kiā koe; pea ko te me'a lelei ia ko tau lava mai. Pea ko 'eni kua motou tefua mai 'i te 'afio 'a te 'Atuá, ke fanongo ki te 'ū tu'utu'uni kua ha'u mo koe mei te 'Alikí."

³⁴ Pea toki ofa'aki 'e Pita tana leá 'o pehē ange, "Tā ko tana toki mahino mai ē kiā au, 'oku kailoa filifilimānako 'ia te 'Atuá,*

³⁵ kā neongo pe ko fea he kakai, kae 'ilonga pē ia 'oku 'apasia ki te 'Atuá, pea faitotonú, 'oku ngafua ke a'u mai kiā Ia.

³⁶ Tā ko te akonaki ia ne'e tuku atu ki te ha'a 'Isilelī 'i Tana fakahā 'iā Sisū Kalaisi 'ia te ongoongolelei 'o te melinó; ko te 'Alikí Ia 'o te kakai kotoa pē.

³⁷ 'Oku kotou 'ilo'i te ongoongo ne'e mafola 'i Siuteá kātoa, 'a ia ne'e kamata mei Kāleli, hili ange te papitaiso ne'e malanga 'aki 'e Sioné;

³⁸ 'ia te ongoongo 'o Sisū mei Nāsaletí, 'a ia ne'e pani 'e te 'Atuá 'aki te Laumālie Mā'oni'oní, mo te mālohi. Pea fe'alu'aki Ia mo failelei, mo faito'o 'ia nātou kotoa pē ne'e fakapōpula'i 'e te tēvoló; he ne'e kau ma'u pē mo ia 'e te 'Atuá.

³⁹ Pea ko mātoú ko te kau fakamo'oni ki te 'ū me'a ne Ina fai 'i te fanua 'o te kakai Siú, pea pehē

---

* **10:34** 10:34 Teu 10:17

foki 'i Selusalema; 'a ia foki ne'e notou fakapoongí, 'i te notou tautau 'Ona 'i te kolosí.

⁴⁰ Ka ne'e fokotu'u 'Ona ia 'e te 'Atuá 'i tono 'aho tolú, 'o tuku 'Ona ke mātu'aki hā,

⁴¹ 'o kailoa ki te kakai kotoa pē, kā ki te kau fakamo'oni pē ne'e sinaki fili 'e te 'Atuá, 'a ia ko mātou, ko te tu'unga me'a ne'e motou kai mo inu fakataha mo Ia hili Tana toetu'u mei te pekiá.

⁴² Pea ne Ina fekau ke motou fanonganongo 'eni ki te kakai 'Isilelí, mo fakapapau'i ko 'eni ia 'ia te Toko Taha kua polo'i 'e te 'Atuá ko te Fakamaau 'o te kau ma'ulí mo te kau pekiá.

⁴³ 'Oku fakamatala 'e te kau palōfita kotoa pē kiā Ia, 'o pehē, "Ilonga pē he taha 'oku tui pīkitai kiā Ia, 'oku ma'u 'e ia 'ia te fakamolemole angahalá kote'uhí ko Tono huafá."

⁴⁴ Lolotonga te kei lea 'aki 'e Pita 'ia te 'ū me'a ko iá, ne'e hifo 'ia te Laumālie Mā'oni'oní kiā nātou fuli pē ne'e fanongo ki te fakamatalá.

⁴⁵ Pea ko nātou 'o te kau Siu ne'e tui kiā Sīsū, 'a ia kua notou ōmai mo Pitá, ne'e notou fakatumutumu kote'uhí ko te hua'i ki te Senitailé foki 'ia te me'a'ofa ko te Laumālie Mā'oni'oní.

⁴⁶ He ne'e notou fanongo kiā nātou 'oku notou lea 'aki 'ia te 'ū lea kehekehe, mo fakahīkīhiki'i 'ia te 'Atuá. Toki lea ange 'e Pita,

⁴⁷ "Ko ai 'e kākunga ke ta'ofi 'ia te vaí, ke 'aua na'a papitaiso ai 'ia nātou ko 'ená, he kua notou ma'u te Laumālie Mā'oni'oní 'o hangē ko tātoú?"

⁴⁸ Pea fekau 'e ia ke papitaiso 'ia nātou 'i te huafa 'o Sīsū Kalaisí. Pea ne'e notou kole kiā ia ke nofo ifo mo nātou 'o 'aho si'i.

Ko te fakamatala 'a Pita ki te siasi 'i Selusalemá

¹ Pea ne'e fanongo 'e te kau 'apōsetoló, mo te kāinga kehekehe 'i Siuteá, tā kua tali 'e te Senitailé foki 'ia te Folafola 'a te 'Atuá.

² Pea 'i te 'alu ake 'ia Pita ki Selusalemá, ne'e fakakikihi mo ia 'ia te kau Siu ne'e tui kiā Sīsuú, 'o notou pehē,

³ "Ne ke 'alu ki te kau tangata 'oku kailoa kamu, 'o kainanga mo nātou!"

⁴ Pea hanga 'e Pita 'o fakamatala hokohoko kiā nātou, 'o pehē,

⁵ "Ne au 'i te kolo ko Siopá, 'o fai taku lotu; pea ne'e 'āvea toku lotó, pea u sio ki te vīsone: 'oku 'alu ifo he 'angame'a, 'o hangē ko he fu'u laá, 'a ia kua tukutuku ifo mei te langí 'aki he hiku'i maea 'e fā; pea ne'e a'u mai kiā au.

⁶ Pea 'i taku sio fakamama'u atu ki aí, ne au tokanga'i 'o 'ilo'i ai he fanga monumanu va'e fā 'o te kelekelé, mo te manu kaivao, mo te manu totolo, pea mo te manupuna 'o te 'ataá.

⁷ Pea ne'e ongo mai foki he le'o 'oku pehē mai, 'Tu'u, Pita, 'o tāmate'i 'o kai.'

⁸ Pea u pehē, "E 'Aliki, 'e kala he me'a pehē, he kua he'iki ai 'aupito kita kai he me'a 'oku ta'etaau pe ta'ema'a."

⁹ Pea hoko mai 'ia te le'o mei te langí ko tono tu'a uá, 'o tali mai, 'Ko te 'ū me'a kua fakama'a 'e te 'Atuá, 'aua ke pehē 'e koe 'oku ta'etaau.'

¹⁰ Ne'e fai pehē 'o tu'a tolu, pea tē fusi ake kotoa pē ki te langí.

¹¹ Pea vakai, ne'e tutu'u mai he kau tangata 'e toko tolu ki te 'api ne'e motou 'i aí, kua fekau mai mei Sesalia kiā au.

12 Pea folafola mai 'ia te Laumālié ke au ō mo nātou, 'o 'aua na'a u mama'i tāla'a. Pea ne'e ō mo au foki te kāinga lotu 'e toko ono nei, pea motou hū ki te fale 'o te matāpulé.

13 Pea ne'e fakamatala mai 'e ia kiā mātou tana sio ki te 'āngelo 'i tono falé, 'oku tu'u ia 'o me'a mai, 'Fekau angé ki Siopa ke 'aumai 'ia Saimone, 'a ia 'oku hingoa foki ko Pitá;

14 pea 'e fai atu 'e ia he 'ū fakamatala kiā koe, 'a ia 'e ke ma'uli ai, 'ia koe mo tou falé kātoa.'

15 Pea kamata ke au leá, kua 'alu ifo 'ia te Laumālie Mā'oni'oní kiā nātou, 'o hangē tofu pē ko te fua fai kiā tātou 'i te kamata'angá.

16 Pea u manatu ai ki te Folafola 'a te 'Alikí, 'i Tana pehē, 'Ne'e papitaiso vai pē 'e Sione, kā 'e papitaiso kōtou 'aki 'ia te Laumālie Mā'oni'oní.*

17 Pea kāpau leva ne'e me'a'ofa tatau 'aki 'e te 'Atuá kiā nātou 'ia te tui ki te 'Alikí ko Sīsū Kalaisí, pea ko ai 'ia kita ke ta'ofi 'ia te ngāue 'a te 'Atuá?"

18 Pea 'i te notou fānonongo leva ki te 'ū me'a ko iá, ne'e tuku leva te notou laú; 'o notou fakamālō'ina 'ia te 'Atuá, 'o notou pehē, "Tā kua tuku 'e te 'Atuá ki te Senitailé foki 'ia te fakatomalá, kote'uhí ke notou ma'uli."

Ko te siasi 'i 'Aniteoké

19 Pea ko 'eni, ko nātou ko 'ē ne'e vetekina 'i te kovi ne'e hoko 'iā Sitīvení, ne'e a'u te notou 'alú ki Finisia, mo Saipalo, mo 'Aniteoke, ka ne'e kailoa notou malanga 'aki 'ia te Folafolá ki te kakai kehe, ngata pē 'i te kakai Siú.*

20 Ka ne'e 'i ai he notou 'ihí ko te kau tangata mei Saipalo mo Sailine, pea ko nātou 'i te notou a'u ki

---

* **11:16** 11:16 Ngā 1:5   * **11:19** 11:19 Ngā 8:1-4

'Aniteoké ne'e notou lea ki te kakai Kalisí foki, 'i te notou malanga 'aki 'ia te 'Alikí ko Sīsuú.

²¹ Pea ne'e kau mo nātou 'ia te māfimafi 'o te 'Alikí; pea ne'e tui he fu'u tokolahi 'o tafoki ki te 'Alikí.

²² Pea ne'e ongo mai 'ia te me'a ko 'ení ki te siasi 'i Selusalemá, pea ne'e notou fekau atu 'ia Pānepasa ke 'alu ki 'Aniteoke.

²³ Pea 'i tana lava mai, 'o vakai ki te 'alo'ofa 'a te Atuá, ne'e fiafia lahi ia, pea ne'e ako'i ia 'ia nātou kotoa pē ke notou pīkitai ki te 'Alikí mo te lotopau.

²⁴ He ko te tangata lelei ia, pea fonu 'i te Laumālie Mā'oni'oní mo te tui. Pea ne'e ului ki te 'Alikí he kakai tokolahi.

²⁵ Pea 'alu ia mei ai ki Tāsusí ke kumi kiā Saula;

²⁶ pea 'i tana 'ilo'i iá ne'e 'aumai 'e ia 'ona ki 'Aniteoke. Pea ne'e nā fa'a fakataha mo te siasi 'o ta'u kakato 'e taha, 'o nā akonakina he kakai tokolahi. Pea ne'e fu'aki ui ai 'i 'Aniteoke 'ia te kau akó ko te kau Kalisitiane.

²⁷ 'I te taimi ko iá ne'e 'alu ifo he kau palōfita mei Selusalema ki 'Aniteoke.

²⁸ Pea ne'e tu'u te notou toko taha ne'e hingoa ko 'Akapusí, 'i tono hā'elea 'ona 'e te Laumālié, 'o ina kikite ki te fu'u honge 'e hoko mai ki māmani fuli pē; 'ia te honge 'a ia ne'e hoko 'i te kuonga 'o Kalotiasí.*

²⁹ Pea ne'e tu'utu'uni 'e te kau akó ke tānaki he tokoni, 'o taki taha 'aumai he me'a 'e lavá, ke 'ave ki te kāinga ne'e nofo 'i Siuteá.

³⁰ Pea ne'e notou fai ia 'o 'ave ki te kau faifekaú 'iā Pānepasa mo Saula.

* ^{11:28} 11:28 Ngā 21:10

12

Ko te fakatanga'i e Hēlota 'ia te siasí

¹ Pea lolotonga iá, ne'e mafao atu 'ia te nima 'o te tu'i ko Hēlotá ki te 'ihí 'o te siasí ke ngaahikovi'i.

² Pea ne ina tāmate'i 'aki te heletā 'ia Sēmisi ko te ta'okete 'o Sioné.

³ Pea 'i tana vakai 'oku lelei'ina ai 'ia te kakai Siú, ne ina hoko atu 'o puke mo Pita. Pea ko te 'ū 'aho ia 'o te Kātoanga Kai Mā Ta'e Lēvaní.

⁴ Pea kua ma'u 'e ia 'ona, 'o tuku pilīsone, pea tuku tono le'ohí ki te kulupu 'e fā, 'o tautau toko fā te sōtia ki te kulupu; 'o ina tu'utu'uni ke toki 'aumai 'ona ki tua'ā ki te kakaí 'i te 'osi ange te Pāsová.*

⁵ Ko ia ne'e le'ohi pē si'i Pitá 'i te pilīsoné; ka ne'e 'i ai he lotu hūfia ne'e fai tōtōaki ki te 'Atuá 'e te siasí kote'uhí ko ia.

Ko te fakahaofi 'o Pita

⁶ Pea 'i te hoko ki te pō kae taki atu pongipongi 'ona 'e Hēlotá, ne'e moe 'ia Pita 'i te vaha'a 'o he ongo sōtia, kua ha'i 'aki 'ona he seini 'e ua, pea tutu'u 'ia te ongo le'o 'i te tu'a matapaá 'o tauhi te pilīsoné.

⁷ Mo te 'ohovale pē kua tu'u mai he 'āngelo 'a te 'Alikí, pea tapa takatakai he fu'u maama 'i te lokí; pea taa'i 'e ia te vakavaka 'o Pitá, 'o langa'i ake, mo iange, "Tu'u ke vave." Pea ne'e ngangana mei tono ongo nimá te ongo seini ne'e ha'i 'aki 'oná.

⁸ Pea me'a 'e te 'āngeló kiā ia, "Ai tou no'ó, pea fakama'u tou senitoló." Pea fai ia ki ai. Pea toe pehē mai ia, "Ai tou pulupulú 'o mulimuli mai 'iā au."

* **12:4** 12:4 'Eki 12:1-27

⁹ Pea hū atu ia 'o mulimuli kiā ia; pea ne'e kailoa 'ilo'i 'e ia pe ko te mo'oni 'ia te me'a 'oku fai 'e te 'āngeló, kae mahalo ia ko te vīsone pē 'oku mamata ki aí.

¹⁰ Pea kua nā tuku ki muli 'ia te 'uluaki le'ó mo tono uá, pea kua nā a'u 'eni ki te matapā ukameá, 'a ia ko te hū'anga ki te koló. Pea mato'o ia kiā nāua 'iā ia pē; pea kua nā hū atu ki tu'a 'o nā laka atu, 'o 'osi mai he ala 'e taha. Pea toki puli te 'āngeló meiā ia.

¹¹ Pea 'i te matale leva 'ia te loto 'o Pitá, pea toki pehē ia, "Tā kua toki e'a 'eni kiā au, kua fekau mo'oni 'e te 'Alikí Tana 'āngeló, pea kua ina hamusi 'oku mei te nima 'o Hēlotá mo te fu'u 'amanaki 'a te kakai Siú."

¹² Pea 'i te o'o kiā ia 'ia te me'aá, ne'e 'alu leva ia ki te fale 'o Mele ko te fa'ē 'a Sioné, (ko tono hingoa 'e tahá ko Ma'ake,) 'a ia ne'e kātoa ki ai he tokolahi 'o lotu.

¹³ Pea 'i tana tukituki ki te matapā 'i tua'aá, ne'e ha'u he kaunanga ne'e hingoa ko Lota ke fehu'i pe ko ai.

¹⁴ Pea 'i tana 'ilo'i ko te le'o 'o Pitá, ne'e pehē fau tana fiafiá ne kailoa to'o 'e ia 'ia te matapaá kiā Pita, kae lele ia ki loto fale, 'o iange 'oku tu'u 'ia Pita 'i te matapaá.

¹⁵ Pea notou pehē kiā ia, "'Oku sesele 'ia koe!" Kae taukave pē 'ia te ta'ahiné, ko Pita pē. Pea notou pehē, "Tā ko tono 'āngeló pē ia."

¹⁶ Kae hokohoko pē 'e Pita tana tukitukí; pea 'i te notou to'o te matapaá, ne'e notou mamata kiā ia, pea ne'e notou fakatumutumu lahi 'aupito.

¹⁷ Pea ta'alo atu ia ke notou fakalongolongo, kae fakamatala'i 'e ia kiā nātou tono fakahaofoi 'ona 'e te

'Alikí mei te pilīsoné. Pea pehē ange foki ia, "Kotou tala te me'a ko 'ení kiā Sēmisi mo te kāingá." Pea hū atu ia 'o 'alu ki te feitu'u kehe.

¹⁸ Pea 'i te 'aho aké, ne'e maveuveu lahi 'ia te kau sōtia le'ó pe 'oku 'i fea koā 'ia Pita.

¹⁹ Pea kua kumi 'e Hēlota kiā ia, 'o kailoa 'ilo'i, pea 'eke 'e ia 'ia te kau le'ó 'o fekau ke taki atu nātou 'o tāmate'i.

Pea 'alu ifo 'ia Hēlota mei Siutea ki Sesalia, 'o nofo taimi si'i 'i ai.

Ko te pekia 'a Hēlotá

²⁰ Pea ko te taimi ko iá ne'e tuputāmaki lahi 'ia Hēlota ki te kakai 'o Taia mo Saitoní. Ka ne'e notou kautaha 'o notou ha'u kiā ia, pea notou fakaloto'i 'ia Palasito ko te tauhi 'o te fale moe 'o te tu'í ko te notou fakafofonga, 'o notou kole ke fakalelei; kote'uhí ne'e ma'u me'akai te notou fanuá mei te fanua 'o te tu'í.

²¹ Pea 'i te hokosia te 'aho ne'e kotofá, ne'e 'ai ai 'e Hēlota hana kofu fakatu'i, 'o nofo ifo 'i te taloní, 'o fai he fu'u malanga ki te kakaí.

²² Pea kalanga 'ia te kakaí, "Ko te folafola 'eni he 'atua, 'o kailoa ko he tangata!"

²³ Pea te'ia leva 'ona 'e te 'āngelo 'a te 'Alikí, kote'uhí ko te kailoa ina tuku te kolōliá ki te 'Atuá; pea ne'e keina 'ona 'e te ponú 'o ina hala ai.

²⁴ Kā ko te Folafola 'a te 'Atuá ne'e tupulaki ma'u pē ia, 'o fakatokolahi.

²⁵ Pea ko Pānepasa mo Saulá ne'e nā foki mei Selusalema* 'i te 'osi te nā fekaú, 'o nā 'ave 'ia Sione, 'ā ē ne'e hingoa ko Ma'aké.

* ^{12:25} 12:25 mei Selusalema: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihī, ki Selusalema.

13

Ko tono fili mo fekau'i atu 'o Pānepasa mo Saulá

¹ Pea ne'e nofo 'i 'Aniteoke, 'i te siasi ne tu'u 'i aí, he kau palōfita mo he kau akonaki; 'a ia ko Pānepasa, pea mo Simione ne'e hingoa ko Naiká, mo Lūsio mei Sailine; ko Maneno foki, 'ā ē ne'e huhu taha mo Hēlota ko te tu'í, pea mo Saula.

² Pea lolotonga te fai te notou lotu ki te 'Alikí, mo te notou 'aukai, ne'e folafola mai 'e te Laumālie Mā'oni'oní, 'o pehē ange, "Vahe'i mai mu'a Ma'aku 'ia Pānepasa mo Saula ki te ngāue kua U tu'utu'uni ma'a nāua."

³ Pea notou 'aukai, mo hūfia, mo hilifaki nima kiā nāua, 'o notou toki tukuange ke nā ō.

Ko Pānepasa mo Saula 'i Saipalo

⁴ Pea ko 'eni, 'i te fekau ange 'ia nāua 'e te Laumālie Mā'oni'oní, ne'e nā a'u ifo ki Selusia; pea nā folau mei ai ki Saipalo. ⁵ Pea nā hifo ifo 'i Salamisi, 'o nā malanga 'aki 'ia te Folafola te 'Atuá 'i te 'ū falelotu 'o te kakai Siú. Pea ne'e ō mo nāua 'ia Sione* ko te nā tokoni.

⁶ Pea kua 'osi te motú 'i te notou 'alu'i, pea notou a'u ai ki Pafosi, 'o notou 'ilo'i ai he matāpule Siu, ko te maki mo te palōfita lohi, ko tono hingoá ko Pāsīsū,

⁷ 'a ia 'oku nā nonofo mo Sesio Paula ko te kōvaná, ko te tangata loto matale. Pea fekau 'e te 'aliki ko iá ke 'aumai 'ia Pānepasa mo Saula, 'o holi ia ke fanongo ki te Folafola 'a te 'Atuá.

* **13:5** 13:5 Ko te Sione 'eni ne'e ui ko Ma'ake (12:12).

⁸ Kā ne fakafepaki'i nāua 'e te maki ko 'Elimá (he ko tono hingoá ia 'i te lea 'e tahá), 'o ina feinga ke ta'ofi 'ia te kōvaná ke 'aua na'a tui ia.

⁹ Pea ko Saula, 'a ia ko tono hingoá foki ko Paula, ne'e fakafonu ia 'e te Laumālie Mā'oni'oní, pea sio fakamama'u ia ki te tangatá,

¹⁰ 'o pehē ange, "Ia te siana fonu ngutungutu 'i te kākā mo te pau'u, hako 'o te tēvoló, ko te fakafili ki te me'a kotoa pē 'oku totonú, 'e kailoa koā tuku ta'aú le'ei 'ia te 'ū ala totonu 'o te 'Alikí?

¹¹ Pea ko 'eni vakai, kua ala 'eni te māfimafi 'o te 'Alikí kiā koe; pea 'e ke kui, 'o kailoa ke sio ki te maamá 'o 'osi tono taimí."

Pea ne'e tō leva kiā ia he nenefu mo he fakapō'uli; pea tautaufā holo ia ke piki he taha ke tataki tono nimá.

¹² Pea 'i te vakai 'e te kōvaná ki te me'a kua hokó, ne'e tui leva ia, he kua to'oa ia 'i tono ako 'aki 'o te 'Alikí.

Ko Paula mo Pānepasa 'i Aniteoke 'i Pisitia

¹³ Pea kua tuku atu mei Pafosi 'ia te folau 'a Paula mo tono kau fonongá, pea notou a'u ki Peaka 'i Pamifilia. Pea ne'e si'aki ai nāua 'e Sione, 'o foki ki Selusalema.

¹⁴ Ka ne'e fou atu pē nāua mei Peaka, 'o nā a'u ki 'Aniteoke 'i Pisitiá; pea 'i te 'aho Sāpaté ne'e nā hū ki te falelotú 'o nofo ifo 'i ai.

¹⁵ Pea 'i te 'osi tono lau 'o te Tohi Laó mo te Tohi Palōfitá, ne'e fekau mai 'e te kau pule 'o te falelotú ke fakahā kiā nāua, "Kāinga, kāpau 'oku 'i ai he kulā akonaki ke fai ki te kakaí, pe'i kulā lea mai."

¹⁶ Pea tu'u 'ia Paula, 'o ta'alo ange 'o pehē, "E tu'unga mātu'a 'Isileli, mo te taka 'apasia mai ki te 'Atuá, kotou me'a mai.

17 Ko te 'Atua 'o te kakai 'Isilelí, ne'e fili 'e Ia Ma'ana te tou mātu'á, mo tāpuaki'i nātou lolotonga te notou 'āunofo 'i te fanua ko 'Isipité, 'o taki atu 'ia nātou mei ai kua hikitā Tono nimá.*

18 Pea ne'e fualoa Tana kātaki'i te notou angá 'i te toafá, ko te ta'u nai 'e fāngofulu.*

19 Pea kua 'osi Tana faka'auha he kakai 'e fitu 'i te fanua ko Kēnani, ne'e vahe'i leva 'e Ia 'ia te fanuá ma'a notou tofi'a;*

20 'o fe'unga ia mo te ta'u 'e fāngeau mā niman-gofulu. Pea 'i te hili ange ko iá ne'e tuku 'e Ia he notou kau fakamaau, 'o a'u mai kiā Sāmiuela ko te palōfita.*

21 Pea 'i te 'osi ange ko iá ne'e notou kole he tu'i; pea 'avange ma'a nātou 'e te 'Atuá 'ia Saula ko te foha 'o Kisi, ko he matāpule 'i te matakali 'o Penisimaní, 'o fāngofulu ta'u.*

22 Pea kua Ina liua ia, pea ne Ina fokotu'u 'ia Tēvita ko te notou tu'i; 'a ia ne Ina fakamo'oni ai 'o pehē, 'Kua U toki 'ilo'i 'ia Tēvita ko te foha 'o Sesé, ko te tangata ia 'oku tatau mo Toku lotó, pea 'e fai 'e ia ki Ta'akú tu'utu'uni fuli pē;*

23 Ko te hako 'o'oná 'eni kua 'aumai mei ai 'e te 'Atuá ma'a 'Isileli, 'o hangē ko Tana tala'ofá, he fakama'uli, 'a ia ko Sīsū ia.

24 Ka ne'e fu'aki malanga 'aki 'e Sione ki te kakai 'Isileli kotoa pē 'ia te papitaisofakatomalá, ko te fakamelomelo ki Tana hā'ele maí.*

* **13:17** 13:17 'Eki 1:7; 12:51   * **13:18** 13:18 Nōm 14:34; Teu 1:31

* **13:19** 13:19 Teu 7:1; Sios 14:1   * **13:20** 13:20 Fkm 2:16; 1 Sām

3:20   * **13:21** 13:21 1 Sām 8:5; 10:21   * **13:22** 13:22 1 Sām 13:14;

16:12; Saame 89:20   * **13:24** 13:24 Ma'ake 1:4; Luke 3:3

25 Pea 'i te faka'osi 'e Sione tana ngāuē, ne ina pehē ange, 'Ko ai 'ia au 'i te kotou laú? 'Ā, 'oku kala ko Ia 'ia au; kā ko 'eni, 'oku mulimuli mai 'iā au he Toko Taha 'oku kala kita taau ke vete To'onó senitolo.*

26 Kāinga, ko te hako totolu 'o 'Ēpalahame, mo kōtou 'ia te taka 'apasia mai ki te 'Atuá, ko tātou ia kua fekau mai ki ai 'ia te tala 'o te ma'uli'anga ko iá.

27 He ko te kakai 'oku nofo 'i Selusalema, mo te notou kau pulé, ko te me'a 'i te notou ta'e'ilo'i 'ia Sīsuú, mo te 'ū lea 'a te kau palōfitá, 'ā ē 'oku lau 'i te Sāpate hokohokó, kua notou fakamo'oni ki te 'ū palōfisai ko iá 'aki te notou fakamā'u'i 'Ona ke mate.

28 Pea neongo ne'e kailoa notou 'ilo'i he mama'i me'a 'e taha ne'e totolu ke mate ai 'ia Ia, ka ne'e notou kole pē kiā Pailato ke tāmate'i 'Ona.*

29 Pea kua notou fakahoko 'ia te 'ū me'a fuli pē ne'e tohi Ma'aná, ne'e notou 'ave ifo 'Ona mei te kolosí, 'o telio 'i te fanualoto.*

30 Ka ne'e fokotu'u 'Ona 'e te 'Atuá mei te pekiá,

31 pea ne'e hā Ia 'i te 'ū 'aho lahi ki te kakai ne'e notou ō mo Ia mei Kāleli ki Selusalemá, 'a ia ko Tana kau fakamo'oni lolotonga 'eni ki te kakai 'Isilelí.*

32 Pea ko māua 'eni, 'oku mā ongoongoa atu 'ia te tala leleí, 'o pehē: ko te tala'ofa ne'e fai ki te tou kau mātu'á,

* **13:25** 13:25 Māt 3:11; Ma'ake 1:7; Luke 3:16; Sione 1:20, 27

* **13:28** 13:28 Māt 27:22-23; Ma'ake 15:13-14; Luke 23:21-23; Sione 19:15   * **13:29** 13:29 Māt 27:57-61; Ma'ake 15:42-47; Luke 23:50-56; Sione 19:38-42   * **13:31** 13:31 Ngā 1:3

33 kua fakamo'oni'i ia 'e te 'Atuá kiā tātou ko te notou fānaú, 'aki Tana toe fokotu'u 'ia Sīsū; 'o hangē foki kua tohi 'i tono ua 'o te Saamé:

'Ko Toku 'Aló 'ia Koe,
kua U fakatupu 'Ou 'i te 'aho nei.*

34 Pea ko te me'a ki te fokotu'u 'Ona 'e te 'Atuá mei te pekiá ke 'aua na'a toe foki ki te 'au'auhá, kua Ina folafola ai 'o pehē,

'E Au tuku kiā kōtou 'ia te 'ū tala'ofa ne'e fai kiā Tēvitá,

'a ia 'oku toputapu pea pau.*

35 Ko ia kua Ina pehē ai foki 'i te Saame 'e taha,

'Tala'i'eaí'e Ke tuku Tau Toko Taha Tapú ke 'ilo'i 'ia te 'au'auhá.*

36 He ko Tēvita, hili pē tana ngāue 'i tono to'utangatá 'o fakatatau ki te finangalo 'o te 'Atuá, ne'e moe ia, 'o tanu fakataha mo tana 'ū kuí, 'o 'ilo'i ia 'ia te 'au'auhá;

37 kā ko te Toko Taha ko ia ne'e fokotu'u 'e te 'Atuá ne'e kala 'ilo'i 'e Ia 'ia te 'au'auhá.

38 Ko ia ai ke mahino kiā kōtou, 'ia te kāinga, ko te me'a 'iā Ia, 'oku malanga 'aki ai kiā kōtou 'ia te fakamolemole angahalá;

39 pea ko te me'a 'iā Ia foki, ko nātou kotoa pē 'oku tuí, 'oku fakatonuhia'i mei te me'a kotoa pē, 'a ia ne'e kala fa'a fakatonuhia mei ai 'e te Lao 'a Mōsesé.

40 Ko ia kotou tokanga, na'a hoko atu 'ia te me'a ne'e folafola 'aki 'i te Tohi Palōfitá:

41 'Vakai, 'ia kōtou ko te kau lumá,
kotou ofo pea kotou toki 'auha ā;
he ko Taku fai 'eni he ngāue 'i te kotou kuongá,

---

* **13:33** 13:33 Saame 2:7   * **13:34** 13:34 'Ais 55:3   * **13:35** 13:35
Saame 16:10

he ngāue kehe, 'a ia 'e kala kotou tui ki ai,
neongo tono 'a'au atu he taha 'o fakalautelau.' ”*

42 Pea 'i te nā hū atú, ne'e notou kole ange ke toe malanga 'aki ange 'ia te 'ū me'a ko 'ení kiā nātou 'i te Sāpate kā hokó.

43 Pea 'i te tutuku leva 'ia te fakataha lotú, ko te tokolahi 'o te kakai Siú, mo te kakai kua ului mai ki te notou lotú ne'e notou mulimuli kiā Paula mo Pānepasa. Pea ne'e nā lea kiā nātou, 'o akonaki ke notou nofo ma'u 'i te 'ofa 'a te 'Atuá.

44 Pea 'i te Sāpate ne hokó, ne'e fakataha 'ia te kakai 'o te koló fuli pē, ke fanongo ki te Folafola 'a te 'Alikí.

45 Pea 'i te mamata 'e te kau Siú ki te fu'u tokolahi peheé, ne'e vevele te notou meheká, pea notou fakafepaki'i 'ia te 'ū fakamatala 'a Paulá, 'o notou lea kovi 'aupito.

46 Pea toki lea mālohi 'ia Paula mo Pānepasa, 'o nā pehē ange, “Ne'e pau pē ke fu'aki tala te Folafola 'a te 'Atuá kiā kōtou, kā 'i te kotou teke'i atu iá, 'oku kotou fakahaa'i ai 'e kōtou ki te kotou ta'etaau mo te ma'uli ta'engatá, pea vakai, ko te mā hiki 'eni ki te Senitailé.

47 He ne'e pehē te motou tu'utu'uni 'e te 'Alikí, 'Kua U fokotu'u 'ou ko he maama 'o te Senitailé, ke hoko 'ia koe ko te ma'uli'anga 'o a'u ki te ngata'anga 'o māmaní.' ”*

48 Pea 'i te fanongo ki ai 'ia te kau Senitailé ne'e notou fiafia, mo notou fakahīkihiki'i 'ia te Folafola 'a te 'Alikí; pea 'ilonga pē nātou ne'e tu'utu'uni ki te ma'uli ta'engatá ne'e notou tui.

---

* **13:41** 13:41 Hap 1:5   * **13:47** 13:47 'Ais 42:6; 49:6

49 Pea ne'e mafola te Folafola 'a te 'Alikí ki te fanuá fuli pē.

50 Kā ne o'i e te kau Siú 'ia te kau fafine 'aliki kua tafoki 'o tui ki te 'Atuá, pea mo te hau'aliki 'o te koló, pea notou fakalanga'i he fakatanga kiā Paula mo Pānepasa, 'o notou kapusi 'ia nāua mei te notou feitu'u.

51 Pea nā tūtuu'i 'ia te efú mei to'o nāua va'e, ko te faka'ilonga kiā nātou, 'o nā ō mei ai ki 'Aikoniume.*

52 Pea ne'e fonu 'ia te kau akó 'i te fiafia pea mo te Laumālie Mā'oni'oní.

14

Ko Paula mo Pānepasa 'i 'Aikoniume

1 Pea 'i te lolotonga te nā 'i 'Aikoniumé, ne'e nā hū fakataha ki te falelotu 'o te kakai Siú; pea ko te me'a 'i te nā malangá, ne'e tui ai he fu'u tokolahí 'o te kakai Siú mo te kakai Kalisí fakatou'osi.

2 Kā ko te kau Siu ne'e kailoa tuí, ne'e notou ue'i mo fakakovi'i 'ia te loto 'o te kau Senitailé ke notou fakafepaki'i 'ia te kāinga lotú.

3 Ko ia ne'e fualoa te nā nofo 'i aí, 'o nā malanga mālohi mo nā falala ki te 'Alikí, pea ne'e poupou'i 'e Ia 'ia te tala 'o Tana 'alo'ofá, 'aki Tana tuku ke hā 'i te nā ngāué 'ia te 'ū faka'ilonga mana mo fakaofo 'aupito.

4 Pea ne'e mavae ua 'ia te kakai 'o te koló, pea ne'e kau he 'ihi mo te ha'a Siú, kā ko te 'ihi mo te ongo 'apōsetoló.

5 Pea 'i te teu ke 'ohofi nāua 'e te kakai Senitailé, mo te kau Siú mo te notou kau pulé, kote'uhí ke ngaahikovi'i mo tolomaka'i 'ia nāua,

---

* **13:51** 13:51 Māt 10:14; Ma'ake 6:11; Luke 9:5; 10:11

6 ne'e nā fu'aki 'ilo ki ai, 'o nā hola ki te 'ū kolo 'o Laikoniá, ki Līsita mo Teape mo te 'ū feitu'u ko iá.

7 Pea ne'e notou nonofo 'o malanga 'aki 'ia te ongoongolelei 'i te feitu'u ko iá.

Ko Paula mo Pānepasa 'i Līsita mo Teape

8 Pea ne'e 'i ai he tangata 'i Līsita, ne'e va'e mate, pea kua heke ta'utu mei tono fanau'í, 'o kailoa 'aupito lava ke hā'ele.

9 Pea ne'e fanongo ia ki te lea 'a Paulá. Pea 'i te sio fakamama'u 'ia Paula kiā ia mo tana vakai atu 'oku tui ia 'e lava tono fakama'ulí,

10 ne'e lea le'o lahi ia, 'o pehē ange, "Tu'u ake ki lunga!" Pea hopo ake leva ia 'o hā'ele.

11 Pea 'i te mamata 'e te kakaí ki te me'a kua fai 'e Paulá, ne'e notou hiki tuē, 'o notou kalanga 'i te lea faka-Laikoniá, "Kua hifo fakatangata mai he ongo 'atua!"

12 Pea ne'e notou ui 'ia Pānepasa ko Siupita, pea ui 'ia Paula ko Meakuli, he ko ia ia ne'e takimu'a 'i te leá.

13 Pea ko te taua'aliki 'o Siupitá, ko te 'atua ne'e 'afio 'i te matanikoló, ne'e 'aumai 'e ia mo he kakai 'ia te fanga pulu mo te 'ū tuinga kakala ki te 'ū matapā 'o te koló, ke notou feilaulau 'aki kiā nāua.

14 Pea 'i te ongo mai te me'á ki te ongo 'apōsetoló, kiā Pānepasa mo Paula, ne'e nā hahae ifo te nā kofú, 'o nā 'oho atu mei te falé ki te kakaí, 'o nā kalanga atu,

15 "E kau tangata, ko te ā kua kotou fai pehē aí? He 'oku mā alāanga mo kōtou, ko te ongo tangata pē, 'o mā tala'i atu 'ia te ongoongolelei, ke kotou tafoki mei te 'ū 'atua noa ko 'ení ki te 'Atua Ma'ulí,

'a ia ne'e ngaahi 'ia te langí mo te fanuá mo te taí, mo te 'ū me'a kehekehe 'oku 'i aí.*

16 'I te kua hilí ne'e tukuange pē Ia 'ia te kakai kotoa pē ke notou fou 'i te founiga pē 'a nātoú.

17 Ka na'a mo ia, tala'i'eaí ne'e nofo 'ia Ia 'o kailoa he faka'ilonga; he ne'e failelei Ia, 'o 'avatu kiā kōtou mei te langí 'ia te 'uá, mo te 'ū ta'u mahu, pea 'ai 'e Ia ke fonu ngutungutu te kotou lotó 'i te me'atokoni mo te fakafafia."

18 Kā neongo te nā lea peheé, ne'e kailoa meimeい lava ke nā ta'ofi 'ia te kakaí mei te fai feilaulau kiā nāuá.

19 Ka ne'e ō ifo he kau Siu mei 'Aniteoke mo 'Aikoniume, 'o notou fakahinga'i te kakaí kiā nātou; pea notou tolomaka'i 'ia Paula, 'o notou toho 'ona ki tua'ā kolo, ko te notou mahalo kua pekia iá.

20 Pea lolotonga te tu'u takai kiā ia 'ia te kau akó, ne'e tu'u ake ia 'o hū ki te koló; pea 'i te pongipongi aké ne'e nā ō atu mei ai mo Pānepasa ki Teape.

Ko te foki 'a Paula mo Pānepasa ki 'Aniteoke 'i Siliá

21 Pea 'i te 'osi ange te nā malanga 'aki 'ia te ongoongoleleí 'i te kolo ko iá, mo fakaului he tokolahī ki te kau akó, ne'e nā foki ki Līsita mo 'Aikoniume mo 'Aniteoke,

22 'o nā poupou'i te kau akó ke notou tu'u ma'u 'i te tuí, 'o nā pehē foki, "Ko te tou hū ki te Pule'anga 'o te 'Atuá, kua pau ke tou fou tātou 'i te 'ū mamahi lahi."

23 Pea ne'e hanga 'e Paula mo Pānepasa 'o fili he kau faifekau 'i te siasi tāutaha, pea nā fai he hūfia

* **14:15** 14:15 'Eki 20:11; Saame 146:6

mo te 'aukai, 'o nā toki tuku 'ia nātou ki te 'Alikí,
kua notou tui kiā Ia.

²⁴ Pea nā fou atu 'i Pisitia, 'o hoko atu ai ki
Pamifilia.

²⁵ Pea 'i te 'osi te nā malanga 'aki 'ia te Folafolá 'i
Peaká, ne nā a'u ifo ki 'Atalaia;

²⁶ pea nā folau mei ai ki 'Aniteoke, 'a ia ko te
feitu'u ia ne'e fu'aki tukuange ai 'ia nāua ki te
'alo'ofa 'a te 'Atuá, ke nā fai te ngāue kua nā toki
'osi tono fai ko 'ení.

²⁷ Pea 'i te nā a'u leva ki ái ne'e nā fakataha 'ia
te siasí, 'o nā fakamatala'i kiā nātou 'ia te fu'u me'a
kua fai 'e te 'Atuá 'i Tana kau mo nāuá, pea mo Tana
fakaava 'ia te matapā 'o te tuí ki te Senitailé.

²⁸ Pea ne'e nā nofo 'i ai mo te kau akó 'o fualoa.

15

*Ko te fakataha 'a te kau taki 'o te siasí 'i
Selusalema*

¹ Pea ne'e 'i ai he kau tangata ne'e notou ō
ifo mei Siutea, 'o notou ako ki te kāinga lotú, 'o
pehē, "Kāpau 'e kailoa kotou kamu, 'o hangē ko
te tu'utu'uni 'a Mōsesé, 'e kailoa lava ke kotou
ma'uli."*

² Pea ne'e hoko ai he fu'u fetu'usi mo te fe'eke
'iā Paula mo Pānepasa pea mo nātou, 'o notou
tu'utu'uni leva ke ō ake ki Selusalema 'ia Paula mo
Pānepasa, pea mo he 'ihī meiā nātou, ke 'ave 'ia te
me'a nei ki te kau 'apōsetoló mo te kau faifekaú.

³ Pea kua moimoi'i 'ia nāua 'e te siasí, ne'e nā ō
atu 'i Finisia mo Samēlia, 'o notou fakamatala ki
te liliu 'a te Senitailé, pea ne'e fu'u fiafia lahi 'ia te
kāingá kotoa pē.

---

* **15:1** 15:1 Lev 12:3

4 Pea 'i te nā a'u atu ki Selusalemá, ne'e tali lelei 'ia nāua 'e te siasí, mo te kau 'apōsetoló, mo te kau faifekaú; pea fakamatala'i foki 'e nāua 'ia te 'ū fu'u me'a kua fai 'e te 'Alikí 'i Tana kau mo nāuá.

5 Kā ne'e tu'u mai he 'ihi 'oku tuí 'i te fa'ahinga 'o te Fālesí, pea notou pehē, "Oku totonu ke kamu 'ia te kakai ko iá, pea tu'utu'uni foki ke notou tauhi 'ia te Lao 'a Mōsesé."

6 Ne'e fakataha foki 'ia te kau 'apōsetoló mo te kau faifekaú ke vakai'i te me'a ko 'ení.

7 Pea kua fualoa te notou aleá, pea toki tu'u 'ia Pita, 'o pehē ange kiā nātou, "Kāinga, 'oku kotou lāu'ilō'i, kua fualoa foki tono fili 'oku 'e te 'Atuá meiā kōtou, ke fanongo 'e te kakai Senitailé mei toku ngutú ki te tala 'o te ongoongoleleí, 'o notou tui.*

8 Pea ko te 'Atuá, 'a ia 'oku tokaima'ananga ki Ai 'ia te lotó, ne'e fakamo'oni Ia ma'a nātou, 'aki Tana foaki kiā nātou 'ia te Laumālie Mā'oni'oní, 'o hangē ko Tana fai kiā tātoú;*

9 pea ne'e kala he mama'i faikehekehe kiā tātou pea mo nātou, 'i Tana fakama'a te notou lotó 'aki te notou tui.

10 Pea ko te ā 'eni 'oku kotou 'ahi'ahi'i ai 'ia te 'Atuá, 'o kotou pehē ke 'ai he kavenga ki te uma 'o te kau akó, 'a ia ne'e kailoa fa'a kātaki 'e te tou mātu'á, pē ko tātoú?

11 'Osi angé 'oku tou tui 'e tou ma'uli 'i te kelesi 'a te 'Alikí ko Sīsū 'o hangē tofu pē ko nātoú."

12 Pea toki sīlongo ai 'ia te fakatahá kotoa pē, 'o notou fakafanongo kiā Pānepasa mo Paula, ki te nā fakamatala'i 'ia te 'ū faka'ilonga mana mo fakaofo

* 15:7 15:7 Ngā 10:1-43

* 15:8 15:8 Ngā 2:4; 10:44

ne'e fai 'e te 'Atuá 'iā nāua 'i te lotolotonga 'o te Senitailé.

¹³ Pea kua longo leva 'ia nāua, pea tali 'e Sēmisi 'o pehē ange, “E kāinga, kotou tokanga mai kiā au.

¹⁴ Kua fakamatala'i 'e Saimone te 'uluaki 'a'ahi mai 'a te 'Atuá ke to'o mei te Senitailé he kakai ke kau ki Tono Huafá.

¹⁵ Pea 'oku tatau mo ia 'ia te 'ū tala 'a te kau palōfitá, 'o hangē ko ia kua tohí,

¹⁶ 'Hili iá 'e Au foki mai,
pea 'e Au toe langa'i te tēniti 'o Tēvita kua holó;
pea 'e Au toe ngaahi Tono 'ū konga kua maumaú,
pea 'e Au fokotu'u ia ke totonu,

¹⁷ kote'uhí ke toki fekumi ki te 'Alikí tono toenga 'o
te kakaí, pea mo te Senitaile kotoa pē;

he kua ui 'aki 'ia nātou Toku hingoá,
Ko te Folafola ē 'a te 'Alikí,

'a ia kua Ina fai 'ia te 'ū me'a nei,
¹⁸ ko te 'ū me'a 'iloa ia talu mei mu'a."**

¹⁹ Ko ia ai ko toku lotó, ke 'aua tou tē fakakina'i 'ia nātou mei te Senitailé kua tafoki mai ki te 'Atuá,

²⁰ kā ke tou tohi kiā nātou ke notou faka'ehi'ehi mei te 'ū me'a kua 'uli'i 'e te 'aitolí, mo te fe'auakí mo te manu kua sisiná mo te totó.*

²¹ Hē 'oku 'i ai 'i te kolo kotoa pē, talu mei mu'a, 'ia nātou 'oku malanga 'aki 'ia Mōsese, hē 'oku lau tana tohí 'i te 'ū falelotú 'i te Sāpate kotoa pē.”

Ko te tohi ki te kakai tui mei te Senitailé

²² Pea ne'e toki hā lelei ki te kau 'apōsetoló mo te kau faifekaú, pea mo te siasí kotoa pē, ke fili he

* ^{15:18} 15:18 ko te 'ū me'a 'iloa ia talu mei mu'a: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihī, 'oku 'afio'i 'e te 'Atuá tana ngāue kotoa pē talu mei te kamata'anga 'o māmaní. * ^{15:18} 15:16-18 'Ēmosi 9:11-12

* ^{15:20} 15:20 'Eki 34:15-17; Lev 17:10-16; 18:6-23

notou ongo tangata, 'o fekau atu ke ō mo Paula mo Pānepasa ki 'Aniteoke: ko Siutasi ne'e ui ko Pasapá, pea mo Sailosi, ko te ongo matāpule ne'e nā takimu'a 'i te kāinga lotú;

²³ pea notou fai leva he tohi 'o 'avatu 'iā nātou, 'o pehē:

"Ko mātou 'eni ko te kau 'apōsetoló, mo te kau faifekaú mo te kāinga lotú, 'oku motou 'ofa atu ki te kāinga lotu Senitaile 'i 'Aniteoke, mo Sīlia, mo Silisiá.

²⁴ Ko te me'a 'i te motou fanongo kua 'i ai he 'ihí kua ō atu meiā mātou, 'o fakahoha'asi 'ia kōtou 'aki he 'ū koto lau, mo uesia ai te kotou laumālié, kā ne'e kailoa motou fekau 'ia nātoú,

²⁵ ko ia ne'e hā lelei ai kiā mātou 'i te motou loto tahá ke fili'i he 'ihí 'o fekau atu kiā kōtou, fakataha mo te ongo 'ofa'anga 'o mātou ko Pānepasa mo Paula,

²⁶ ko te ongo me'a kua si'aki te nā ma'ulí kote'uhí ko te huafa 'o te tou 'Aliko ko Sīsū Kalaisí.

²⁷ Ko ia ai kua motou fekau atu 'ia Siutasi mo Sailosi, 'a ia 'e nā tala ngutu atu 'ia te 'ū me'a nei.

²⁸ Hē kua hā lelei ki te Laumālie Mā'oni'oní mo mātou, ke 'aua na'a toe 'ai mo he kavenga kiā kōtou, kae ngata pē 'i te 'ū me'a ko 'ení:

²⁹ ke kotou faka'ehi'ehi mei te 'ū me'a kua feilaulau'i ki te 'aitolí, mo te totó, mo te manu kua sisiná, pea mo te fe'auakí. Pea kāpau 'e kotou tauhi kōtou mei te 'ū me'a ko iá, 'e kotou lelei pē.

'Ofa atu."

³⁰ Pea kua tukuange 'ia nātou, pea notou a'u ifo ki 'Aniteoke, pea notou fakataha'i 'ia te kakaí, 'o 'avange te tohí.

³¹ Pea 'i te 'osi ange pē tono laú ne'e notou fiafia 'i te tokoni kua faí.

³² Pea ko Siutasi mo Sailosi ko he ongo palōfita foki 'ia nāua, pea ne'e lahi te nā lea 'o tokoni ki te kakaí mo poupou'i te notou lotó.

³³ Pea kua fualoa si'i te nā nofo 'i aí, pea toki tukuange fiamālie atu 'ia nāua 'e te kāingá, ke nā foki kiā nātou ne'e notou fekau'i mai 'ia nāuá.[†]

³⁴ [Kā neongo iá ne'e kei fiamālie pē 'ia Sailosi ia ke nofo atu 'i ai.][‡]

³⁵ Ka ne'e nofo atu pē 'ia Paula mo Pānepasa 'i 'Aniteoke, 'o nā faiako 'i ai mo nā malanga 'aki 'ia te Folafola 'a te 'Atuá fakataha mo he tokolahī kehe.

Ko te taki taha ma'ana 'ia Paula mo Pānepasá

³⁶ Pea 'osi ange te 'ū 'aho 'ihī, ne'e iange 'e Paula kiā Pānepasa, "Tā tē foki, 'o 'a'ahi ki te kāingá 'i te 'ū kolo kehekehe ne tā 'osi malanga 'aki ai 'ia te Folafola 'a te 'Alikí, 'o vakai pe 'oku notou fefe'aki."

³⁷ Pea ne'e loto 'ia Pānepasa ke 'ave 'ia Sione foki, 'a ia 'oku ui ko Ma'aké.

³⁸ Kā ne'e kailoa sai kiā Paula ke nā 'ave 'ona, he ne'e si'aki 'e ia 'ia nāua 'i Pamifilia, 'o kailoa ō mo nāua ki te ngāué.*

³⁹ Pea ne'e hoko ai he kē; ko ia ne'e nā māvae ai. Pea 'ave 'e Pānepasa 'ia Ma'ake, 'o nā folau ki Saipalo;

⁴⁰ kā ko Paula ne'e fili 'e ia 'ia Sailosi, 'o nā fononga, kua tukuange 'ia nāua 'e te kāinga lotú ki te 'alo'ofa 'a te 'Atuá.

[†] **15:33** 15:33 kiā nātou ne'e notou fekau'i mai 'ia nāuá: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihī, ki te kau 'apōsetoló.   [‡] **15:34** 15:34 'Oku kailoa 'asi 'ia te veesi nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihī.   ^{*} **15:38** 15:38 Ngā 13:13

⁴¹ Pea ne'e nā fononga holo 'i Sīlia mo Silisia, 'o nā poupou'i 'ia te 'ū siasi.

16

Ko te ngāue fakataha 'ia Paula mo Sailosi pea mo Tīmotē

¹ Pea ne'e 'alu ifo 'ia Paula ki Teape mo Līsita. Pea ne'e 'i ai te tama ako 'i te feitu'u ko iá ne'e hingoa ko Tīmote, ko te tama 'a te fafine Siu ne'e tui; kā ko tana tamai ko te Kalisi;

² pea ne'e fakaongolelei'i 'ona 'e te kāinga lotu 'i Līsita mo 'Aikoniumé.

³ Pea ne'e loto 'ia Paula ke nā fononga mo ia; pea hanga 'e ia 'o kamu 'ona talia 'ia te kau Siu ne'e notou nofo 'i te 'ū feitu'u ko iá, he ne'e notou 'ilo'i kotoa pē ko ta'aná tamai ko te Kalisi.

⁴ Pea 'i te notou 'a'ahi ki te 'ū koló, ne'e notou tuku kiā nātou 'ia te 'ū fekau ne'e tu'utu'uni 'e te kau 'apōsetoló mo te kau faifekau 'o Selusalemá ke notou faí.

⁵ Pea ne'e faka'a'au ai 'o kaukaua 'ia te 'ū siasi 'i te tuí pea tē fakautuutu te notou tokolahí 'i te 'aho kotoa pē.

Ko te misi 'a Paula 'i Taloasi

⁶ Pea kua 'osi 'ia Filisia mo te fanua 'o Kalētiá 'i te notou takai'i; kā ne'e ta'ofi 'e te Laumālie Mā'oni'oní ia te notou malanga 'aki 'ia te Folafolá 'i 'Ēsiá.

⁷ Pea 'i te notou a'u ki Misiá ne'e notou feinga ke ō ki Pitinia, kā ne ta'ofi 'ia nātou ia 'e te Laumālié.

⁸ Pea kua notou tukuange 'ia Misia, 'o notou a'u ifo ki Taloasi.

⁹ Pea ne'e hā he vīsone kiā Paula 'i te pō ko iá; ne'e tu'u mai ai he tangata, 'o kole ange kiā ia 'o pehē, "Laka mai ki Masitōnia 'o tokoni'i 'ia mātou."

¹⁰ Pea 'i tana mamata ki te vīsoné, ne'e motou feinga leva ke ō atu ki Masitōnia, he ne'e motou fakakaukau 'o pehē, kua ui 'ia mātou 'e te 'Atuá ke malanga 'aki 'ia te ongoongoleléi kiā nātou.

Ko te tui 'a Litia kiā Sīsuú

¹¹ Pea kua motou tuku folau 'eni mei Taloasi, pea ne'e motou lele ki Samotēsia, 'o tau ki Neapolisi 'i te 'aho 'e tahá;

¹² pea mei ai ki Filipai, 'a ia ko te kolo lahi 'i te vahefanua Masitōniá, pea ko te kolo faka-Loma ia; pea ne'e motou nofo 'i te kolo ko iá 'i te 'ū 'aho 'ihí.

¹³ Pea 'i te 'aho Sāpaté ne'e motou ō ki te tua'ā koló, ki te 'āfaki vaitafé, ko te feitu'u ne motou mahalo 'oku fa'a fai ai te lotu; pea motou nofo ifo 'o talanoa mo te kaufafine kua fakataha ki aí.

¹⁴ Pea ko te tokoko taha 'iā nātou ne'e hingoa ko Litia, ne'e fai fakatau tupenu kulakula mei te kolo ko Taiatailá, pea ne'e lotu ia ki te 'Atuá, pea lolotonga tana fanongo 'e iá, ne'e tangaki 'e te 'Alikí tono lotó ke tokanga ki te 'ū me'a ne'e lea 'aki 'e Paulá.

¹⁵ Pea 'i te 'osi tono papitaisó, 'ia ia mo tono falé, pea kole mai ia 'o pehē, "Kāpau leva kua kotou lau 'oku ko te tokoko taha 'oku tui mo'oni ki te 'Alikí, pe'i kotou hū mai mu'a ki toku falé, 'o nofo 'i ai." Pea puketu'u 'e ia 'ia mātou.

Ko te puke pōpula 'o Paula mo Sailosí

¹⁶ Pea ko 'eni, lolotonga te motou ō atu ki te lotú, mo te fakafetaulaki mai he kaunanga 'a ia ne'e ma'u 'e te fa'ahikehe kikite, pea ne'e lahi te koloa ne'e ma'u 'e te kakai ne'e 'o nātou 'ia te fafiné 'i tana kikité.

¹⁷ Pea ne'e fa'a mulimuli te fafine ko ía kiā Paula mo mātou, pea fa'a kaikaila ia 'o pehē, "Ko te kau siana nei ko te kau tamaio'aliki 'a te 'Atua Taupotú, pea 'oku notou fakahaa'i kiā kōtou 'ia te ala ki te fakama'ulí."

¹⁸ Pea ne'e fai pehē ia 'o 'aho lahi. Pea ne'e mamahi ai 'ia Paula, 'o tafoki ia 'o lea ki te fa'ahikehé, "Okou fekau kiā koe 'i te huafa 'o Sīsū Kalaisí ke ke hū mai mei te fafine ko 'ená!" Pea hū atu ia 'i te taimi pē ko ía.

¹⁹ Pea ko te kakai ne'e 'o nātou 'ia te fafiné, 'i te notou vakai leva kua 'alu mo te fa'ahikehé te notou 'amanaki ma'u koloá, ne'e notou puke 'ia Paula mo Sailosi, 'o toho ki te mala'e fakataú, ko te 'ave ki te hau'alikí.

²⁰ Pea notou taki 'ia nāua ki te ongo 'alikitaú, 'o notou pehē, "Ko te ongo siana Siu 'ení 'oku nā veuveuki lahi 'ia te tou koló,

²¹ pea 'oku nā enginaki 'aki te 'ū anga 'oku kailoa ngafua kiā tātou ke fanongo ki ai, pe fai ki ai, he ko te kau Loma 'ia tātou."

²² Pea ne'e kau 'ia te kakaí 'i tono tautea'i nāuá; pea ne'e hae te nā kofú 'e te hau'aliki taú 'o fekau ke haha 'ia nāua.

²³ Pea 'i te 'osi te notou haha 'ia nāuá 'o tu'a lahi, ne'e notou sī 'ia nāua ki pilīsone, 'o notou fekau ki te seilá ke tauhi 'ia nāua ke ma'u.

²⁴ Pea ko te tangata ko ía, 'i tana ma'u leva he tu'utu'uni pehē, ne'e sī 'e ia 'ia nāua ki te loki lotolotó, 'o fakama'u te nā va'é ki te 'akau kii'i.

²⁵ Kā 'i te tu'ulapoó ne'e hiva fakamālō ki te 'Atuá 'ia Paula mo Sailosi, ko te fai te nā lotu, pea ne'e fakafanongo kiā nāua 'e te kau pōpulá.

26 Pea fakafokifā pē, kua hoko he mofuike ne'e pehē tono lahí he ne'e lulu'i te tu'unga 'o te pilīsoné. Pea ne'e matangaki leva 'ia te 'ū matapaá kotoa pē, pea mavete 'ia te ha'i 'o te kakaí kotoa pē.

27 Pea 'i te 'ala ake leva 'ia te seilá, 'o vakai atu kua matangaki 'ia te 'ū matapā 'o te pilīsoné, pea unuhi ia tana heletaá, 'o fai ke tāmate'i 'ona, ko tana mahalo kua feholaki 'ia te kau pōpulá.

28 Ka ne'e kalanga le'o lahi 'ia Paula, 'o pehē atu, "Aua na'a ke fai he kovi kiā koe, hē 'oku motou kei katokātoa 'i hení."

29 Pea fekau 'e ia ke 'aumai he 'ū maama, 'o toki 'oho mai ki loto, 'o hinga tetetete atu 'i te 'ao 'o Paula mo Sailosí,

30 pea 'aumai 'e ia 'ia nāua ki tu'a, 'o pehē ange, "Hau'aliki, ko te ā taku me'a ke fai kae au ma'uli?"

31 Pea nā pehē ange, "Tui falala leva ki te 'Aliki ko Sīsuú ka ke ma'uli, 'ia koe mo tou falé."

32 Pea nā lea kiā ia 'i te Folafola 'a te 'Alikí, pea ne'e 'i ai ia mo tono fāmilí kotoa pē.

33 Pea ne'e 'ave 'ia nāua 'e te seilá 'i te taimi ko iá, 'o taftafí'i te nā 'ū laveá; pea ne'e papitaiso ia, 'ia ia mo nātou kotoa pē ne'e 'iā iá.

34 Ne ina 'avake foki 'ia nāua ki tono falé, 'o teuteu'i he nā me'atokoni; pea ne'e fiafia ia kote'uhí kua notou tui ki te 'Atuá mo tono fāmilí kotoa pē.

35 Pea kua 'aho leva, pea ne'e fekau mai 'e te ongo 'alikitaú 'ia te kau 'ōfisá ke iange, "Vete ange 'ia te ongo siana ko 'ená."

36 Pea ne'e 'aumai 'e te seilá 'ia te tala ko iá kiā Paula, "Ko 'eni kua fekau mai 'e te ongo 'alikitaú ke vete ange 'ia kōlua; ko ia kulā hū atu leva, pea kulā ō fiamālie ā."

³⁷ Kā ne tali ange 'e Paula kiā nātou, "Kua notou haha 'ia māua 'i te 'ao 'o te kakaí he'iki ai fakamāu'i, kā ko te ongo Loma 'ia māua, pea kua nā sī ki te pilisoné; pea 'oku nā pehē 'eni koā ke tukuange fakafufū pē 'ia māua? 'E kailoa 'aupito; kaikehe, 'oku totonu ke nā ōmai 'e nāua 'o taki atu 'ia māua."

³⁸ Pea 'ave 'e te kau 'ōfisá 'ia te lea ko iá ki te ongo 'alikitaú; pea ne'e nā manahē 'i te nā fanongo ko te ongo Loma 'ia nāuá.

³⁹ Pea nā ōmai leva, 'o fakakolekole kiā nāua, mo nā taki atu, 'o iange ke nā hiki ā mei te koló.

⁴⁰ Pea nā ō atu mei te pilisoné, 'o hū ki te fale 'o Litiá. Pea 'i te 'osi ange te notou fe'ilooaki mo te kāingá, mo lea fakalotolahi kiā nātoú, pea nā toki ō leva.

17

Ko te maveuveu 'i Tesalonaiká

¹ Pea ne'e notou fou atu 'i 'Amifipoli mo 'Apolonia, 'o notou a'u ki Tesalonaika, 'a ia ne'e tu'u ai he falelotu 'o te kakai Siú.

² Pea hū 'ia Paula ki ai, 'o hangē ko tana fa'a faí, 'o kau mo nātou; pea ko te Sāpate hokohoko 'e tolu ne ina alea ai mo nātou mei te Tohitapú,

³ 'o faka'uhinga'i mo fakamo'oni'i 'o pehē, "Ne'e pau ke feia 'ia te Kalaisí, pea ke toetu'u Ia mei te pekiá; ko 'eni ia 'ia te Kalaisi ko iá, 'ia Sīsū 'okou malanga 'aki kiā kōtoú."

⁴ Pea ne'e 'i ai te notou 'ihī ne'e tui, 'o notou kau leva kiā Paula mo Sailosi, mo te fu'u tokolahi 'o te kau Kalisi kua lotu faka-Siú, mo te tokolahi 'o te kau fafine tu'ukimu'á.

⁵ Pea ne'e meheka ai 'ia te kau Siú, 'o notou 'ave he kau siana pau'u ne'e notou tutu'u noa pē 'i te

mala'e fakataú, 'o notou tānaki he fu'u kakai, mo notou veuveuki 'ia te koló. Pea notou 'ohofia 'ia te 'api 'o Sēsoní, 'o notou kumi kiā Paula mo Sailosi ke taki atu ki tu'a ki te kakaí.

⁶ Pea 'i te kailoa notou ma'u 'ia nāuá, ne'e notou toki toho 'ia Sēsoni mo te 'ihí 'o te kāingá ki te kau pulekoló, 'o notou kalanga, "Ko te kau siana ko 'ená, 'a ia kua notou takihee'i 'ia māmaní, kua notou ha'u foki ki hení!"

⁷ Pea kua fakaafe'i 'ia nātou 'e Sēsoni. Pea ko te kau siana ko iá kotoa pē 'oku notou talangata'a ki te 'ū tu'utu'uni 'a Sisá, 'aki te notou pehē, 'oku tu'i he taha kehe, ko Sīsū takua."

⁸ Pea ne'e notou fakahoha'asi 'ia te kakaí mo te kau pulekoló 'aki te notou tala 'ia te 'ū me'a ko iá.

⁹ Pea ne'e notou 'eke'i he pa'anga malu'i meiā Sēsoni mo te kāingá, 'o notou toki tukuange 'ia nātou.

Ko tono tali 'o te ongoongoleleí 'i Pēlea

¹⁰ Pea hanga leva 'e te kāingá 'o tuku atu pō'uli 'ia Paula mo Sailosi ki Pēlea; pea 'i te notou a'u ki aí, ne'e ò ai pē 'ia nāua ki te falelotu 'o te kakai Siú.

¹¹ Pea ne'e anga-lelei ange 'ia te kakai ko 'ení 'iā nātou 'i Tesalonaiká, hē ne'e notou tali loto lelei 'aupito 'ia te Folafolá, 'o notou kumi 'i te Tohitapú 'i te 'aho kotoa pē ki te mo'oni 'o te 'ū me'a ko iá.

¹² Ko ia ne'e tokolahí te notou kakai ne'e tuí, pea mo te hau'alikifafine 'o te kakai Kalisí, pea mo te kau tangatá.

¹³ Kā 'i tono 'ilo'i 'e te kakai Siu mei Tesalonaiká, kua malanga 'aki 'i Pēlea foki 'ia te Folafola te 'Atuá 'e Paulá, ne'e notou òmai, 'o notou o'i mo fakahoha'asi 'ia te kakai 'i te kolo ko iá.

¹⁴ Pea tukuange leva 'e te kāingá 'ia Paula ke 'alu atu ki tai, kā ne'e nofo pē 'ia Tīmote mo Sailosi 'i ai fakatou'osi.

¹⁵ Pea ko nātou ne'e notou 'ave 'ia Paulá ne'e notou 'aumai 'ona ki 'Atenisí; pea kua notou ma'u tana fekau kiā Sailosi mo Tīmote ke nā vave 'aupito mai, pea notou toki ō.

Ko Paula i 'Atenisí

¹⁶ Pea lolotonga te talitali 'e Paula kiā nāua 'i 'Atenisí, ne'e 'ita tono laumālie 'o'oná 'i tana vakai kua tamapua'ina 'ia te koló.

¹⁷ Ko ia ne'e talanoa fakakikihi ia 'i te falelotú mo te kau Siú, mo te kakai kua lotu ki te 'Atuá, pea 'i te mala'e fakataú ne'e fai 'e ia 'i te 'aho kotoa pē kiā nātou ne'e notou fe'iloakí.

¹⁸ Pea ne'e 'i ai he 'ihí 'o te kau filōsefa mei te fa'ahinga 'Epikulio,* mo te fa'ahinga Sitoikó,† ne'e notou fakakikihi mo ia. Pea ne'e pehē he 'ihí, "Ko te ā nai te 'uhinga 'o te lau te siana pālalau nei?" Pea ko te 'ihí ne'e notou pehē, "'Oku matamata ko he toko taha tu'uaki 'atua fo'ou;" ko tono 'uhingá ko tana malanga 'aki 'ia Sīsū mo te toetu'ú.

¹⁹ Pea notou puke'i 'ona, 'o taki ki te kosilio 'o te 'Aleopeikó, 'o notou iange, "'E ngafua koā ke motou 'ilo'i pe ko te ā 'ia te tokāteline fo'ou nei, 'a 'eni 'oku lea 'aki 'e koé?

* **17:18** 17:18 'Epikulio: Ne'e mulimuli te kau 'Epikulioó ki te 'ū akonaki 'a te filōsefa ko 'Epikulasi. Ne ina ako 'o pehē ke 'ai 'e te kakai 'ia te fiafiá ko te kaveinga ia 'o te ma'ulí pea faka'ehi'ehi mei te mamahí mo te 'ilifiá. † **17:18** 17:18 Sitoikó: Ko te kau Sitoikó ko te kau mulimuli ia 'o te filōsefa ko Seno. Ne ina ako 'o pehē ko te kakai ke notou tataki te notou ma'ulí 'aki te faka'uhinga me'á, pea ke notou tali te ma'ulí 'i te tu'unga 'oku 'i aí 'o 'aua na'a uesia 'e te fiafiá pe ko te mamahí.

20 He kua ke 'aumai ki te motou talingá he 'ū me'a fo'ou; ko ia ai 'oku motou fia 'ilo'i, pe ko te ā te 'uhinga 'o te 'ū me'a ko iá."

21 (He ko te kau 'Atenisi kotoa pē, mo te muli ne 'āunofo ki aí, ne'e kala notou tē fai he me'a kehe, kā ko te nofo pē ke talanoa, mo fakafanongo me'a fo'ou.)

22 Pea kua tu'u 'ia Paula 'i te loto kosilio 'Alopeikó, pea pehē ange 'e ia, "Kau tangata 'o 'Atenisi, 'okou vakai, tā ko te kakai 'ia kōtou 'oku hulu atu 'i te tauhi fa'ahikehé. **23** He ko te lolotonga taku 'alu fanó, ne au fakatokanga'i 'ia te 'ū me'a 'oku kotou lotu ki aí, pea u 'ilo'i he 'olita ne'e tohi'i ai 'ia te lea ko 'ení, 'MO'O TE 'ATUA 'OKU KAILOA 'ILOA.' Pea ko te me'a 'oku kotou lotu ta'e'ilo ki aí, ko 'eni ia 'okou fakahaa'i atu kiā kōtoú.

24 Ko te 'Atua ne'e ngaahi 'ia te 'univeesí, mo te me'a kotoa pē 'oku 'i aí, ko te 'Aliki Ia 'o te langí mo māmani; pea 'oku kailoa 'afio Ia he 'ū temipale kua ngaahi 'e te nimá;*

25 pea 'oku kailoa tauhi Ia 'e te nima 'o te tangata, 'o hangē kua masiva Ia he me'a – hē ko Tana 'Afíó 'oku 'A'ana tono foaki mai kiā tātou kotoa pē 'ia te ma'ulí, mo te mānavá, mo te me'a kotoa pē!

26 Pea ne'e ngaahi 'e Ia mei te tangata pē taha 'ia te kakai kotoa pē ke nofo 'i te funga 'o māmaní fuli pē, pea kua fu'aki tukupau 'ia te 'ū kuongá mo te ngata'anga 'o te notou taki taha nofo'anga;

27 kote'uhí ke notou kumi ki te 'Atuá, hei'ilo 'e notou fāfā Ia 'o 'ilo'i, kae tala'i'eaí 'oku mama'o Ia mei te tou fe'i toko taha.

---

* **17:24** 17:24-25 1 Tu'i 8:27; 'Ais 42:5; Ngā 7:48

28 Hē 'oku 'iā Ia 'ia te tou ma'ulí, mo te tou ngāué, mo te tou 'i aí; 'o hangē foki ko te lau 'e te 'ihī 'o te kau punake 'oku 'iā kōtoú 'o pehē, 'He ko Tono hako foki 'ia tātou.'

29 Pea kāpau leva ko te hako 'o te 'Atuá 'ia tātou, tala'i eaí 'oku totonu te tou lau Tana 'Afió 'oku tatau mo he konga koula, pe siliva, pe maka, he me'a kua tongitongi, ko te ngāue mo te fakakaukau 'a te tangata.

30 Pea neongo ne'e kailoa fia 'afio'i 'e te 'Atuá 'ia te 'ū kuonga 'o te ta'e 'ilo ko 'ení, kā 'i onopooni 'oku Ina fekau ki te kakai kotoa pē 'i te feitu'u kotoa pē ke notou fakatomala.

31 Kote'uhí kua Ina kotofa he 'aho, ke fakamaau mā'oni'oni ai 'ia māmani, 'o fou 'i te tangata kua Ina fakanofó; pea kua Ina fakapapau'i ia ki te kakai kotoa pē, 'i Tana fokotu'u 'Ona mei te pekiá."

32 Pea 'i te notou fanongo ki te lau toetu'u 'o te pekiá, ne'e luma he 'ihī; ka ne'e pehē he 'ihī, "Aua leva ke motou tē fanongo kiā koe 'i te me'a ko iá 'āmuli ange."

33 Ne'e pehē te 'alu atu 'ia Paula mei te notou ha'oha'ongá.

34 Ka ne'e 'i ai he kau tangata ne'e notou piki kiā ia, 'o notou tui; ko te notou taha ko Taionisio, 'a ia ne'e kau ki te ha'a 'Aleopeikó, pea mo hefafine ne'e hingoa ko Temalisi, mo te 'ihī kehe.

18

Ko Paula 'i Kolinitō

1 Pea 'i te 'osi ange te 'ū me'a ko iá, ne'e 'alu 'ia Paula mei 'Atenisi, 'o a'u atu ki Kolinitō.

² Pea ne'e fetaulaki ai ia mo he matu'a Siu, ko 'Akuila tono hingoá, 'a ia ne'e tupu ake 'i Ponitō; kua nā toki hiki mai mei 'Itali mo tono hoá ko Pīsilā, hē kua tu'utu'uni 'e Kalotiasi ke hiki 'ia te kakai Siu kotoa pē mei Loma.

³ Pea kote'uhí ko te notou faiva tahá, ko ia ai ne'e nofo ia 'iā nāua 'o notou ngāue fakataha, he ko ta'a nāuá faiva ko te tufunga tēniti.

⁴ Pea fai atu 'e Paula tana talanoa mo nātou 'i te falelotú 'i te Sāpate kotoa pē, 'o fakaului ai 'e ia he kau Siu mo he kau Kalisi.

⁵ Kā 'i te a'u mai leva 'ia Sailosi mo Tīmote mei Masitōniá, ne'e tokanga lahi 'ia Paula ki tana malangá, 'o fakamo'oni mālohi ia ke mahino ki te kakai Siú, ko Sīsū 'ia te Kalaisí.

⁶ Ka ne'e notou fakafepaki'i ia mo lau'ikovi'i, pea toki tuu'i ia tono kofú mo iange kiā nātou, "Ke 'i te 'ulu pē 'o kōtoú 'ia te kotou totó; kua 'ata'atā 'ia au ia. Ko te 'osi 'ení, 'e au 'alu au ia ki te Senitailé."

⁷ Pea 'alu ia mei ai, 'o hū ki te 'api 'o he matu'a ne'e hingoa ko Siusitasa, 'a ia kua lotu mo'oni ki te 'Atuá, pea ko tono 'apí ne'e vāofi mo te falelotú.

⁸ Pea ko Kalisipō, ko te pule 'o te falelotú, ne'e lotu ia ki te 'Alikí mo tono fāmilí kotoa; pea ne'e fanongo mo tui 'ia te kakai Kolinitō tokolahī, 'o notou papitaiso.

⁹ Pea ne'e folafola mai te 'Alikí kiā Paula 'i te vīsone 'i te pō 'e taha, 'o pehē, "Aua 'e ke manahē, ka ke lea pē, pea 'aua 'e mama'i fakalongolongo,

¹⁰ hē ko 'eni 'Okou kau mo koe, pea 'e kailoa ala he taha kiā koe ke fai tou ngaahikovi'i, hē 'oku 'i ai he fu'u kakai tokolahī ia 'A'aku 'i te kolo ko 'ení."

¹¹ Pea ne'e nofo ia 'i ai ko te ta'u 'e taha mo te māhina 'e ono, 'o ako 'aki te Folafola 'a te 'Atuá.

12 Pea 'i te lolotonga te kōvana 'ia Kalio 'i 'Ākeiá, ne'e kau fakataha 'ia te kakai Siú, 'o notou puke 'ia Paula, 'o taki 'ona ki te fakamāu'angá,

13 'o notou pehē, "Ko te siana ko 'ení 'oku fakaloto'i 'e ia 'ia te kakaí, ke notou lotu ki te 'Atuá kae kala hangē ko te Laó."

14 Pea 'i te kamata lea ake 'ia Paulá, ne'e me'a 'e Kalio ki te kakai Siú, "Kau tangata Siu, kāpau ne'e 'i ai he maumau lao, pe ko he kākā kovi, pehē ne au mei tali te kotou me'a.

15 Kae kāpau ko te koto lau pē ia ki te akonaki, mo te 'ū hingoa, mo te kotou laó, pe'i kotou tokanga ki ai 'e kōtou; hē kua pau toku lotó 'e kailoa u fakamāu'i he 'ū me'a pehē."

16 Pea ne ina kapusi leva 'ia nātou mei te fakamāu'angá.

17 Pea toki hanga ai 'e te kakaí kotoa pē, 'o puke 'ia Sositene, ko te pule falelotú, 'o notou taa'i 'ona 'i te 'ao 'o te fakamāu'angá. Kā ne kailoa he mama'i tokanga 'e taha 'e Kalio kiā nātou.

Ko te foki 'a Paula ki 'Aniteoke 'i Siliá

18 Pea ne'e kei nofo ai pē 'ia Paula 'o fualoa, pea toki māvae ia mo te kāingá, 'o folau mei ai ki Siliá, pea ne'e ō fakataha mo ia 'ia Pīsila mo 'Akuila. Ka ne'e fu'aki tele 'e Paula to'onó 'ulu 'i Senikelea; kote'uhí ne'e 'i ai tana fuakava ne'e fai.*

19 Pea 'i te notou a'u ki 'Efesoó, ne'e tuku ifo 'e ia 'ia nāua 'i ai; kae 'alu pē ia ki falelotu, 'o fai tana talanoa lotu mo te kakai Siú.

20 Pea 'i te notou kole ange ke ki'i nofonofo ifo mu'a mo nātoú, ne'e kailoa tali 'e ia,

---

* **18:18** 18:18 Nōm 6:18

²¹ ka ne'e lea māvae ange ia kiā nātou 'o pehē, "E au foki mai kiā kōtou 'o kāpau ko te finangalo ia 'o te 'Atuá." Pea folau atu leva ia mei 'Efesō.

²² Pea 'i tana tū'uta ki Sesaliá, ne'e 'alu aka ia 'o fe'iloaki 'i ai mo te siasí, pea toki 'alu ifo mei ai ki 'Aniteoke. ²³ Pea ne'e nofo ai pē ia 'i ai 'o fualoa ange, pea toki 'alu atu 'o 'a'ahi ki te 'ū feitu'u kotoa pē 'o Kalētia mo Filisiá 'o poupou'i te kau aka kotoa pē 'i ái.

Ko 'Āpolosi 'i 'Efesō

²⁴ Pea ne'e ha'u ki 'Efesō he matu'a Siu ne'e hingoa ko 'Āpolosi, 'a ia ne'e fanau'i 'i 'Alekisānitia, ko te tangata tufunga lea, pea ne'e mafai lahi 'aupito ia 'i te Tohitapú.

²⁵ Pea kua akonakina 'ia te tangata nei ki te 'alunga 'o te 'Alikí, pea ko te toko taha loto māfana 'aupito; ko ia ne'e lea 'aki 'e ia mo aka totonu 'aki 'ia te 'ū me'a ne'e kau kiā Sīsuú, neongo ko te papitaiso pē 'a Sioné ne'e 'ilo 'e ia ki ái.

²⁶ Pea ne'e kamata lea mālohi ia 'i te falelotú; pea 'i te fanongo ki ai 'e Pīsila mo 'Akuilá, ne'e nā fakaafe'i 'ona, 'o nā fakamatala'i kiā ia 'ia te 'alunga 'o te 'Atuá ke mahu'inga mālie kiā ia.

²⁷ Pea 'i tana tokanga ke 'a'ahi ki 'Ākeiá, ne'e tohi te kāingá ki te kau akó, 'o kole ke notou tali lelei 'ona. Pea 'i tana a'u ki ái, ne'e 'aonga lahi ia ki te kakai kua tuí, ko te me'a 'i te kelesi 'a te 'Atuá.

²⁸ He ne'e tōtōivi ia 'i te fai fakakikihi mo te kau Siú 'i te 'ao 'o te kakaí, pea fakamahino'i 'e ia mei te Tohitapú ko Sīsuú ko te Kalaisí Ia.

¹ Pea 'i te lolotonga te 'i Kolinitō 'ia 'Āpolosí, ne'e takai foli 'e Paula 'ia te 'ū feitu'u 'o tuku'utá, 'o a'u ifo ai ki 'Efesō. Pea ne'e 'ilo'i ai 'e ia he kau aka 'ihī 'i ai;

² pea pehē ange ia kiā nātou, “Ne'e kotou ma'u 'ia te Laumālie Mā'oni'oní 'i te taimi ne kotou tui aí?”

Pea notou tali ange kiā ia, “Kailoa. Kua he'iki ai motou fanongo mātou ia 'oku 'i ai he Laumālie Mā'oni'oní.”

³ Pea iange 'e ia kiā nātou, “Ka ne'e kotou papi-taisó ki te ā?”

Pea notou iange, “Ki te papitaiso 'a Sioné.”

⁴ Pea iange 'e Paula, “Ko te papitaiso ne'e fai 'e Sioné ko te papitaiso fakatomala; pea iange 'e ia ki te kakaí ke notou tui kiā Ia 'oku mulimuli mai 'iā ia, 'a ia ko Sīsū.”*

⁵ Pea 'i te notou fanongo ki aí, ne'e notou papi-taiso ki te huafa 'o te 'Alikí ko Sīsuú.

⁶ Pea 'i te hilifaki 'e Paula tono nimá kiā nātoú, ne'e hoko ifo kiā nātou 'ia te Laumālie Mā'oni'oní; pea notou kamata lea 'aki 'ia te 'ū lea kehekehe mo palōfisai.

⁷ Ko te kau tangatá ne'e fe'unga nai mo te toko hongofulu mā ua.

⁸ Pea hū atu ia ki te falelotú, pea ne'e māhina 'e tolu tana malanga mālohi 'aki 'ia te 'ū me'a ne'e kau ki te Pule'anga 'o te 'Atuá; 'o ina fakakikihi 'i ai, ke fakatui'i 'ia nātou.

⁹ Pea 'i te loto fefeka te notou 'ihī, mo kailoa notou tuitalá, mo notou lea kovi ki te 'alunga 'o te 'Alikí 'i te 'ao 'o te kakaí, ne'e hiki leva ia meiā nātou, pea ne'e vahe'i mai 'e ia 'ia te kau akó, 'o

---

* **19:4** 19:4 Māt 3:11; Ma'ake 1:4, 7-8; Luke 3:4, 16; Sione 1:26-27

talanoa lotu 'i te 'aho kotoa pē 'i te fale ako 'o Tilanó.

¹⁰ Pea ne'e fai pehē ia 'o ta'u 'e ua; ko ia ne'e fanongo ki te Folafola 'a te 'Alikí 'e te nofo 'Ēsiá kotoa pē, 'ia te Siu mo te Kalisí fakatou'osi.

Ko te 'ū foha 'o Sivá

¹¹ Ne'e fai foki 'e te 'Atuá 'iā Paula he fa'ahinga mana ne'e kehe atu,

¹² he ne'e 'ave pē he 'ū holoholo ki te kau mahakí, mo he 'ū vala, kua lave ki tono sinó, pea ne'e mahu'i leva meiā nātou te 'ū alanga mahakí, pea 'alu atu ki tu'a foki 'ia te 'ū fa'ahikehé.

¹³ Pea ne'e 'i ai he 'ihi foki 'o te kau Siú ne'e notou ō fano pē 'o faito'o 'āvea, pea ne'e notou 'ahi'ahi lea 'aki ki te kakai kua fa'ahikehéá 'ia te huafa 'o te 'Alikí ko Sīsuú, 'o pehē ange, "Ko taku kouna atu 'i te huafa 'o Sīsū 'oku fakahaa'i 'e Paulá."

¹⁴ Pea ne'e fai pehē 'e te 'ū foha 'e toko fitu 'o Siva, ko he Siu ne'e taula'aliki lahi.

¹⁵ Pea tali ange 'e te fa'ahikehé 'o pehē, "Kua u 'ilo'i mo'oni 'ia Sīsū, pea kua u 'ilo'i foki 'ia Paula, kā ko te ā fua 'ia kōtou?"

¹⁶ Pea hopo kiā nātou 'ia te tangata ne'e 'ulusino ai 'ia te fa'ahikehé, 'o lava'i 'ia nātou, mo fai mālohi kiā nātou, ko ia ne'e notou feholaki mei te fale ko ía kua notou tēlefua mo mākafokao.

¹⁷ Pea ne'e 'iloa 'ia te me'a ko 'ení ki te nofo 'Efesō kotoa pē, 'ia te Siu mo te Kalisi fakatou'osi; pea ne'e tō ai he 'ilifia kiā nātou kotoa pē, pea ne'e fakahīkihiki'i 'ia te huafa 'o te 'Alikí ko Sīsuú.

¹⁸ Ko te tokolahi foki 'o te kakai kua tuí ne'e notou ūmai, 'o vete mo fakamatala'i te notou 'ū ngāué.

19 Pea ko te 'ihi 'o te fa'ahinga ne'e notou ngāue fiamaná ne'e notou tānaki mai te notou 'ū tohí 'o tutu 'i te 'ao 'o te kakaí. Pea ne'e notou fatu te mahu'inga 'o te 'ū tohí, pea tā ne'e fe'unga mo te konga siliva 'e nima mano. **20** Ne'e pehē tana mātū'aki tupulakina pea mālohi 'ia te Folafola 'a te 'Atuá.

Ko te maveuveu 'i 'Efesoó

21 Pea kua 'osi te 'ū me'a ko iá, pea tu'utu'uní leva 'e Paula 'i tono laumālié ke 'a'ahi ki Masitōnia mo 'Ākeia, pea toki 'alu mei ai ki Selusalema; 'o pehē ia, "Kā hili pē taku 'alu ki aí, kua pau leva ke au mātā 'ia Loma foki."

22 Pea fekau atu 'e ia he toko ua 'o tana kau tokoní ki Masitōnia, ko Tīmote mo Elasito; kā ne toe ta'o fi si'i ifo ia ki te ngāué 'i 'Ēsia.

23 Pea ne'e tupu 'i te 'ū 'aho ko iá he maveuveu lahi kote'uhí ko te lotú.

24 He ne'e 'i ai he tangata ne'e hingoa ko Temeteilio, ko te tufunga tuki siliva, pea ne'e ngaahi 'e ia te fanga ki'i fale siliva ko te fakatātā 'o te tempipale 'o Taianá,* pea ko te me'a lahi 'ia te koloa ne'e ma'u 'e te kau tufungá 'iā iá.

25 Pea ne ina fakataha'i 'ia nātou, pea mo te kakai ne'e ngāue ki te 'ū me'a peheé, pea iange ia, "Kau matāpule, 'oku kotou 'ilo'i ko te faiva ko 'ení 'oku tou tu'umālie ai.

26 Pea kua kotou sio mo fanongo, ko te siana ko Paulá kua ne fakaloto'i mo taki kehe'i he fu'u kakai, 'o kailoa 'i 'Efesō pē, kae meimeい ko tono

---

* **19:24** 19:24 Taiana ko te hingoa 'eni 'o he 'atua ne'e lotu ki ai 'ia te kakai 'o 'Efesoó, pea 'i te vahefanua 'Ēsiá kotoa. 'I te Tohitapu Kalisí 'oku ui 'ona ko 'Ātemisi.

kātoa 'o 'Ēsiá, 'aki tana pehē 'oku kailoa ko he 'ū 'atua ia 'ā ē kua ngaahi 'e te nima 'o te tangatá.

²⁷ Pea ko tono fakatu'utāmakí he 'e ongoon-gokovi ai te tou lakanga ko 'ení; 'o kala ko ia pē, kae hangē kā faifai pea lau 'ia te tempiale 'o te fu'u 'atuafafine ko Taianá ko te me'a va'inga, pea hifo ai mei tono tu'unga lāngilangi'iná tana 'afió, 'ā ē 'oku lotu ki ai 'ia 'Ēsiá kātoa, 'io, mo māmani foki."

²⁸ Pea 'i te notou fanongo ki aí, ne'e notou mātu'aki lili 'aupito, pea notou kalanga 'o pehē, "Lāngilangi ā kā ko Taiana, ko te 'atua 'o te kakai 'Efesoó!"

²⁹ Pea ne'e maveuveu lahi 'ia te koló; pea notou 'oho taha pē ki te fale faivá, pea kua notou puke 'ia Keio mo 'Alisitako, ko te ongo me'a Masitōnia, 'a ia ne'e kaungā fononga mo Paulá.

³⁰ Kā 'i te tokanga 'ia Paula ke hū ki te fakatahá, ne'e ta'ofi 'ona 'e te kau akó.

³¹ Pea ko te 'ihí foki 'o te hau'aliki 'Ēsiá 'ā ē ne'e notou 'ofa kiā iá, ne'e notou fekau ange 'o kole ke 'aua na'a hū ia ki te fale faivá.

³² Pea ne'e kalanga 'aki te 'ihí 'a ē, pea ko te 'ihí ko 'ē, he ne'e hangē he pēpelí 'ia te fakatahá, pea ko te notou tokolahí ne'e kailoa notou 'ilo'i pe ko te ā te me'a kua notou fakataha ki aí.

³³ Pea ko te 'ihí 'o te kakaí ne'e notou fusi ake 'ia 'Alekisānita; pea ne'e teke ake foki 'ona 'e te kakai Siú. Pea ta'alo atu 'ia 'Alekisānita ko tana fia fai he fakamatala ki te fakatahá.

³⁴ Kā 'i te notou vakai atu ko te Siu iá, ne'e hangē he le'o pē tahá 'ia te notou kalangá kotoa pē, 'o 'osi nai he houa 'e ua, "Lāngilangi ā kā ko Taiana ko te 'atua 'o tātou 'Efesoó!"

³⁵ Pea kua lolomi 'ia te kakaí 'e te sekelitali 'o te koló, pea iange 'e ia, "E kāinga 'Efesō, ko ai he tangata 'i māmani 'oku kailoa ina 'ilo'i, ko te kolo 'o tātou 'Efesoó ko te tauhi 'o te temipale 'o tana 'afió ko Taiana, mo te 'aitoli ne'e tō ifo meiā Siupitá?

³⁶ Ko te me'a ko iá 'e kailoa ala fakahalaki ia, ko ia ne'e mei sai ange ke kotou fakama'uma'u mu'a, 'o 'aua tou 'ohonoa ke fai he me'a.

³⁷ He kua kotou taki mai 'ia te ongo matāpule nei, 'a ia kua kailoa he nā maumau'i te tapu 'o te temipalé, pe lea kovi ki te tou 'atuá.

³⁸ Pea ko te me'a kiā Temetelio, mo te kau tu-funga 'oku notou kau mo iá, kāpau leva kua 'i ai he me'a 'oku notou kovi'ina ai he taha, ko te 'ū 'aho 'eni 'o te fai fakamaau, pea 'oku 'i ai te hau'aliki kōvana: Ó nātou 'o 'ave te notou lāungá ki ai.

³⁹ Pea kāpau ko te kotou fehu'í he me'a ange, 'e fakatonutonu ia 'i te fakataha kua tu'utu'uni 'e te laó.

⁴⁰ Pea kala ko ia pē kae kāpau 'e 'ekea kiā tātou 'ia te fu'u angatu'u kua fai 'i te 'aho nei, tala'i'eaí 'oku 'i ai he tou fakamatala ke 'avatu ke 'uhinga ai 'ia te fakataha makehe ko 'ení."

⁴¹ Pea 'i te hili ange tana lea peheé, ne'e tukuange 'e ia 'ia te fakatahá.

20

Ko te fou atu 'ia Paula 'i Masitōnia mo Kalisí

¹ Pea 'i te nonga ifo 'ia te maveuveú, ne'e ui ange 'e Paula te kau akó, 'o fai he tokoni, mo he fekita kiā nātou, pea toki mahu'i atu ia ke 'alu ki Masitōnia.

² Pea 'i te 'osi ange tana 'a'ahi ki te 'ū feitu'u ko iá, mo fai tana 'ū tokoni lahi kiā nātoú, pea toki 'alu ia ki Kalisi,

³ 'o māhina 'e tolu 'i ai. Pea 'i tono puleaki'i 'ona 'e te kakai Siú 'i tana teu ke tuku folau atu ki Siliá, ne'e fakakaukau leva ia ke foki ake 'i Masitōnia.

⁴ Pea ne'e ō fakataha mo ia 'i tana fonongá 'ia Sōpeta ko te tangata Pēlea, ko te foha 'o Pulo; mo 'Alisitako mo Sekunio mei Tesalonaiká; mo Keio ko te tangata Teape, mo Tīmote, pea mo Tikiko mo Talofima mei Ēsia.

⁵ Pea ne'e mu'amu'a 'ia nātou ko 'ení 'o talitali mai kiā mātou 'i Taloasi.

⁶ Kā ko mātou ne'e motou toki folau atu mei Filipai, 'i te 'osi 'ia te 'ū 'aho 'o te Mā Ta'e Lēvaní, pea ne'e motou toki a'u ake kiā nātou ki Taloasi 'i te 'aho tono nimá; 'o motou nofo ai 'i te 'aho 'e fitu.

Ko te fakamāvae 'ia Paula mo te kāinga Taloasí

⁷ Pea 'i te fu'aki 'aho 'o te uiké ne'e motou fakataha 'o pakipaki mā; pea ne'e malanga 'ia Paula kiā nātou, 'o a'u ki te tu'ulapoó, he ne'e teu ta'aná folau ki te 'āpongipongí.

⁸ Pea ne'e lahi te maama 'o te loki 'i lungá, 'ā ē ne'e motou fakataha 'i aí.

⁹ Pea ne'e 'i ai te talavou ne hingoa ko 'Utiko, ne'e hekaheka 'i te matapā teké; pea ne'e tule ifo ia 'o ma'u tana moé 'i te malanga fualoa fau 'a Paulá. Pea ne'e hinga ifo ia 'i tana moé, 'o patū ifo mei te funga vaka tono tolu 'o te falé, pea 'i tono hiki aké, kua pekia ia. ¹⁰ Pea 'alu ifo 'ia Paula 'o fo'oifo kiā ia, mo fā'ufua ki ai, 'o iange, "Aua kotou puputu'u; he kua 'iā ia ta'aná ma'uli."

¹¹ Pea 'alu ake leva ia 'o fai te pakipaki 'o te maá, 'o notou kai; pea ne'e notou talanoa 'o fualoa, 'o a'u ki te ma'a 'o te 'ahó, pea toki mavahe ia 'o 'alu.

¹² Pea notou toki taki mai 'ia te tamá kua ma'uli, pea ne'e notou fiamālie lahi 'aupito.

Ko te folau mei Taloasi ki Miletó

¹³ Pea ne'e motou mu'amu'a 'ia mātou ia ki te vaká, 'o tuku folau atu ki 'Āsosi, ke motou fakaheka 'ia Paula 'i ai, he ko tana tu'utu'uní ia, he ne'e fia 'alu ala 'uta pē ia.

¹⁴ Pea kua motou fetaulaki 'i 'Āsosi, pea motou fakaheka ia, 'o hoko atu ki Mitilene.

¹⁵ Pea ne'e motou folau atu mei ai 'i te 'aho 'e tahá, 'o fe'unga ake mo Kaio; pea 'i te 'aho tono uá ne'e motou a'u ake ki Samo; pea 'i te 'aho leva tono hokó ne'e motou a'u ai ki Miletó.

¹⁶ He kua fai tu'utu'uní 'e Paula ke fakalaka atu 'i 'Efesō, kote'uhí ke 'aua na'a tē mole he taimi 'i 'Ēsia, he ne'e fakavavevave ia, hei'ilō na'a lava ke 'Aho Penitekosi ki Selusalema.

Ko te lea fakamāvae 'a Paula ki te kau faifekau 'o te siasi 'o 'Efesoó

¹⁷ Pea fekau mai ia mei Miletó ki 'Efesō ke ōmai kiā ia 'ia te kau faifekau 'o te siasi.

¹⁸ Pea kua notou ōmai, pea iange leva 'e ia kiā nātou, "Ko kōtou 'eni, kua kotou 'ilo'i lelei 'ia te anga 'o taku nofo 'iā kōtoú, talu pē mei te fu'aki 'aho 'o taku a'u mai ki 'Ēsiá;

¹⁹ 'i taku ngāue fakatamaio'aliki ki te 'Alikí, 'a ia ne au fai mo te fakavaivai mo'oni, mo te tangi lo'imata; pea pehē foki ki te 'ū 'ahi'ahi ne'e hoko mai kiā au 'i tono puleaki'i 'e te kakai Siú.

20 Pea kua kotou 'ilo'i foki ne'e kailoa u ta'ofi he me'a 'e taha, kae au fakahaa'i pē mo ako 'aki kiā kōtou 'i te 'ao 'o te kakaí, pea 'i te fale taki taha;

21 pea u fakapapau'i atu ki te Siu mo te Kalisí fakatou'osi 'ia te fakatomala 'o tafoki ki te 'Atuá, mo te tui pīkitai ki te tou 'Aliki ko Sīsuú.

22 Pea ko 'eni, ko taku 'alu 'eni ki Selusalema kua no'otekina 'oku 'e te Laumālié, pea 'oku kailoa u 'ilo'i pe ko te ā he me'a 'e hoko mai 'i ai kiā aú.

23 Ngata pē 'i tono tala'i fakapatonu mai 'e te Laumālie Mā'oni'oní 'i te kolo taki taha, 'o pehē, 'oku talitali mai kiā au te 'ū ha'i, mo te fakamamahi.

24 Kae tala'i'eaí 'okou lau taku ma'ulí ko te me'a mahu'inga, pe 'oku tatau ia kiā au, mo te faka'osi 'o toku fatongiá,* mo te lakanga ne au ma'u mei te 'Aliki ko Sīsuú, ke fakamo'oni ki te ongoongolelei 'o te 'ofa lahi 'a te 'Atuá.

25 Pea ko 'eni kua u 'ilo'i 'eni 'e kailoa he kotou taha 'e toe vakai mai ki toku matá, 'ia kōtou kotoa pē kua u malanga 'aki ki ai 'ia te Pule'anga 'o te 'Atuá.

26 Ko ia kua u fakamo'oni atu kiā kōtou 'i te 'aho nei, 'oku 'ata'atā 'ia au ia mei te toto 'o te kakai kotoa pē.

27 He ne'e kala u ta'ofi tono fakahaa'i kakato kiā kōtou 'ia te finangalo 'o te 'Atuá.

28 Ko ia ai kotou lamasi 'ia kōtou, mo te fanga sipí kotoa pē, 'ā ē kua fakanofo kōtou ki ai 'e te Laumālie Mā'oni'oní ko te notou kau faifekau pule, kote'uhí ke kotou tauhi 'ia te siasi 'o te 'Atuá 'ā ē ne

* **20:24** 20:24 'Oku tānaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihí 'ia te pehē: mo te fiafia.

'osi fakatau 'e Ia 'aki Tono ta'ata'a 'O'oná.[†]

²⁹ He kua u 'ilo'i, kā 'osi ange ta'akú mavahe, 'e hū atu he fanga ulofi anga-mālohi, 'a ia 'e kailoa mamae ki te fanga sipí.

³⁰ Pea na'a mo kōtou 'e ha'u mei ai te kau tangata 'oku lea 'aki te 'ū me'a 'oku 'alu kehe, ke tohoaki 'aki 'ia te kau akó ke mulimuli kiā nātou.

³¹ Ko ia ai kotou le'o, pea manatu'i, ko te ta'u 'e tolu, 'i te pō mo te 'aho, ne'e kailoa u tuku taku na'ina'i 'ia kōtoú tāutaha, 'o fai pē mo te tangi.

³² Pea ko 'eni kua u tuku 'ia kōtou ki te 'Atuá, mo te Folafola 'o Tana kelesí, kiā Ia 'e mafai ke langa ake 'ia kōtoú, pea ke 'avatu te tofi'a fakataha mo te kakai kotoa pē kua fakatāpui.

³³ Ne'e kala u mānumanu he konga siliva 'a te toko taha kehe, pe koula, pe kofu.

³⁴ 'Io, 'oku kotou 'ilo'i pē 'e kōtou ne'e ngāue toku ongo nima nei ki te tauhi 'o'oku mo te kakai ne'e notou 'iā aú.

³⁵ Ko taku ngāue kotoa pē ne fakahaa'i kiā kōtoú, kotou fai pehē, ke tokoni'i 'ia te vaivai; pea ke manatu'i ai foki 'ia te Folafola 'a te 'Aliki ko Sīsuú, 'i Tana me'a mai, "Oku manū'ia lahi ange tata fai he foaki atú 'i tata ma'u he foaki mai."

³⁶ Pea 'i te 'osi ange tana lea ko ia, ne'e tū'ulutui ia fakataha mo nātou kotoa pē 'o lotu.

³⁷ Pea ne'e notou fetāngihi kotoa pē, 'o notou tāupe 'i te u'a 'o Paulá, 'o toutou 'uma lolomi kiā ia.

³⁸ Pea ne'e 'ā'āsili te notou mamahí kote'uhí ko tana lea ne'e fai 'o pehē, 'e kala notou tē mamata ki tono fofongá. Pea notou ō leva mo ia ki te vaká.

[†] **20:28** 20:28 'aki Tono ta'ata'a 'O'oná, ko ia pe 'aki te ta'ata'a 'o Tono 'Aló tonu.

21

Ko te fononga 'a Paula ki Selusalemá

¹ Pea kua motou māvae mo nātou, 'o motou folau, pea motou lele 'o a'u ki Kusa; pea ko te 'aho tono hokó ne'e motou tau ki Lota, pea mei ai ki Patala.

² Pea 'i te motou 'ilo'i 'i ai he vaka ne'e teu tana folau ki Finisiá, pea motou heka ki ai 'o folau.

³ Pea 'i te motou sio ki Saipaló, ne'e motou tuku ia ki to'ohema, kae motou taumu'a ki Sília, 'o motou tau ki Taia, he ko te feitu'u ia ke hifo ai te uta 'a te vaka nei.

⁴ Ka ne'e motou kumi ki te kau akó, 'o motou nofo ifo ai 'i te 'aho 'e fitu. Pea ko te kau ako ko iá ne'e notou pehē ange kiā Paula, 'i te notou Laumālie'iná, ke 'aua na'a 'alu ake ia ki Selusalema.

⁵ Pea 'i te faifai pea kakato 'ia te 'ū 'aho ko iá, ne'e motou ō, 'o kamata fononga atu; pea ne'e lue fakataha mo mātou 'e te kau akó kātoa mo te notou 'ū 'unohó mo te fānaú ki te tua'ā koló. Pea ne'e motou tū'ulutui 'i te matātaí 'o lotu.

⁶ Pea kua motou māvae mo nātou, 'o motou heka ki vaka; kae notou foki nātou ia ki 'api.

⁷ Pea motou folau leva mei Taia ki Tolimeasi, 'o ngata 'i ai te motou folaú; pea motou fe'iloaki leva mo te kāingá, 'o motou nofo mo nātou 'i te 'aho 'e taha.

⁸ Pea 'i te pongipongi aké ne'e motou fononga atu 'o a'u ki Sesalia, 'o motou hū ai ki te fale 'o Filipe ko te 'evangeliō, 'a ia ne'e kau 'i te Toko Fitú; 'o motou nonofo mo ia.*

⁹ Pea ne'e 'i ai tono 'ū 'ofafine tāupo'ou 'e toko fā, pea ne'e fa'a palōfisai 'e nātou.

* **21:8** 21:8 Ngā 6:5; 8:5

10 Pea 'i te motou nofo 'i ai 'o 'aho lahí ne'e 'alu ifo mei Siutea he palōfita ne'e hingoa ko 'Akapusi.*

11 Pea ha'u ia kiā mātou, 'o to'o 'ia te no'o 'o Paulá, 'o ha'i 'aki tono va'é mo tono nima 'o'oná pē, mo iange, "Ko 'eni te folafola 'a te Laumālie Mā'oni'oní, 'Ko te tangata 'oku 'a'ana 'ia te no'o ko 'ení, 'e pehē pē tono ha'i 'i Selusalema 'e te kakai Siú, pea 'e notou tukuange 'ona ki te Senitailé.' "

12 Pea 'i te motou fanongo ki te me'a ko iá, 'ia mātou mo te kakai 'o te feitu'u ko iá, ne'e motou kole ange ke 'aua na'a 'alu ake ia ki Selusalema.

13 Kā ne tali mai 'e Paula, 'o pehē, "Ko te ā 'eni 'oku kotou faí, 'i te kotou fetāngihi ke fakavaivai'i toku lotó? He kua 'osi maau ta'akú teu, 'o kailoa ki te ha'isiá pē, kā ki te mate tāmate'i foki 'i Selusalema, kote'uhí ko te huafa 'o te 'Aliki ko Sīsuú."

14 Pea 'i te kailoa lava tono fakaloto'í, ne'e motou tuku leva, 'o motou pehē, "Ke fai pē 'ia te finangalo 'o te 'Alikí."

15 Pea 'i te 'osi ange te 'ū 'aho ko iá ne'e motou fakamā'opo'opo te motou 'ū me'a, 'o motou ō ake ki Selusalema.

16 Pea ne'e fononga mo mātou he 'ihí 'o te kau akó mei Sesalia, 'o notou 'aumai 'ia mātou kiā Manasoni mei Saipalo, ko te toko taha ia 'o te fu'aki kau akó, 'a ē 'e motou 'āunofo ki aí.

Ko te 'a'ahi 'ia Paula kiā Sēmisí

17 Pea 'i te motou a'u leva ki Selusalemá, ne'e talitali fiafia 'ia mātou 'e te kāingá.

---

* **21:10** 21:10 Ngā 11:28

18 Pea 'i te 'aho tono hokó, ne'e hū 'ia Paula mo mātou kiā Sēmisi; pea ne'e 'i ai foki mo te kau faifekau kotoa pē 'o te siasi.

19 Pea kua fe'iloaki ia mo nātou, pea toki fakamatala faka'āuliliki ia 'ia te 'ū me'a kua fai 'e te 'Alikí ki te Senitailé 'i tana ngāué.

20 Pea 'i te 'osi ange te notou fanongo ki aí, ne'e notou tuku kolōlia ki te 'Atuá, mo notou iange kiā ia, "Kua ke vakai, 'e tokoua, ki te laui mano 'o te kakai Siu kua notou tuí; pea 'oku notou mamahi'i kotoa pē takua 'ia te Laó.

21 Pea kua fakahā ange 'e te 'ihí kiā nātou, 'o pehē takua, 'oku enginaki'i 'e koe 'ia te kau Siu kotoa pē 'oku nofo fakataha mo te Senitailé ke notou híki mei te lao 'a Mōsesé, 'o lau takua 'e koe ke 'aua notou kamu te notou fānaú, pē ke 'aua na'a notou fou 'i te 'ū tu'utu'uní.

22 Pea fefe'aki leva? He kua pau ke fakataha mai he fu'u kakai,* he 'e notou fanongo kua ke 'osi ha'u.

23 Ko ia ai ke ke fai leva 'ia te 'ū me'a ko 'eni 'oku motou tala'i atú: 'oku 'i ai he kau tangata hení 'e toko fā, kua 'i ai te notou fuakava.*

24 Ke 'alu 'ia koe mo nātou, 'o kotou fakama'a fakataha, pea ke totongi 'e koe ma'a nātou, kote'uhí ke lava te notou tele 'ulú. Pea 'e toki 'ilo'i kotoa pē, tā ko te launoa 'ia te 'ū me'a ne'e notou talatalaaki'i 'aki 'oú; kaikehe 'oku fou founiga 'ia koe, mo tauhi 'e koe 'ia te Laó.

25 Kā ko te me'a ki te kakai Senitaile kua tuí, kua motou tohi atu 'o tu'utu'uní, ke notou ngata pē 'i te faka'ehi'ehi mei te me'a kua feilaulau'i ki

* **21:22** 21:22 kua pau ke fakataha mai he fu'u kakai: 'oku kailoa 'asi 'ia te kupu'i lea nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihí.   * **21:23** 21:23-24 Nōm 6:13-21

te 'aitolí, pea mei te totó, mo te manu kua sisiná, mo te fe'auakí."*

²⁶ Pea ne'e toki 'ave 'e Paula 'ia te kau tangatá, pea 'i te 'aho leva tono hokó, ne'e fakama'a ia fakataha mo nātou, pea ne'e hū ia ki te Temipalé ke fakaongo ki te faka'osi 'o te taimi 'o te tapú, kae'aua ke fai he feilaulau ma'a nātou taki taha kotoa pē.

Ko tono puke 'o Paula 'i te Temipalé

²⁷ Pea kua mei 'osi 'ia te 'aho 'e fitú, ne'e fakatokanga'i 'ona 'i te Temipalé 'e te kau Siu mei Īsiá; pea ne'e notou ue'i ai 'ia te kakaí kotoa pē, 'o notou ala fakamālohi kiā ia,

²⁸ mo notou kalanga, 'o pehē, "Ia te kau tangata 'Isileli, kotou tokoni mai! Ko 'eni 'ia te tangata kua 'alu holo 'o fakaongoongokovi'i 'ia te kakai tapú, mo te Laó, mo te Temipale ko 'ení, 'i tana ako ki te kakaí 'i te feitu'u kotoa pē. 'Io, pea kua ne fakahū mai foki he kau Kalisi ki te Temipalé, 'o maumau'i ai 'ia te tapu 'o te Potu Tapu nei." (

²⁹ Ko tono 'uhingá, he ne'e notou mamata 'i mu'a kiā ia mo Talofima mei 'Efesō, 'oku nā ō holo mo ia 'i te koló, pea notou mahalo leva kua fakahū 'ona 'e Paula ki te Temipalé.)*

³⁰ Pea ne'e maveuveu 'ia te koló kātoa, pea felele'i mai 'ia te kakaí. Pea notou puke 'ia Paula, 'o toho 'ona ki tu'a 'i te Temipalé; pea notou tāpuni'i 'ia te 'ū matapaá.

³¹ Pea 'i te notou feinga ke tāmate'i 'oná, ne'e 'avake tono tala ki te 'aliki 'o te kau taú, 'o pehē, kua maveuveu 'ia Selusalema kātoa.

---

* **21:25** 21:25 Ngā 15:29 * **21:29** 21:29 Ngā 20:4

³² Pea 'alu leva ia mo he kau tau mo he kau senituliō, 'o notou felele'i ifo kiā nātou. Pea 'i te sio 'e te kakaí ki te 'alikitaú mo tana kau taú, ne'e notou tuku tono haha 'o Paulá.

³³ Pea 'i te a'u mai 'ia te 'alikitaú, ne'e puke 'e ia 'ona, 'o fekau ke ha'i 'ona 'aki he seini 'e ua. Pea ne'e 'eke ange kiā ia pe ko ai ia, pea ko te ā 'ia te me'a kua faí 'e iá.

³⁴ Pea toki kalanga 'aki he 'ihi 'o te kakaí 'a ē, pea ko te 'ihi 'a ē; pea 'i te kailoa lava ke 'ilo'i pau te mo'oní kote'uhí ko te longoa'á, ne'e fekau ke taki 'ona ki te loto kolotaú.

³⁵ Pea 'i tana a'u ki te 'ū kaka'anga ki lungá, ne'e hiki'i 'ona 'e te kau taú, he kua 'oho mālohi mai 'ia te kakaí.

³⁶ He ne'e fe'ohofi mai ai pē 'ia te fu'u fakatahá, 'o notou kaila, "Fei mo tāmate'i!"

Ko te lea 'a Paula ki te kakaí

³⁷ Pea 'i te notou feinga ke fakahū 'ia Paula ki te tauá, ne'e lea ange 'e ia ki te 'alikitaú, "E ngafua ke au ki'i lea atu?"

Pea pehē ange 'e ia, "Oku poto koā 'ia koe 'i te lea faka-Kalisi?

³⁸ Tā 'oku kailoa ko te matu'a 'Isipité 'ia koe, 'ā ē ne'e fakatupu angatu'u 'i te 'ū 'aho kua hili angé, mo taki atu ki te toafá 'ia te kau tangata fakapō 'e toko fā afe?"

³⁹ Pea iange leva 'e Paula, "Ko te tangata Siu 'ia au mei Tāsusí 'i Silisia, pea ko te kolo 'iloa ia 'okou kau ki aí. Ko ia ai 'okou kole atu ke ke tuku mu'a ke au lea ki te kakaí."

⁴⁰ Pea kua tukuange 'e ia ke lea, pea tu'u leva 'ia Paula 'i te 'ū kaka'anga ki lungá, 'o ta'alo tono nimá

ki te kakai. Pea 'i te notou fakalongolongó leva, ne'e lea atu ia 'i te lea faka-Hepeluú, 'o pehē:

22

¹ “Kāinga mo te mātu'a, kotou me'a lelei mai ki taku fakamatala 'oku fai atu ko 'ení.”

² Pea 'i te notou fanongo 'oku lea 'aki mai 'e ia kiā nātou 'i te lea faka-Hepeluú, ne'e 'āsili ai te notou fakalongolongó. Pea fai atu ia,

³ “Ko aú ko te matu'a Siu; ne'e fanau'i 'oku 'i Tāsusí 'i Silisia, kā ne au tupu ake 'i te kolo ko 'ení, 'o ta'utu 'i te va'e 'o Kāmelielí, pea ne'e akonakina 'oku ke au talangafua ki te 'ū lao kotoa pē kua tukufakaholo mai mei te tou mātu'á. Pea ne au mamahi'i 'ia te 'Atuá, 'o hangē ko kōtoú fuli pē 'i te 'aho nei.*

⁴ Pea ne au fakatanga'i 'ia te 'alunga ko 'ení 'o kala u toe afe mei te tāmaté, pea ne au ha'i 'o fakahū pilīsone 'ia te tangata mo te fafine fakatou'osi.*

⁵ Pea 'oku fakamo'oni kiā au 'ia te Taula'aliki Lahí mo te Fakataha Fakamātu'á kotoa pē. Hē ne au ma'u tohi meiā nātou ke 'alu mo au ki te kāinga 'i Tāmasikusí, ke puke mo ha'i he kakai 'i ai, 'o taki mai ki Selusalema ke tautea'i.

*Ko te fakamatala 'e Paula ki tana tafokí
(Ngāue 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ “Pea 'i taku fakaofiofi atu ki Tāmasikusí 'i te meimeい ho'atā mālié, ne'e fokifā pē kua tapa takatakai kiā au he fu'u maama lahi mei te langí.

---

* **22:3** 22:3 Ngā 5:34-39   * **22:4** 22:4-5 Ngā 8:3; 26:9-11

⁷ Pea ne'e tō 'ia au ki lalo, pea u fanongo ki te le'o 'oku pehē mai, "E Saula, 'e Saula, ko te ā kua ke fakatanga'i ai 'Okú?"

⁸ Pea u tali ange, 'He ko ai 'ia Koe, 'Alikí?' Pea folafola mai Ia, 'Ko Sīsū 'eni mei Nāsaletí, 'ā ē 'oku fakatanga'i 'e koé.'

⁹ Pea ko nātou ne'e 'iā aú ne'e notou sio ki te maamá, ka ne'e kailoa ongo'i 'e nātou 'ia te le'o 'o Ia ne'e lea mai kiā aú.

¹⁰ Pea u fehu'i atu, "Alikí, ko te ā 'a'aku 'e faí?" Pea folafola mai te 'Alikí kiā au, 'Tu'u 'ia koe, 'o 'alu ki Tāmasikusi; pea 'e fakahaa'i atu ai kiā koe 'ia te 'ū me'a kua tu'utu'uni ke ke faí."

¹¹ Pea 'i te kui toku matá, ko te me'a 'i te fu'u ngingila 'o te maama ko iá, ne'e takinima'i 'oku 'e te kakai ne'e motou oó, pea u a'u ai ki Tāmasikusi.

¹² Pea ko te toko taha ko 'Ānanaia, ko te tangata lotu ne'e mātu'aki tauhi ia 'ia te Laó, pea ne'e fakaongolelei'i 'e te kakai Siu kotoa pē ne'e nofo 'i aí,

¹³ ne'e ha'u ia kiā au, pea tu'u mai ia 'o pehē mai, 'Si'aku tokoua ko Saula, 'a'ala ake tou matá.' Pea u sio ake leva 'i te taimi pē ko iá, 'o 'ilo'i ia.

¹⁴ Pea toki pehē mai ia, 'Kua fili 'ou 'e te 'Atua 'o te tou mātu'á, ke ke 'ilo'i Tono finangaló, mo mamata ki te Toko Taha Anga-tonu ko iá, pea ke ke fanongo ki te le'o mei Tono fofongá.

¹⁵ Kote'uhí ke hoko 'ia koe ko Tana fakamo'oni 'o te 'ū me'a kua ke mamata mo fanongo aí ki te kakai kotoa pē.

¹⁶ Pea ko te toe tatalí ke ā? Tu'u, pea papitaiso 'ia koe, 'o fufulu 'ou mei tau 'ū angahalá, pea ui ki Tono huafá.'

Ko tono ui 'o Paula ke malanga ki te Senitailé

¹⁷ “Pea 'i taku toe foki ki Selusalemá, ne'e 'āvea 'ia au, lolotonga taku lotu 'i te Temipalé.

¹⁸ Pea ne au mamata kiā Ia, pea me'a mai Ia kiā au, ‘Fakato'oto'o, pea 'alu vave 'ia koe mei Selusalema; kote'uhí he 'e kailoa notou tali hau fakamatala kiā Au.’

¹⁹ Kā ne au pehē ange, “Alikī, kā ko nātou 'eni 'oku notou 'ilo'i lelei, ko au ia ne au fa'a fakahū pilisone, mo haha 'i te 'ū falelotu kehekehe, 'ia te kakai 'oku lotu kiā Koé.

²⁰ Pea 'i te notou fai te lilingi 'ia te toto 'o te Tou mā'ata ko Sitīvení, ne au tu'u foki mo au 'i ai, pea u lo toki tono tāmate'i, mo tauhi te 'ū kofu 'o te kakai ne'e notou tāmate'i 'oná.”*

²¹ Pea folafola mai Ia kiā au, “Alu pē, he ko Au 'e Au tuku atu 'ou ke 'alu ki te mama'ó, ke fai Taku fekaú ki te Senitailé.”

Ko Paula mo te 'alikitaú Lomá

²² Pea ne'e notou fakafanongo kiā ia 'o a'u ki te lea ko iá, pea notou toki kalanga le'o lahi, “Ave te siana ko 'ená mei māmani! He 'oku kailoa tonu ia ke ma'uli!”

²³ Pea 'i te notou kaikaila, mo tupetupe'i te notou kofú, mo notou laku efu ki lungá,

²⁴ ne'e fekau 'e te 'alikitaú ke 'aumai 'ona ki te tauá, 'o 'eke'i mo taa'i 'ona, kote'uhí ke 'ilo'i pe ko te ā tono 'uhinga 'o te notou kaila pehē kiā iá. ²⁵ Kā 'i te lolotonga te notou ha'i 'o Paula ke fai tono kau'imaeá, ne'e lea ange 'e Paula ki te senituliō ne'e tu'u 'i aí, “Oku ngafua koā 'i te laó ke kotou tautea taa'i he tangata Loma, kua he'iki ai fakamāu'i?”

* **22:20** 22:20 Ngā 7:58

26 Pea 'i te fanongo ki ai te senituloó, ne'e 'alu leva ia 'o tala ki te 'alikitaú, 'o pehē, "Ko te ā tau me'a 'oku pehē ke faí, he ko te siana Loma 'eni!"

27 Pea ha'u leva 'ia te 'alikitaú, 'o iange kiā ia, "Tala'i mai pe ko te Loma 'ia koe?"

Pea iange 'e ia, "Ko ia."

28 Pea tali ange 'e te 'alikitaú, "Na'a mo au ne au totongi'i lahi ke au kau ki te kakai ko íá."

Pea iange 'e Paula, "Kā ko aú ne'e fā'ele'i ko te Loma."

29 Pea vave leva te hiki atu meiā ia 'ia te kakai ne'e notou fai ke fakamamahi'i 'oná, pea ko te 'alikitaú foki ne'e manahē ia 'i tana 'ilo'i ko te Loma 'ia Paulá, he kua ne ha'i foki ia ke ma'u.

Ko te fakamāu'i 'o Paula 'i te Sanetalimí

30 Kā 'i te 'aho tono hokó, kote'uhí ko tana fia 'ilo ki tono mo'oni 'o te me'a kua tukuaki'i 'aki 'ona 'e te kakai Siú, ne'e vete ange 'e ia tono ha'í, mo fekau ki te kau taula'aliki lahí mo te kau mēmipa 'o te Sanetalimí ke notou fakataha, pea toki 'aumai 'e ia 'ia Paula ki lalo 'o fokotu'u 'i te notou 'aó.

23

1 Pea sio fakamama'u 'e Paula ki te Sanetalimí, 'o ina lea ange kiā nātou, "E kāinga, talu pē mei mu'a 'o a'u mai ki te 'aho nei mo taku fai fatongia ma'a te 'Atuá mo te loto tau'atāina!"

2 Pea ne'e fekau 'e te Taula'aliki Lahí ko 'Ānanaia kiā nātou ne'e tu'u ofi 'i aí, ke notou taa'i tono ngutú.

3 Pea pehē ange 'e Paula kiā ia, "E taa'i 'ou 'e te 'Atuá, 'ia koe ko te holisi kua vali hinahina! He kua

ke nofo ke fakamāu'i 'oku 'o fakatatau ki te laó, kae fekau 'e koe ke taa'i 'oku, 'a ē 'oku tapu 'i te laó?"*

⁴ Pea ko nātou ne'e tu'u ofi mai ne notou iange, "Oku pehē koā tau lea kovi ki te Taula'aliki Lahi'a te 'Atuá?"

⁵ Pea tali ange 'e Paula, "E kāinga, ne kailoa u 'ilo'i, ko te Taula'aliki Lahí ia; he kua tohi, "E kailoa ke lea kovi ki te pule 'o tou kakaí'."*

⁶ Pea 'i te 'ilo'i 'e Paula, ko te 'āfaki 'e tahá ko te kau Sātusi, pea ko te 'āfaki 'e tahá ko te kau Fālesi, pea kaila leva ia 'i te lotolotonga 'o te Sanetalimí, 'o pehē, "E kāinga, ko aú ko te Fālesi, ko te foha 'o te matu'a Fālesi; ko te me'a 'oku tou 'amanaki ki aí, 'io, 'ia te toetu'u 'o te pekiá, ko 'eni ia 'oku 'eke'i ai 'okú."*

⁷ Pea 'i tana lea peheé, ne'e hoko leva he fetu'usi 'i te kau Fālesí mo te kau Sātusí, pea mavae ua ai 'ia te fakatahá.

⁸ He kua lau 'e te ha'a Sātusí, takua 'oku kala he toetu'u, pē he 'āngelo, pē he laumālie; kā 'oku tui 'ia te kau Fālesí 'oku 'i ai 'ia te 'ū me'a kātoa ko iá.*

⁹ Pea ne'e hoko leva he fu'u vālau, pea tutu'u ake he 'ihi 'o te kau sikalaipé ne'e kau ki te fa'ahi Fālesí, 'o notou taukave'i 'o pehē, "Oku kala motou 'ilo'i e mātou ia he kovi 'a te tangata nei; pea na'a kua lea kiā ia he laumālie pē he 'āngelo."

¹⁰ Pea 'i te fakalalahi te fetu'usí, ne'e manahē 'ia te 'alikitaú na'a haehae 'ia Paula 'e nātou, pea ne ina fekau te kau taú ke ō ifo, 'o 'ave fakamālohi'i 'ona mei te notou lotolotongá, pea ke notou taki foki 'ona ki te tauá.

---

* **23:3** 23:3 Māt 23:27-28   * **23:5** 23:5 'Eki 22:28   * **23:6** 23:6 Ngā 26:5; Filip 3:5   * **23:8** 23:8 Māt 22:23; Ma'ake 12:18; Luke 20:27

¹¹ Pea 'i te pō ko iá ne'e tu'u mai 'ia te 'Alikí, 'o folafola ange kiā Paula 'o pehē, "Aua ke lotosi'i; he 'e hangē pē ko tau fakamatala 'i Selusalema 'ia te 'ū me'a 'oku kau kiā Aú, pehē foki kua pau 'e ke fakamatala 'i Loma."

Ko te alealea ke tāmate'i 'ia Paulá

¹² Pea kua 'aho ake, pea ne'e fai 'e te kakai Siú te notou fefuakava'aki, 'o pehē, ke 'aua 'aupito na'a notou toe kai pe inu kae'aua leva kua notou tāmate'i 'ia Paula.

¹³ Pea ne'e toko fāngofulu tupu 'ia te kakai ne'e notou fai te fuakava ko iá.

¹⁴ Pea ne'e ō 'ia nātou ki te kau taula'aliki lahí, mo te kau mātu'á, 'o notou iange, "Kua fai te motou fuakava ki te 'Atuá, 'o pehē, 'e kala motou toe mama he me'a kae'aua ke motou tāmate'i 'ia Paula.

¹⁵ Pea ko 'eni, ke 'a kōtou mo te Sanetalimí tono fakahā ki te 'alikitaú, ke 'ave ifo 'ia Paula kiā kōtou, 'o hangē pē ko he kotou fia 'eke'i ke mahu'inga mālie 'ia te 'ū me'a 'oku kau kiā iá. Pea ko mātou leva, 'i te he'iki ai ofi mai iá, 'e motou 'i ai ke tāmate'i 'ona."

¹⁶ Kā ne'e 'ilo'i te notou fa'ufa'ú 'e te 'ilamutu 'o Paulá, 'o 'alu ia 'o hū ki te tauá, 'o talal'i kiā Paula.

¹⁷ Pea ui ange leva 'e Paula he taha 'o te kau senitulioó, 'o pehē, "Ke 'ave mu'a te talavou nei ki te 'alikitaú, he 'oku 'i ai tana me'a ke fakahā ange kiā ia."

¹⁸ Ko ia ne'e 'ave leva te talavoú ki te 'alikitaú, 'o iange, "Ko te pōpula ko Paulá ne'e ui ange 'oku, 'o kole ke au 'aumai te talavou ko 'ení kiā koe, he 'oku 'i ai tana lea ke fai atu."

19 Pea puke'i tono nimá 'e te 'alikitaú, 'o 'ave ke nā fakaenāua pē, 'o fehu'i ange ia, "Ko te ā tau me'a 'oku fia fakahaa'i mai kiā aú?"

20 Pea iange ia, "Kua alealea 'e te kau Siú ke kole atu kiā koe, ke 'ave ifo 'ia Paula 'āpongipongi ki te Sanetalimí, 'o hangē 'oku notou fia 'eke ke mahu'inga mālie 'ia te me'a 'oku kau kiā iá.

21 Ko ia 'aua na'a ke tui kiā nātou; hē 'oku toitoi he notou kau tangata 'e toko fāngofulu tupu, kua notou 'osi fuakava, 'e kailoa 'aupito notou kai pe inu kae'aua ke notou tāmate'i 'ona. Pea kua notou 'osi teuteu, 'o talitali pē ki ha'aú tali te notou kolé."

22 Pea tukuange leva 'e te 'alikitaú 'ia te talavoú, 'o fekau kiā ia, "Aua na'a ke teitei tala'i ki he taha ne ke 'osi fakahaa'i mai te me'a ko 'ení kiā au."

Ko tono tuku atu 'o Paula ki te kōvana ko Filiké

23 Pea ui ange 'e te 'alikitaú he toko ua 'o te kau senitulioó, 'o iange, "Teuteu mai te kau sōtia 'e toko uangeau, ke notou ō ki Sesalia, 'i te hivá pō'uli 'ānai, mo te kau tangata heka hoosi 'e toko fitungofulu, mo te kau tangata to'o tao 'e toko uangeau;

24 pea teuteu foki mo he fanga monumanu, kote'uhí ke heka ai 'ia Paula, 'o a'utaki lelei 'ona kiā Filike ko te kōvaná."

25 Ne'e fai foki ia he tohi, 'o pehē:

26 "Ko au Kalotiasi Lisia kiā Filike ko te 'aliki kōvana, 'ofa atu.

27 Ko te tangata ko 'ení ne'e puke 'e te kau Siú 'o teuteu ke tāmate'i 'ona; kā ne au ha'u 'ia au mo taku kau taú, 'o fakahaaofi, he 'okou 'ilo'i ko te Loma ia.

28 Pea 'i taku fia 'ilo foki ki te 'uhinga ne'e notou tukuaki'i 'aki iá, ko ia ne au 'ave ifo leva 'ona ki te Sanetalimi 'o nātoú.

²⁹ Pea ne au toki 'ilo'i ai kua tukuaki'i 'ona 'i te me'a pē 'oku kau ki te notou laó, kā 'oku kailoa he me'a ia 'i te notou talatalaakí 'oku totonu ke mate ai, pē ke nofo pilīsone ai ia.

³⁰ Pea 'i tono fakahaa'i mai kiā au takua kua toitoi he kau Siu ki te tangatá, ne au tuku atu leva 'ona kiā koe, pea ne au fekau foki ki te kau tukuakí ke fai te notou talatalaakí kiā koe.

'Ofa atu."

³¹ Pea ne'e toki 'ave 'e te kau taú 'ia Paula, 'o hangē ko te fekau kiā nātoú, 'o notou taki pō'uli 'ona ki Anitepeta.

³² Pea 'i te pongipongi aké, ne'e notou tukuange te kau tangata heka hoosí ke notou ō mo ia, kae notou foki nātou ia ki te tauá.

³³ Pea 'i te notou a'u atu ki Sesaliá, 'o notou 'ave te tohí ki te kōvaná, ne'e notou tuku atu foki 'ia Paula kiā ia.

³⁴ Pea kua lau 'ia te tohí, pea fehu'i ange 'e ia kiā Paula pē 'oku mei te fanua fea ia. Pea 'i tana 'ilo'i ko te toko taha ia mei Silisiá,

³⁵ ne'e iange 'e ia, "E au toki fakamāu'i tau me'a 'o kā a'u mai tou kau tukuakí." Pea fekau 'e ia ke tauhi 'ona 'i te palasi 'o Hēlotá.

24

Ko te tukuaki'i 'o Paula 'e te kau Siú

¹ Pea 'i te 'osi mei ai te 'aho 'e nima ne'e 'alu ifo 'ia 'Ānanaia ko te Taula'aliiki Lahí mo te kau mātu'á, mo te tangata tufunga lea ko Tētulo, pea ne'e notou faka'ilo 'ia Paula ki te kōvaná.

² Pea kua ui 'ia Paula ke ha'u, pea kamata leva 'e Tētulo tono talatalaaki'i 'o pehē,

"Kua fualoa mai 'eni te motou nonofo melinó, ko te me'a 'i te feitu'u nā! Pea kua fakalakalaka te

motou fanuá ko te me'a 'i te taki lelei 'a te feitu'u nā, 'e 'Alikí Filike!

³ Pea 'oku hounga 'aupito ia kiā mātou fuli pē, pea ma'u ai pē!

⁴ Kā kote'uhí na'a u fakafiu'i 'ou 'i si'aku fualoa, ko ia ai 'okou kole atu kiā koe ke fai mu'a tou tau ko te anga-leleí, 'o me'a si'i mai kiā mātou.

⁵ He kua motou 'ilo'i 'ia te matāpule nei, ko te tangata 'oku pau'u lahi, ko te toko taha 'oku fakatupu maveuveu 'i te kakai Siú kotoa pē 'i māmani, pea ko te takimu'a foki ia 'o te kau lotu 'o te Nāsaliné.

⁶ Pea ko 'eni kua toe feinga 'eni ia ke pā'usi'i mo te tapu 'o te Temipalé; pea ne'e motou puke ia, ['o motou mei fakamāu'i 'ona 'o fakatatau ki te motou lao.

⁷ Ka ne'e ha'u 'ia te 'alikitaú ko Lisia kiā mātou, 'o hamusi fakamālohi'i atu 'ona mei te motou nimá,

⁸ 'o fekau ke ōmai kiā koe tono kau tukuakí.]* Kāpau 'e ke faka'eke'eke'i 'ona, 'e ke toki mea'i lelei tono mo'oni 'o te 'ū me'a 'oku motou talatalaaki'i 'aki iá."

⁹ Pea ne'e poupou foki kiā ia 'ia te kau Siú, 'o notou taukave'i 'oku mo'oni 'ia te 'ū me'a ko iá.

Ko te tali 'a Paulá

¹⁰ Pea kua ta'alo kiā ia 'e te kōvaná ke lea mai, pea pehē ange 'e Paula, "Okou fiafia mo'oni 'i tata tu'u ke fai taku fakamatala ki te 'ū me'a 'oku kau kiā kitá, ko tata 'ilo'i kua lahi ta'u tau nofo ko te fakamaau 'o te kakai nei.

¹¹ Kote'uhí 'e faingafua ai kiā koe ke 'eke'i 'o 'ilo, kua kailoa lahi ake 'i te 'aho 'e hongofulu mā ua

* **24:8** 24:6-8 Ko te 'ū lea 'oku ha'i mei te veesi 6e ki te veesi 8a, 'oku kala 'asi 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi.

kua mole talu taku 'alu ake ki Selusalema ke fai taku lotú.

¹² Pea ne he'iki ai tu'a taha ke notou sio mai 'okou fakakikihi mo he taha 'i te Temipalé, pē veuki he kakai 'i te falelotú pē 'i kolo.

¹³ Pea tala'i'eaí 'e notou lava ke fakamo'oni'i 'i tou 'aó ki te 'ū me'a kua notou toki talatalaaki'i 'aki 'okú.

¹⁴ Kā ko te me'a 'eni 'e au fakamo'oni atú, 'oku fou 'ia au 'i te 'alunga ko 'eé, 'ā ē kua notou ui ko te kau lotu 'e tahá, kā ko te anga pē ia 'o taku tauhi te 'Atua 'o te motou mātu'á; pea 'okou tui ai ki te me'a kotoa pē kua tohi 'i te Laó mo te Tohi Palōfitá.

¹⁵ Pea 'okou falala pē ki te 'Atuá 'e faifai pea hoko he toetu'u 'o te anga-tonú mo te angahalá fakatou'osi; pea ko te me'a ko iá 'oku tui ki ai 'ia nātou ko 'ení foki.

¹⁶ Pea ko tono 'uhinga ia 'oku ngāue ai 'ia aú foki, ke tauhi ma'u toku konisēnisí ke ta'ehalaia ki te 'Atuá mo te kakaí.

¹⁷ Pea kua hili te 'ū ta'u lahi, ne au ha'u ko te 'aumai he 'ū me'atokoni mo he 'ū me'a'ofa, ki toku kakaí.*

¹⁸ Pea 'i te lolotonga taku fai iá, mo tono 'ilo'i'oku 'i te Temipalé kua u fai te fakatāpuí; pea tala'i'eaí ne'e 'i ai 'iā au he fu'u kakai, 'uma'ā he longoa'a, ngata pē 'i te tu'unga me'a Siu ko ia mei 'Esiá,† —

¹⁹ 'a ia ne'e tototonu ke notou 'i tou 'aó 'eni ke fai toku talatalaaki'i, 'o kāpau kua 'i ai he notou me'a kiā au.

²⁰ Pea kā kailoa, pea lea pē 'ia nātou ko 'ení he kovi ne'e notou 'ilo'i 'iā au, lolotonga taku tu'u 'i te

* ^{24:17} 24:17-18 Ngā 21:17-28 † ^{24:18} 24:18 ngata pē 'i te tu'unga me'a Siu ko ia mei 'Esiá: 'i te 'ū hiki fualoa 'ihī, 'oku kau te kupu'i lea nei ia ki te veesi 19.

'ao 'o te Sanetalimi.

²¹ Ko te fe'i lea pē koā ko 'ení, 'ā ē ne au kalanga 'aki lolotonga taku tu'u 'i te notou lotolotongá, 'o pehē, 'Ko te me'a ki te toetu'u 'o te pekiá, ko 'eni ia 'oku 'eke'i ai 'oku 'e kōtou 'i te 'aho nei.' **

²² Pea ne'e tolo'i e Filike[‡] te notou me'a, he ne'e 'ilo'i kānokano 'e ia 'ia te 'ū me'a ne'e kau ki te 'alunga ko 'eé, mo pehē ange, "Kā toki ha'u 'ia Lisia ko te 'alikitaú, pea 'e au toki fakamāu'i lelei te kotou me'a."

²³ Pea fekau 'e ia 'ia te senitulioó ke tauhi 'ona, pea ke 'aua foki na'a fakapōpula'i fau 'ona, pe ta'ofi te tokoni kiā ia tono kāingá.

Ko te lea 'a Paula kiā Filike mo Telusilá

²⁴ Pea 'i te 'osi te 'ū 'aho 'ihi, ne'e a'u mai 'ia Filike mo tono hoá ko Telusila, ko te fafine Siu ia, ne'e fekau leva 'e ia ke 'aumai 'ia Paula, 'o ina fanongo ki tana fakamatala 'o kau ki te tui kiā Kalaisi Sīsuú.

²⁵ Pea lolotonga tana malanga 'aki te faitotonú, mo te pule'i toto kakanó, mo te fakamaau 'oku tu'unuku maí, ne'e tetetete 'ia Filike, 'o iange ia kiā Paula, "Alu ā, pea tā fai 'aki ia; pea kā 'i ai he toe faingamālie, 'e au toki fekau atu ke ke ha'u."

²⁶ Pea ne'e toutou fekau 'e Filike ke 'alu ange 'ia Paula ke nā talanoa, ko tana 'amanaki 'e 'avange 'e Paula ha'aná pa'anga.

²⁷ Kā 'i te hili ange he ta'u 'e ua, ne'e hoko mai 'ia Posio Fesitō ko te fetongi 'o Filike. Pea ko te me'a 'i te loto 'ia Filike ke fakalai ki te kakai Siú, ne'e tuku kii'i pē 'e ia 'ia Paula.

* ^{24:21} 24:21 Ngā 23:6   ‡ ^{24:22} 24:22 Pea ne'e tolo'i e Filike: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, Pea kua fanongo 'ia Filike ki te notou 'ū me'a, pea ne ina tolo'i.

25

Ko te fili 'e Paula ke fakamāu'i 'ona 'e Sisá

¹ Pea kua hoko mai 'ia Fesitō ki te vahefanuá, pea 'osi mei ai te 'aho 'e tolu, ne'e 'alu ake ia mei Sesalia ki Selusalema.

² Pea ne'e faka'ilo foki 'ia Paula kiā ia 'e te kau taula'alikilahí mo te kau tu'ukimu'a 'o te kakai Siú.

³ Pea ne'e notou kole kiā ia, ke kātaki mu'a 'o fekau ke 'ave ifo 'ona ki Selusalema; kā ko ta'a nātoú ia teuteu 'ia te malumu ke tāmate'i 'ona 'i te alá.

⁴ Pea tali ange 'e Fesitō ia, ke tauhi pē 'ia Paula ia 'i Sesalia, he 'e vave pē ta'aná 'alu ifo ki ai.

⁵ Ne'e me'a foki 'e ia 'o pehē ange, "Pea kā 'ilonga he kotou 'ihí ma'u tu'unga, tuku ke notou ō ifo mo au, 'o talatalaaki'i 'ia te matāpulé, 'o kāpau 'oku 'i ai hana kovi."

⁶ Pea kua ina nofo mo nātou 'i te 'ū 'aho si'i, 'e valu nai pe hongofulu, pea toki 'alu ifo ia ki Sesalia; pea 'i te 'aho tono hokó ne'e nofo ia ki te fakamāu'angá, 'o fekau atu ke taki mai 'ia Paula.

⁷ Pea 'i tana a'u maí, ne'e kāpui 'ona 'e te kakai Siu kua ō ifo mei Selusalemá; pea lahi te 'ū me'a mamafa ne'e notou talatalaaki'i 'aki iá, kā ne kailoa lava ke notou fakamo'oni ki ai.

⁸ He ne'e fakamatala 'e Paula ia 'o pehē ange, "Kua kala u faihala he me'a 'e taha 'i te lao 'o te kakai Siú, pe ki te Temipalé, pe kiā Sisa."

⁹ Kā ko te loto 'o Fesitoó ke fakalai ki te kakai Siú, ko ia ai ne'e me'a mai 'e ia, "Oku loto 'ia koe ke 'alu ki Selusalema ke fakamāu'i ai 'ou 'i te 'ū me'a ko 'ení, kā 'i toku 'aó?"

¹⁰ Pea iange 'e Paula, "Ko te fakamāu'angá 'o Sisá 'eni, 'okou tu'u 'i aí, pea ko te feitu'u ia 'oku totonusi"

ke fakamāu'i ai 'okú. Ko te me'a ki te kakai Siú, kua kala u fai he kovi ki ai; pea 'oku mātu'aki mea'i ia 'e koe.

¹¹ Pea kāpau kua u maumau'i he lao, pē kua u fai he me'a 'oku totonu ke au mate ai, 'oku kala u fakafisinga'i te maté. Kae kāpau ko te launoa 'ia te 'ū me'a 'oku talatalaaki'i 'aki 'oku 'e nātou nei, pea tā 'oku kala ngafua he taha ke tukuange 'oku kiā nātou. 'Okou tautapa atu ke fai 'e Sisa ta'akú hopo."

¹² Pea toki alea leva 'ia Fesitō mo te fakataha tokoní, 'o toki tali mai 'e ia, "Kua ke tautapa koā kiā Sisa? Pe'i sai; 'e ke 'alu koe kiā Sisa."

Ko te lea 'a Paula kiā 'Akilipa mo Pelenaise

¹³ Pea kua 'osi atu he 'ū 'aho 'ihī, pea toki me'a ifo ki Sesalia 'ia te tu'i ko 'Akilipá mo Pelenaise, ko te fai te nā 'a'ahi kiā Fesitō.

¹⁴ Pea kua nā nofo 'i ai 'o 'aho lahi, pea ne'e fakahā leva 'e Fesitō ki te tu'i 'ia te 'ū me'a ne'e kau kiā Paulá, 'o iange ia,

"'Oku 'i ai he matāpule ne'e tuku 'i te pilīsoné 'e Filike 'i tana hiki atú.

¹⁵ Pea 'i taku a'u ake ki Selusalemá, ne'e faka'ilō mai 'e te kau taula'aliki lahí mo te kau mātu'a 'o te kakai Siú, 'o notou kole ke fakahalaia'i 'ona.

¹⁶ Kā ne au fakahaa'i ange kiā nātou, "'Oku kala ko te anga 'o te kakai Lomá ke fu'aki tukuange he tangata ke tautea mate, kae'aua leva ke fakamāu'i fakataha 'ā ē 'oku tukuaki'í pea mo tono kau tukuaki'í, pea ke 'aualeva foki ke 'i ai hana fakamatala ki te kovi kua tukuaki'i 'aki iá.'

¹⁷ Ko ia ai, 'i te notou ōmai ki hení, ne'e kailoa u toe toloí, kā 'i te 'aho tono hokó ne au nofo leva ki te fakamāu'angá 'o fekau ke taki mai 'ia te matāpulé.

18 Kā 'i te tu'u 'a te kau tukuaki'í, ne'e kailoa notou 'aumai he me'a kovi kau kiā ia 'oku tatau mo taku mahaló, 'o pehē ko he kovi.

19 Kā ko te me'a ne'e ōmai mo nātou 'o kau kiā iá, ko te koto me'a pē 'oku kau ki te notou tō'onga fakalotu fakaenātou pē, 'o kau ki te Toko Taha, ko Sīsū takua, 'a ia kua pekia, kae taukave pē 'e Paula kua Ina toe ma'uli.

20 Pea ne au fiu 'i tono fakakaukau'i pe fefe'aki tono fakamāu'i 'o te 'ū me'a ko iá, pea ne au 'eke ange, pe 'oku loto ia ke 'alu ki Selusalema, 'o fai ki ai tono fakamāu'i.

21 Kā 'i tana unga 'e Paula, 'o pehē ke ta'ofi 'ona ki te fakamāu'anga 'o Sisá, ko ia ai ne au fekau ke tauhi ai pē 'ona kae'aua leva ke toki tuku atu kiā Sisa."

22 Pea me'a ange 'e 'Akilipa kiā Fesitō, "Ā, ne au mei loto ke au fanongo ki te tangata ko iá." Pea iange 'e ia, "Āpongipongi 'e ke fanongo kiā ia."

23 Pea 'i te 'aho tono hokó ne'e me'a mai 'ia 'Akilipa mo Pelenaise, 'oku nā 'ai teunga lāngilangi'ina, 'o hū ki te fale tali 'alikí; ne'e 'i ai foki te kau 'alikitaú, mo he kau tangata 'ilonga 'o te koló. Pea 'i tono fekau 'e Fesitoó ne'e taki mai leva 'ia Paula.

24 Pea me'a 'e Fesitō, "E Tu'i ko 'Akilipa, mo te kau tangata kotoa pē 'oku tou haha'o hení, ko te toko taha nei 'oku kotoa me'a mai ki aí, ko ia ia kua fakafiu'i 'aki 'oku 'e te kakai Siú kotoa pē 'i Selusalema mo 'eni foki, 'o notou kalanga 'oku kala totonu ke ma'uli ai pē ia.

25 Kā ko au ne'e kailoa pē ke au tokanga'i au he me'a 'oku taau mo te maté. Kae'uma'ā ne'e unga ia kiā Sisa; ko ia ne au tu'utu'uni ke tuku atu 'ona ki ai.

²⁶ Kā 'oku kailoa hana me'a 'e au ma'u ke au tohi 'aki ki toku 'alikí; ko ia ai kua u 'aumai 'ona kiā kōtou, kae'uma'ā kiā koe, 'e Tu'i 'Akilipa, hei'ilona'a 'osi te kotou 'eké, 'okou ma'u ai he me'a ke au tohi 'aki.

²⁷ He 'oku hā matamata kehe kiā au, ke tuku atu he pōpula, 'o kailoa he ki'i fakamatala ki te 'ū me'a 'ā ē 'oku tukuaki'i 'aki iá."

26

Ko te tali 'a Paula kiā 'Akilipá
(Ngāue 9:1-19; 22:6-16)

¹ Pea me'a ange 'e 'Akilipa kiā Paula, "Oku ngafua ke lea 'ia koe ke taukapo'i 'ou." Pea hanga leva 'e Paula, 'o mafao atu tono nimá, 'o kamata tana fakamatalá:

² "E Tou 'Afio, Tu'i 'Akilipa, 'okou lau ko toku manū'ia 'i tata tu'u 'i tou 'aó 'i te 'aho nei ke fai tata fakamatala ki te 'ū me'a kotoa pē 'ā ē 'oku tukuaki'i 'aki 'oku 'e te kakai Siú,

³ kote'uhí 'oku potopōto'i 'ia te feitu'u nā 'i te 'ū tō'onga kotoa pē 'a te kakai Siú, mo te 'ū me'a 'oku tokanga ki ai te notou lotó. Ko ia 'okou kole atu ke kātaki mu'a te Tou 'Afíó, 'o me'a lelei mai kiā au.

⁴ Ko te anga 'o taku ma'ulí talu taku kei talavou, 'io, toku anga mei te kamata'angá 'i te lotolotonga 'o toku kakai 'o'okú 'i Selusalema, 'oku lāu'ilō'i ia 'e te kakai Siú kotoa pē.

⁵ He kua notou 'ilo'i 'oku mei te kamata'angá, pea kāpau ne'e notou loto ki ai, 'e faingafua ke notou fakamo'oni'i, ne'e kau 'ia au ki te kau Fālesí,

ko te fa'ahinga 'oku tokanga lahi taha ki te tou lotú.*

⁶ Pea ko 'eni, kua fokotu'u 'oku 'i hení, kote'uhí ko taku tui ki te tala'ofa ne'e fai 'e te 'Atuá ki te tou mātu'á,

⁷ 'ia te tala'ofa ko ia, 'ā ē 'oku faka'amu ke a'usia 'e te tou 'ū matakali hongofulu mā uá 'i te notou lotu 'i te pō mo te 'aho. Pea kote'uhí ko te 'amanaki pē ko iá, 'e Tou 'Afio,* kua talatalaaki'i 'aki 'oku ko 'ení 'e te kau Siú.

⁸ Pea ko te ā 'oku kotou pehē ai, ko te me'a 'e kailoa kotou fia tui ki ai, 'ia te fokotu'u 'o te pekiá 'e te 'Atuá?

⁹ Ko ia ne'e hā mai leva kiā au, 'oku totonu ke au ngāue mālohi ki tono fakafepaki'i 'ia te huafa 'o Sīsū mei Nāsaletí.*

¹⁰ Ne au fai foki 'eni 'i Selusalema; pea ko te tokolahi 'o te fa'ahinga tapú ne tuku pilīsone 'ia nātou 'e au, 'i taku ma'u ngafua mei te kau taula'aliki lahi; pea ne au hikinima ki te notou tāmate'í.

¹¹ Pea ne'e tu'a lahi taku tautea'i 'ia nātou 'i taku fakatotofu te 'ū falelotú, ko taku fakamālohi'i nātou ke notou si'aki te notou tuí; pea ne'e pehē fau taku loto lili kiā nātou, ko ia ai ne au fakatanga'i 'ia nātou 'o a'u ki te 'ū kolo mulí foki.

¹² Pea 'i te lolotonga taku fai 'ia te 'ū me'a ko iá, pea u fononga ai ki Tāmasikusi, mo te tohi tu'utu'uni mo te fakangafua 'a te kau taula'aliki lahi

¹³ Lolotonga taku 'alu ho'atā mālié, 'e Tou 'Afio, ne au sio ki te maama ne'e ngingila ange 'i te la'aá,

---

* **26:5** 26:5 Ngā 23:6; Filip 3:5
'ū hiki fualoa 'ihi, tu'i 'Akilipa.

* **26:7** 26:7 'Afio: 'oku pehē 'i tono
* **26:9** 26:9-11 Ngā 8:3; 22:4-5

'oku malama mai mei te langí, 'o hulu'i 'ia mātou ne'e motou fonongá.

14 Pea 'i te motou tō kotoa pē ki te kelekelé, ne au fanongo ki he le'o 'oku pehē mai 'i te lea faka-Hepeluú, "E Saula, 'e Saula, ko te ā kua ke fakatanga'i ai 'Okú? 'Oku faingata'a ta'aú 'aka te me'a māsilá."

15 Pea u iange, "Alikí, ko ai 'ia Koe?" Pea me'a mai 'e te 'Alikí, 'Ko Au Sīsū, 'a ia 'oku ke fakatanga'i.

16 Kā ke tu'u, tu'u ki lunga; he ko 'eni 'ia te me'a kua U hā ai kiā koé, ke fakanofo 'ou ko te faifekau mo te fakamo'oni 'o te 'ū me'a kua ke mamata ki aí, pea mo te 'ū me'a 'e Au fakahā atu kiā koe 'āmuli.

17 Pea 'e Au fakahaofi 'ou mei te kakai 'Isilelí, pea mo te Senitailé, 'a ia 'Okou fekau atu 'ou ki ai,

18 ke faka'ā te notou matá, ke notou tafoki mei te fakapō'ulí ki te maamá, pea mei te pule'ina 'e Sētané ki te 'Atuá, ke notou ma'u te fakamolemole angahalá, pea mo he tofi'a 'i te lotolotonga 'o te kakai kua fakamā'oni'oni'i 'e te notou tui pīkitai kiā Aú.'

19 Ko ia ai, 'e Tu'i 'Akilipa, ne'e kailoa u talangata'a ki te me'a ne'e hā mai mei te langí,

20 kā ne au kamata malanga'i ke notou fakatomala pea notou tafoki ki te 'Atuá, 'i te notou fai 'o taau mo he kau fakatomala; pea ko te malanga ko iá, ne au kamata tono faí 'i Tāmasikusi, pea hili iá 'i Selusalema, mo te fanua kotoa pē 'o Siuteá, pea ki te Senitailé foki.*

21 Ko tono 'uhinga ia ne'e puke ai 'oku 'e te kakai Siú 'i te Temipalé, 'o notou feinga ke tāmate'i 'oku.

---

* **26:20** 26:20 Ngā 9:20, 28-29

22 Ko ia ai, ko te me'a 'i taku ta'īmālie tokoni mei te 'Atuá kua u kei tu'u ai 'o a'u mai ki te 'aho nei, 'o fai taku fakamo'oní ki te liliki mo te lalahi; kae tala'i'eaí kua u fakahaa'i he me'a kehe, kā ko ia pē ne'e lau 'e te kau palōfitá mo Mōsese fakatou'osi, 'e faifaí pea hoko, 'o pehē:

23 'e feia 'ia te Kalaisí, pea ko te fu'aki toetu'u Ia mei te pekiá, pea 'e ongoongoa atu 'e Ia 'ia te maamá ki te Siu mo te Senitailé fakatou'osi."*

24 Pea 'i tana fakamatala peheeé, ne'e 'ioho 'ia Fesitō, "E Paula, kua ke sesele; ko te 'ātunga ē tau fa'a lau tohí kua fakautuutu ange ai tau heé!"

25 Kā ne iange 'e Paula, "E Fesitō, tapu mo te feitu'u nā, 'oku kailoa u sesele, kā ko te 'ū me'a 'okou pu'aki atú ko te 'ū tala 'o te mo'oni mo te fakapotopoto.

26 Hē 'oku mea'i 'e te tu'í 'ia te 'ū me'a ko 'ení, pea 'okou 'āsili faingafua'ina ke lea kiā ia, kote'uhí 'okou pehē, 'oku kailoa he mama'i me'a 'e taha 'e 'ufikaua kiā ia; he tala'i'eaí ko he me'a ia ne'e fai fūfūnaki.

27 'E Tu'i 'Akilipa, 'oku ke tui ki te kau palōfitá? 'Okou 'ilo'i 'oku tui 'ia koe ki ai."

28 Pea me'a ange 'e 'Akilipa kiā Paula, "Tā 'oku lau 'e koe 'apē, 'e faingafua tau liliu 'oku ke hoko ko te Kalisitiané?"

29 Pea iange 'e Paula, "Pe faingafua pe faingata'a, tau ange mo te 'Atuá ke ke hoko — 'o kailoa ko koe pē, kā ko nātou kotoa pē kua notou fanongo mai kiā au 'i te 'aho nei, ke kotou hoko 'o tatau mo au — tukukehe pē 'ia te ongo seini ko 'ení!"

* **26:23** 26:23 'Ais 42:6; 49:6; 1 Kol 15:20

³⁰ Pea tu'u leva 'ia te tu'í mo te kōvaná, 'ia Pele-naise foki mo te ha'oha'ongá,

³¹ pea 'i te notou tutuku atú, ne'e notou fealealea'aki leva 'o pehē, "Kua kailoa fai 'e te sianá he me'a 'oku hoa mo te maté pe ko te nofo pōpopulá."

³² Pea me'a ange 'e 'Akilipa kiā Fesitō, "Ne'e mei tukuange te siana nei ia, kāpau ne ta'e'aua ta'aná unga kiā Sisa."

27

Ko te folau 'ia Paula ki Lomá

¹ Pea 'i te tu'utu'uni leva ke motou folau ki 'Ítalí, ne'e notou tuku 'ia Paula mo te kau pōpula kehe ki te Senituliō ne'e hingoa ko Suliasi, 'a ē ne'e kau ki te vāhenga tau 'a Sisá. ² Pea motou heka leva he vaka mei 'Átalamaito, 'a ia ne'e teu folau ki te 'ū feitu'u 'o 'Ēsiá, 'o motou tuku folau atu; pea ne'e ō mo mātou 'ia 'Alisitako, ko te tangata Masitōnia mei Tesalonaika.

³ Pea ko te 'aho tono hokó ne'e motou tau ai ki Saitoni. Pea ne'e anga-lelei 'ia Suliasi kiā Paula, 'o tukuange 'ona ke 'alu ki tono kāingá ke notou tokanga kiā ia.

⁴ Pea kua motou folau mei ai, 'o motou folau 'i te ū 'o Saipaló, he ne'e angi mālohi 'ia te matangí mei mu'a.

⁵ Pea motou folau foki 'i te tai 'o Silisia mo Pamifiliá, 'o motou tau ki Maila 'i Līsiá.

⁶ Pea 'ilo'i ai 'e te senitulioó he vaka 'Alekisānitia ko tana folau ki 'Ítali; 'o fakaheka 'e ia 'ia mātou ki ai.

⁷ Pea kua 'aho lahi mo te motou folau māmālie pē, 'o kailoa meimeい ma'u 'ia Naitusi ko te kovi 'o

te matangí, ko ia ai ne'e motou folau pē 'i te ū 'o Kēlití 'o fakalaka 'i Salemone.

⁸ Pea ne'e motou folau ofi pē ki te matātaí, ka ne'e faingata'a; 'o motou a'u ai ki te feitu'u ne'e ui ko Taulanga Lelei, 'a ia ne'e tu'u ofi ai te kolo ko Lāsea.

⁹ Pea kua 'osi te taimi lahi, pea kua matamata tu'utāmaki 'eni te motou folaú, he kua mahili 'eni te 'aukaí,* ko ia ne fakatokanga ange 'e Paula kiā nātou,

¹⁰ 'o pehē, "Kau matāpule, 'okou vakai atú 'e fakatu'utāmaki 'ia te folau ko 'ení; pea lahi te mau-maú, 'o kailoa ko te utá pē mo te vaká, kā ko te tou ma'ulí foki."

¹¹ Kā ko te senitulioó, ne'e mamafa ange kiā ia te lea 'a te kapitení, mo te 'alikivaká, 'i te lea ko 'ē 'a Paulá.

¹² Kae'uma'ā foki ko te taulanga ia ne'e kailoa sai ke hūfanga ki ai 'i te fa'ahita'u momokó, ko ia, ne'e loto ai te tokolahi ke notou folau mei ai ki Finisi ke hūfanga 'i ai; ko te taulanga ia 'o Kēlití 'oku ava ki te matangi tonga-hihifó mo te tokelau-hihifó.†

Ko te afaá

¹³ Pea 'i tana angi liliki mei te tongá, ne'e notou pehē kua lava te notou fakakaukaú; 'o notou fusi taula, 'o notou folau ofi pē ki te matātai 'o Kēlití.

¹⁴ Ka ne'e fuafualoa si'i pē, mo te hifo mai mei 'uta he matangi mālohi, 'oku hingoa ko te Tokelau-Hahake.

* ^{27:9} 27:9 'aukaí: ko te 'aho 'o te Fakaleleí 'eni. Ne kātoanga'i ia 'i te konga ki muli 'o Sepitemá, ko ia pe ko te konga ki mu'a 'o 'Okatopá, 'a ia ko te vaha'a 'alotāmaki 'o fakatu'utāmaki ai 'ia te folau vaká. † ^{27:12} 27:12 tonga-hihifó mo te tokelau-hihifó, ko ia pe tokelau-hahake mo te tonga-hahake.

¹⁵ Pea 'i te ma'ua ai te vaká, 'o kala toe lava ke hu'u ki te matangí, ne'e motou tuku ai pē ke 'auhia te vaká 'i te matangi.

¹⁶ Pea 'i te motou folau 'o fakaū 'i te ki'i motu ne'e ui ko Kalauta, ne'e faingata'a 'aupito ke motou ma'u mai te vaka fokotu'ú.

¹⁷ Pea kua fusi leva ia, 'o notou hanga 'o ha'ihai 'ia te vaká. Ne'e notou manahē foki na'a notou tūkia 'i Sītelā, ko ia ai ne'e notou pelu lā, kae tuku ke pāpāea pē 'ia te vaká.

¹⁸ Pea 'i te motou mātu'aki afāngia 'i te 'aho 'e tahá, ne'e notou laku te utá ki tai;

¹⁹ pea 'i tono tolu 'o te 'ahó ne'e notou hanga 'o laku te nāunau 'o te vaká ki tai.

²⁰ Pea kua 'osi te 'aho lahi mo te kailoa pē hā te la'aá pe ko te 'ū fetu'ú, mo te kei angi mālohi 'ia te matangí, pea ne'e mole 'aupito te motou 'amanaki ki te ma'ulí.

²¹ Pea ne'e fualoa foki mo te ta'ekaí; pea toki tu'u ai 'ia Paula 'i te notou lotolotongá, 'o iange ia, "Kau matāpule, kāpau ne'e kotou tui mai kiā au, 'o 'aua tou folau mai mei Kēliti, ne'e kailoa tou fetaulaki mo te tu'utāmaki mo te maumau ko 'ení.

²² Kā neongo iá 'okou kole atu ke kotou lototo'a, kote'uhí 'e kala mate he kotou toko taha, kā ko te vaká pē.

²³ He ne'e hā mai 'anepō he 'āngelo 'a te 'Atuá, 'a ia 'oku 'O'ona 'ia aú, pea ko Ia 'okou lotu ki aí,

²⁴ pea pehē mai ia, "E Paula, 'aua 'e ke manahē; kua pau ke tu'u koe ia 'i te 'ao 'o Sisá. Pea ko 'eni, kua me'a'ofa 'aki atu 'e te 'Atuá kiā koe 'ia te kakai kotoa pē 'oku kotou folau mo koé."

²⁵ Ko ia ai, kau matāpule, kotou lototo'a, hē 'okou tui ki te 'Atuá 'e hoko pē hangē ko Tana folafola

mai.

²⁶ Kā kua pau, 'e tou tūkia he motu 'e taha."

²⁷ Pea kua kakato te pō 'e hongofulu mā fā, pea lolotonga te motou pāea holo 'i te tai ko 'Ataliá, 'ohovale pē, 'i te tu'ulapoó, ne'e mahalo 'e te kauvaká kua notou ofi ki te fanua.

²⁸ Pea 'i te notou tukutuku ifó, ko te ofa 'e uango-fulu; pea notou fai atú 'o toe tukutuku ifo, ko te ofa 'e hongofulu mā nima.

²⁹ Pea ne'e motou manahē na'a 'ohovale pē kua motou tūkia he hakau, ko ia ne'e notou sī leva he taula 'e fā mei te taumulí, 'o notou faka'amu ke fei mo 'aho.

³⁰ Pea ne'e feinga 'ia te kauvaká ke feholaki mei te vaká, pea notou tukutuku ifo 'ia te vaka fokotu'ú ki tai, 'o lau takua ko te notou sī taula mei mu'a.

³¹ Kae iange 'e Paula ki te senitulioó mo te kau sōtiá, "Kāpau 'e kailoa nofo 'i vaka 'ia te kau siana ko 'ení, 'e kailoa lava he kotou fakahaofi."

³² Pea hanga leva 'e te kau sōtiá, 'o tu'usi te 'ū maea 'o te vaka fokotu'ú, 'o tukuange ke tō 'o mole.

³³ Pea kua ofi te 'ahó, pea kole 'e Paula kiā nātou kotoa pē, ke notou kai he me'atokoni; 'o iange 'e ia, "Ko te 'aho ē 'e hongofulu mā fā mo te kotou nofo ta'ekai.

³⁴ Ko ia ai, 'okou lea atú ke kotou kai leva, ke mālohi ai te kotou sinó. He 'okou tala'i atu, 'e kailoa mole he kotou tu'ani lau'i'ulu 'e taha."

³⁵ Pea 'i tana lea peheé, ne'e to'o leva ia te maá, 'o fai he fakafeta'i ki te 'Atuá 'i te notou 'aó; pea pakipaki 'e ia 'o kamata kai.

³⁶ Pea ne'e notou toki fiafia kotoa pē, 'o notou kai.

³⁷ Pea ko tono lau fakakātoa te motou kau folaú, ko te toko uangeau fitungofulu mā ono.‡

³⁸ Pea 'i te notou mākoná leva, ne'e notou fakama'ama'a 'ia te vaká, 'aki te notou tolo 'ia te uité ki tai.

Ko te fakaake 'o te vaká

³⁹ Pea 'i tana 'aho aké, kua 'asi mai te matāfanua, ka ne'e kailoa notou 'ilo'i pē ko te fanua 'i fea; ka ne'e notou vakai atu he ava ne'e 'i ai tono fanga, pea ne'e notou loto ke fakaake te vaká 'i te feitu'u ko iá, 'o kāpau 'e lava.

⁴⁰ Pea kua notou motuhi te 'ū taulá 'o tuku pē 'i tai, pea vete fakataha mo ia 'ia te ha'i 'o te ongo fohe'ulí, 'o notou fai lā 'i te taumu'á, 'o notou faka'uli ki te 'one'oné.

⁴¹ Kae 'ohovale pē, kua notou toloto he feitu'u ne'e fetaulaki ai te tai 'e ua, pea notou fakatoka ai 'ia te vaká; pea pīkisia te taumu'á 'o toka ma'u, ka ne'e maumau tono taumulí 'i te mālohi 'o te peaú.

⁴² Pea loto leva te kau sōtiá ke tāmate'í te kau pōpopulá, na'a kakau he taha ki 'uta 'o hola.

⁴³ Kā ko te senitulioó, ko te me'a 'i tana fia faka-haofi 'ia Paulá, ne'e ta'ofi 'e ia te notou fakakaukau ko iá. Pea fekau 'e ia 'ia nātou 'a ē 'oku lava 'o kakaú ke notou hopo ki tai 'o mu'amu'a ake ki 'uta;

⁴⁴ pea ko tono toé, ke piki he 'ihi 'i te 'ū konga papa, pea ko te 'ihi he me'a pē mei te vaká. Pea 'i te notou fai peheé, ne'e motou hao kotoa pē ki 'uta.

28

Ko Paula 'i te motu ko Mēlitá

---

‡ **27:37** 27:37 276: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, 275, ko ia pe 76 nai.

¹ Pea kua motou hao mai ki 'uta, pea motou toki 'ilo'i tā ko te hingoa 'o te motú ko Mēlita.

² Pea ne'e 'ofa'i 'ia mātou 'e te kakai 'o te motú, 'o notou talitali lelei 'ia mātou; he ne'e notou tafu he afi ma'a mātou, kote'uhí ko te 'ua ne toó, mo te momokó.

³ Pea 'i te okooko 'e Paula he 'ū va'a fafie, 'o 'ai ki te afí, ne'e totolo mai mei te māfaná he ngata fekai, 'o u'u tono nimá. ⁴ Pea 'i te mamata 'e te kakai 'o te motú ki te manú 'oku tāupe 'i tono nimá, ne'e notou pehē, “Āua, ko te siana nei ko te tangata fakapō, he neongo kua hao mai ia mei te taí, kā ne kailoa tuku 'ona ia 'e Nunu'a ke ma'uli.”

⁵ Ka ne'e tupe'i 'e ia 'ia te manú ki te afí, 'o kailoa ina ongo'i he kovi.

⁶ Kā ko te 'amanaki te kakai 'o te motú 'efefufalafulasi te sino 'o Paulá, pe 'e fakafokifā pē kua tō 'o mate. Kā kua fualoa te notou tatalí, pea notou vakai kua kailoa he me'a ia 'e hoko kiā ia, pea liliu ai te notou lotó, 'o notou pehē ko te 'atua ia.

⁷ Pea ne'e tu'u 'i te feitu'u ko iá te 'api 'o te 'aliki 'o te motú, ko tono hingoá ko Popilio; 'ā ē ne ina tali 'ia mātoú, 'o tauhi lelei'i 'i tono 'apí 'i te 'aho 'e tolu.

⁸ Pea ne'e puke te tamai 'a Popilio 'i te mofí mo te fakalelé. Pea hū atu 'ia Paula kiā ia, 'o lotu, mo hilifaki tono nimá kiā ia 'o fakama'uli.

⁹ Pea 'i te 'osi ange ko iá, ne'e ōmai te kakai kehe 'o te motú, 'a ē ne'e notou mahaki'iná, pea fakama'uli 'e ia 'ia nātou.

¹⁰ Pea ne'e notou fai he foaki lahi kiā mātou; pea 'i te motou folau, ne'e notou fakaheka te 'ū me'a kotoa pē ne'e fia ma'u ki te motou folau.

Ko te folau mei Mēlita ki Lomá

11 Pea kua 'osi atu he māhina 'e tolu, ne'e motou folau 'i te vaka 'Alekisānitia, ne'e hūfanga 'i te motú 'i te fa'ahita'u afaá, pea ne'e fakahingoa ki te ongo 'atua māhangā, ko Kasitoa mo Pōlaki.

12 Pea ne'e motou tau ki Sulakusa 'o motou 'aho tolu 'i ai.

13 Pea motou folau mei ai ki Lēsio; pea 'i te 'aho tono hokó ne'e tonga te matangí, pea motou a'u mai ai ki Piuteolai 'i te 'aho tono uá.

14 Pea motou 'ilo'i ai he 'ihī 'o te kāinga lotú, pea ne'e notou fakaafe'i 'ia mātou ke motou nofo mo nātou. Pea 'i te 'osi mei ai he 'aho 'e fitu, ne'e motou mavahe atu ki Loma.

15 Pea 'i te fanongo 'e te kāinga lotu 'i Lomá ki te motou ō atú, ne'e notou fononga leva mei ai ki te Māketi 'o 'Apiai mo te Fale Tali Fononga Tolú ke fakafetaulaki mai kiā mātou. Pea 'i te fe'iloaki 'ia Paula mo nātoú, ne'e mālohi tono lotó, 'o fai ai tana fakafeta'i ki te 'Atuá.

Ko te nofo 'ia Paula 'i Lomá

16 Pea kua motou a'u atu ki Loma, pea ne tuku* 'ia Paula ia ke nofo pē 'i tono fale 'o'ona, mo he sōtia ke le'ohi ia.

17 Pea kua 'osi te 'aho 'e tolu, pea fekau atu 'e Paula ke fakaataha mai 'ia te kau tu'ukimu'a 'o te kakai Siú; pea 'i te notou kātoa maí, ne'e lea ange ia kiā nātou 'o pehē, "Kāinga, kua he'iki ai tu'a taha ke au fai he kovi ki toku kakaí, pea kua he'iki ai ke au fakafepaki'i te tou 'ulungāanga kua tukufakaholo mai mei te tou mātu'á. Kā ne puke pōpula 'oku 'i Selusalema 'o tukuange ki te kau Lomá.

---

* **28:16** 28:16 pea ne tuku: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihī, pea tuku 'e te 'alikitaú 'ia te kau pōpulá ki te pule 'o te kau taú; kā ne tuku.

18 Pea 'i te 'osi ange te notou fakamāu'i 'okú, ne'e notou loto ke tukuange 'oku, kote'uhí ne'e kailoa 'iā au he me'a ke tautea tāmate'i ai 'oku.

19 Kā 'i te lea mālohi 'e te kakai Siú ke ta'ofí, ne'e pau leva ke au unga 'ia au ia kiā Sisa; ka ne'e kailoa ko te pehē kua 'i ai haku me'a ke talatalaaki'i ai toku kakai.*

20 Pea ko tono 'uhinga ia ne au ui mai ai 'ia kōtoú, ke tou fe'iloaki, pea kote'uhí ke au talanoa atu; pea 'āsili aí, he ko te me'a 'oku 'amanakina 'e 'Isilelí, ko ia 'oku ha'isia 'aki ai 'oku 'ia te seini ko 'ení."

21 Pea notou tali ange kiā ia, "Kua kala motou ma'u he tohi mei Siutea 'o kau kiā koe; pea kua kala he taha 'o te kāingá 'e ha'u mo hau ongoongokovi, pe 'i ai hana talanoa 'e kau kovi kiā koe.

22 Kā 'e sai ange ke motou fanongo tonu 'iā koe pe ko te ā tau lau 'a'aú; he ko te fa'ahi ko iá, ko te me'a pē 'oku motou 'ilo'i ki aí, ko tono lau'ikovina 'i te feitu'u kotoa pē."

23 Pea notou kotofa leva he 'aho kiā ia, pea notou ōmai 'o tokolahi ange ki tono falé. Pea ne'e fakamatala'i totonu 'e ia kiā nātou 'ia te Pule'anga 'o te 'Atuá, 'o 'ahi'ahi fakatui'i 'e ia 'ia nātou ki te 'ū me'a 'oku kau kiā Sīsuú, 'o tafito tana leá ki te Lao 'a Mōsesé mo te Tohi Palōfitá fakatou'osi pē, 'o faai mei te hengihengí ki te pō'uli.

24 Pea ne'e tui te 'ihi ki tana fakamatalá, kā ko te 'ihi ne'e kailoa tui.

25 Pea 'i te notou loto kehekehé, ko ia ne'e notou mātuku atu; kā 'i te he'iki ai ke notou oó, ne'e fai 'e Paula tana fe'i lea ko 'ení, "'Oku mo'oni pē te Folafola 'a te Laumālie Mā'oni'oní 'iā 'Aisea ki te tou mātu'á,

---

* **28:19** 28:19 Ngā 25:11

26 'o pehē,
 "Alu ki te kakai ko iá, 'o pehē ange,
 'E kotou mātu'aki fanongo,
 kae kailoa ongo'i;
 pea 'e kotou mātu'aki sio,
 kae kailoa 'ilo'i.

27 He kua ongonoa te loto 'o te kakai nei,
 pea kua ongongata'a te notou talingá,
 pea ko te notou matá kua notou tāpuni'i;
 na'a faifai angé 'e notou sisio 'aki te notou matá,
 pea fānonongo 'aki te notou talingá,
 pea 'i'ilo 'aki te notou lotó,
 'o notou tafoki,
 kae Au fakama'uli 'ia nātou.*

28 Ko ia ke kotou 'ilo'i 'eni, kua fekau atu ki te
 kakai Senitailé foki 'ia te fakama'uli 'a te 'Atuá, 'io,
 pea ko nātóú 'e notou tokanga ki ai."

29 [Pea 'i te hili ange tana leá, ne'e mahu'i atu 'ia
 te kau Siú, 'o lahi te notou fakakikihi 'iā nātou pē.]†

30 Pea ne'e nofo 'ia Paula 'i te fale ne'e totongi pē
 'e ia ki ai, ko te ta'u 'e ua; pea ne'e talitali 'e ia 'ia te
 kakai kotoa pē ne'e ha'u kiā iá.

31 Pea ne'e malanga 'aki ia 'ia te Pule'anga 'o
 te 'Atuá, mo ako 'aki 'ia te 'ū me'a 'oku kau ki te
 'Aliki ko Sīsū Kalaisí, 'o mātu'aki fai mālohi, pea ne'e
 kailoa ta'ofi 'ona he taha.

---

* **28:27** 28:26-27 'Ais 6:9-10   † **28:29** 28:29 'Oku kailoa 'asi 'ia te
 veesi nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihī.

**Te Fuakava Fo'ou
Niuafo'ou: Te Fuakava Fo'ou (New Testament) of
Tonga**

copyright © 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Niuafo'ou

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2024-08-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Sep 2024 from source files
dated 14 Aug 2024

916961df-d7fc-5167-b598-93a0d0d5d9aa